

આ ગ્રંથનું નામ શ્રીઆગમીયસૂક્તાવલ્યાદિ છે. તેની અંદર પરમતારક આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવ શ્રીઆનન્દસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજમીંપ આગમોમાંથી તારવેલા તેષ્ણ (૫૩) વિષયોમાંથી (૧) આગમીયસૂક્તાવલિ (પત્ર. ૪૧ સુધી), (૨) આગમીયસુભાષિત (પત્ર. ૪૧ થી ૫૦ સુધી), (૩) આગમીયસંગ્રહહોત્રો (પત્ર ૫૦ થી ૫૧ સુધી) અને (૪) આગમીયલોકોક્તિ (પત્ર. ૫૨ થી અંત્ય પત્ર સુધી)-પ્રમ ચાર વિષયો આપવામાં આવ્યા છે. આ સર્વ વસ્તુને સમજવાને માટે જે પત્ર અંક અને પંક્તિ અંક આવેલ છે તે આગમોદય સમિતિ અને દેવચંદ લાલભાઈના છપાયેલા આગમોના છે. હેદ ગ્રંથોના જ વિભાગ અંક, પત્ર અંક અને પંક્તિ અંક જે આપેલા છે તે તેઓથીના મંડાર શ્રીજૈનાનંદ પુસ્તકાલયની હાથપોથી ઉપરથી આપવામાં આવેલા છે. આ ગ્રંથ પત્ર ૫૧ સુધી જૈન વિજયાનંદ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં અને વાકીના પત્રો સરસ્વતી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં છપાયેલાં છે. આ ગ્રંથનું આટલું મૂલ્ય વર્તમાનકાલને આભારી છે. આ ગ્રંથના પ્રૂફોનું કાર્ય મુનિ શ્રીકંચનવિજયજી તથા મુનિ શ્રીક્ષેમંકરસાગરજીએ કર્યું છે. ઉપરાંત, તે કાર્યમાં જ્યારે જ્યારે શંકા પડી ત્યારે ત્યારે આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવથીના પદ્ધર, દીર્ઘદીક્ષિત, વિદ્યાવ્યાસંગી અને નિરભિમાની આચાર્ય મહારાજશ્રી માણેશ્વરસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજને પૂછીને તેનું નિવારણ કરવામાં આવ્યું છે. વઢી તેઓથીપ પ્રૂફ ઉપર પળ દરિપ્રિપાત કર્યો છે તેથી તેઓથીઓના અમે કળી છીંપ. આ ગ્રંથનું પ્રકાશન શ્રીજૈન પુસ્તક પ્રચારક સંસ્થા તરફથી શ્રીઆગમોદ્ધારસંગ્રહ ભાગ ૮ તરીકે વહાર પાડવામાં આવ્યું છે સજ્જન પુરુષો આ સૂક્તાવલિ આદિનો ઉપયોગ કરશે અને આ પ્રયત્નને સફળ કરશે.

વિ સં. ૨૦૦૫
અક્ષયતૃતીયા.

લિ. પ્રકાશક.

श्रीआगमीयसूक्तावलिः

नन्दिश्रुसूक्तानि

- १ नयनि ध्रुवनेरुमानु ननं नादिदतञ्चललोकः ।
स्निगोदितः स्निगस्सापनजितो वर्गगनजिनः ॥ (१पञ्च)
- २ जगनि जगरेरुमद्रुमपदतनि जगदुदितगयनतिमिरम् ।
गगिदिम्बमिय यथान्धितयन्तुविकाश जितेनवचः ॥ (१)
- ३ मृतान्य मापिनो वा भावस्य हि कारणं तु यद्भोक्ते ।
गद्द्रव्यं तन्त्रयैः गयेननानेननं कथितम् ॥ (२)
- ४ तयइ जगतीमजोणीपियाणओ जगगुन् जगणढो ।
तगणानो तगरेणु जयइ जगणियाभलो भयत्र ॥ (२)
- ५ तगतिप्रगुताग जन्तुन यस्माज्जारयते तनः ।
धमं चेत्तान् शुभे न्याने तस्माग्ममं इति स्मृत ॥ (१५)

- ६ जयइ तुआणं पभवो तित्थयराणं अपच्छिमो जयइ ।
जयइ गुन् लोगाणं जयइ महण्णा महावीरो ॥ (१५)
- ७ मुनिश्चित्तं नः परतं वयुक्किपु स्फुरति याः काश्चन सूक्तिसम्पदः ।
तवं व ताः पूर्वमहाणवोत्थिता जगत्प्रमाणं जिन ! वाक्क्य-
विमुत्तः ॥ (१६)
- ८ भदं सव्वजगुज्जोयगस्स भदं जिणस्स वीरस्स ।
भदं सुरासुरनमंसियस्स भदं धुरयस्स ॥ (२३)
- ९ जेनेश्वरे हि वच्चलि प्रमासंवाद् इप्यते ।
प्रमाणवाधा त्वन्येषामतो द्रष्टा जिनेश्वरः ॥ (२०)
- १० ताणी तवमि निरओ चारिस्सी भावणाणं जोगोत्ति ॥ (३४)

- ११ जं कुच्छियाणुयोगो पयइविसुद्धस्स होइ जीवस्स ।
एएसिमो नियाणं बुहाण न य सुंदरं पयं ॥
- १२ रूवंपि संकिलेसोऽभिरुसंगो पीइमाइलिंगो उ ।
परमसुहपच्चणीओ पयंपि असोहणं चेव ॥
- १३ विसओ य भंगुरो खलु गुणरहिओ तह य तहतहारूवो ।
संपत्तिनिपफलो केवलं तु मूलं अणत्थाणं ॥
- १४ जम्मजरामरणाई विचित्तरूवो फलं तु संसारो ।
बुहजणनिव्वेयकरो एसोऽवि तहाविहो चेव ॥ (३४)
- १५ अशोकवृक्षः सुरपुष्पवृष्टिर्दिव्यो ध्वनिश्चामरमासनं च ।
भामण्डलं दुन्दुभिरातपत्रं सत्प्रातिहार्याणि जिनेश्वरा-
णाम् ॥ (४१)
- १६ पिंडस्स जा विसोही समिईओ भावणा तवो दुविहो ।
पडिमा अभिगहावि य उत्तरगुणमो वियाणाहि ॥ (४२)
- १७ गुणभवणगहणसुयरयणभंगिय दंसणविसुद्धरत्थागा ।
संघनगर ! भइ ते अखडचारित्तपागारा ॥ (४२)
- १८ संजमतवतुंवारयस्स नमो 'सम्मत्तपारियल्लस्स ।
अप्पडिचक्कस्स जओ होउ सया सघचक्कस्स ॥ (४३)

- १९ पञ्चाश्रवाद्विरमणं पञ्चेन्द्रियनिग्रहः कपायजयः ।
दण्डत्रयविरतिश्चेति संयमः सप्तदशभेदः ॥ (४३)
- २० अनशनमूनोदरता वृत्तेः सङ्क्षेपणं रसत्यागः ।
कायक्लेशः संलीनतेति बाह्यं तपः प्रोक्तम् ॥ (४३)
- २१ प्रायश्चित्तध्याने वेयावृत्त्यविनयावथोत्सर्गः ।
स्वाध्याय इति तपः पद्मकारमाभ्यन्तरं भवति ॥ (४३)
- २२ भद्रं सीलपडागूसियस्स तवनियमतुरयजुत्तस्स ।
संघरहस्स भगवओ सज्झायसुनंदिद्योसस्स ॥ (४३)
- २३ कम्मरयजलोहविणिग्गयस्स सुयरयणदीहनालस्स ।
पंचमहव्वयथिरकन्नियस्स गुणकैसरालस्स ॥
- २४ सावगजणमहुअरिपरिवुडस्स जिणसूरतेयबुद्धस्स ।
संघपउमस्स भद्रं समणगणसहस्सपत्तस्स ॥ (४३)
- २५ संपत्तदंसणाई पयदियहं जइजणा सुणेई य ।
सामायारिं परमं जो खलु त सावगं विति ॥ (४३)
- २६ य . समः सर्वभूतेषु, त्रसेषु स्थावरेषु च ।
तपश्चरति शुद्धात्मा, श्रमणोऽसौ प्रकीर्त्तितः ॥ (४३)
- २७ तवर्सजममयलंछण अकिरियराहुमुहुद्धरिस निच्चं ।

श्री-
अगमीय-
सूक्तानि

॥ ३ ॥

- (४५) त्रय संवत्स्र ! निम्नलममत्तविमुक्तजोणहागा ! ॥
 २८ परतिविध्यगतपहनामगस्स तवतेयवित्तलेसस्स ।
 ताणुजोयस्स जण भद्द दमसयसूस्स ॥
 २९ भद्दं विडवेलापरिगयस्स सज्जायजोगमगरस्स ।
 अस्सोढस्स भगवदो मंयसमुदस्स रुंदस्स ॥
 ३० सम्महंमणवरवडर [द्वद्व] रुढगाढावगाढपेढस्स ।
 भ्रमवसरयणमडेयचानीयरमेहलागस्स ॥
 ३१ नियमूत्तिय कणययिलायलुजलजलतचित्तकूडस्स ।
 नंदणवणमणहरसुरभिमीलगंधुखुमायस्स ॥
 ३२ जीपदयामुंदर रुंदरुदरियमुणिवरमंइंदवस्स ।
 हेउसयथाउपगलंतरयणदित्तोसहिगुहस्स ॥
 ३३ सनगरजलपगलियउज्जरपरिरायमाणहारस्स ।
 मावगजणपउरवंतमोरत्तच्चतकुहरस्स ॥
 ३४ विणयनयपवग्गुणिरफुंत्तविज्जुजलंतसिहरस्स ।
 निधिरागुणरुग्गकस्सुगफलभरुसुमाउलवणस्स ॥
 ३५ ताणरग्गयणदिणतकंतवेकलियविमलचूलस्स ।
 यत्तामि पिणयणओ मंयमत्तामंदरनिरिस्स ॥

(४६)

- ३६ निज्जुइवहासासणयं जयइ सया सव्वभावदेसणयं ।
 कुसमयमयनासणयं जिणिदववीरसासणयं ॥ (४८)
 ३७ न य कत्थइ निम्माओ न य पुच्छइ परिभस्स दोसेणं ।
 चरिथव्व वायपुण्णो फुट्ठइ गामिहियविअहो ॥ (६४)
 ३८ पिंडविसोहीअ समिईय भावणं २ पडिमा २ य इंदिय-
 निरोहो ५ । पडिलेहण २५ गुत्तीओ ३ अभिग्गहाअ चैव
 करणं तु ॥ (५०, २१०)
 ३९ नत्तेगसहावत्ते अभिणिवोहाइ किक्कओ भेदो ? ।
 नेयविसेसाओ चे न सव्वविसयं जओ चरिमं ॥
 ४० अह पडिवत्तिविसेसा नेगंमि अणेगमेयभावाओ ।
 आवरणविभेओवि तु सभावमेयं विणा न भवे ॥
 ४१ तम्मि य सइ सव्वेसिं खीणावरणस्स पायई भावो ।
 तद्धमत्ताउ च्चिय जुत्तिविरोहा स चाणिट्ठो ॥
 ४२ अरहावि असव्वन्नू अभिणिवोहाइभावओ नियमा ।
 केवलभावाओ चे सव्वणू नणु विरुद्धमिणं ॥ (६७)
 ४३ तम्हा अवग्गहाओ आरब्भ इहेगमेव नाणंति ।
 जुत्तं छउमत्थस्सासगलं इयरं च केवलिणो ॥ (६८)

श्री आ ग मो डा र से प्र हे भा ग ८

- ४४ न य पडिवत्तिविसेसा एगंमि य णेगमेयभावेवि ।
(६९)
जं ते तहा विसिद्धे न जाइमेए विलंबेइ ॥
- ४५ नत्तेगसहावत्तं ओहेण विसेसओ पुण 'असिद्धं ।
एगंततस्सहावत्तणओ कह हाणिवुद्धीओ ? ॥
- ४६ जं अविचलियसहावे तत्ते एगंततस्सहावत्तं ।
न य तं तहोवलद्धा उक्करिसावगरिसविसेसा ॥
- ४७ तम्हा परिधूराओ निमित्तभेयाओ समयसिद्धाओ ।
उववत्तिसंगओ ङिचय आभिणिगोहाइओ भेओ ॥
- ४८ वाइक्खओ निमित्तं केवलनाणस्स वन्निओ समए ।
मणपज्जवनानाणस्स उ तहाविहो अप्पमाउत्ति ॥
- ४९ ओहीनाणस्स तहा अण्हिणिएसुवि जो खओवसमो ।
(६८)
मइसुयनानाणं पुण लवखणभेयादिओ भेओ ॥
- ५० ज सामिकालकारणविमयपरोक्खत्तणेहिं लुद्धाई ।
(७०)
तब्भावे सेत्ताणि य तेणाईए मइसुयाई ॥
- ५१ दो वारे विजयाइसु गयस्स तिस्रऽच्छुए अहव ताई ।
(७०)
अइरेगं नरभविंयं नाणाजीवाण सव्वद्धा ॥
- ५२ कालविजजयसामित्तलाभसाहम्मओऽवही तत्तो ।

- माणसमित्तो छउमत्थविसयभावाइसाहम्मा ॥ (७१)
अथानुयोगद्वारसूक्तानि
- १ यस्याः प्रसादमतुलं संग्राप्य भवन्ति भव्यजननिवहाः ।
(१)
अनुयोगवेदिनस्तां प्रयतः श्रुतदेवतां वन्दे ॥
- २ सम्यक्शुचिरेन्द्रकृतसंस्तुतिपादपद्ममुद्रामकमकरिराजकठोर-
सिंहम् । सद्धर्मदेशकवरं वरद जतोऽस्मि, वीरं विशुद्धतर-
बोधनिधिं सुधीरम् ॥
- ३ अनुयोगभृतां पादान् वन्दे श्रीगौतमादिसूरीणाम् ।
(१)
निष्कारणवन्धूनां विदोपतो धर्म्मदातृणाम् ॥
- ४ अच्युततरमिह एत्तो अन्नं कि अत्थि जीवलोगंमि ।
(१३६)
जं जिणवयणे अत्था तिकालजुत्ता सुणिज्जंति ? ॥
- अथानुयोगसूक्तानि
- १ तित्थयरे भगवन्ते, अणुत्तरपरक्खमे अमियनाणी ।
(५९)
तिण्णे सिद्धगइगए, सिद्धिपहपदेसए वंदे ॥
- २ पद्धदाहिपिपासानामपहगं करोति यत् ।
(५९)
तद्धर्म्मसाधनं तत्थं, तीर्थमित्सुच्यते बुधैः ॥
- ३ वंदामि महाभागं महामुणिं महायत्तं महावीरं ।

- २१ अभिक्रंतेहि सुहासियाहं वयणाह अथसाराह ।
विमिह्यमुदेहि हरिसागएहि हरिसं जणंतेहि ॥
२२ गुरुपरिओसणणं गुरुभत्तीए तहेव विणएणं ।
इच्छियसुत्तथाणं खियं पारं समुवयंति ॥ (२६९)
२३ माणुस्स खेत जाई कुलरूवाऽऽरोगमाउयं बुद्धी ।
सवणोगहसद्धा संजमो य लोणंमि दुलहाइं ॥
२४ इदियलद्धो निवत्तणा य पज्जत्ति निरुवहय खेमं ।
धायारोगं सद्धा गाहगउवओग अट्ठो य ॥ (अन्यदीया.)
२५ चोल्लग पासग धण्णे जूए रयणे य सुमिण चक्के य ।
चम्मजुगे परमाणू दस दिट्ठता मणुयलंमे ॥ (३४१)
२६ बह तमिह सत्थवाहं नमइ जणो तं पुरं तु गंतुमणो ॥
परमुवगारित्तणओ निव्विगत्तथं च भत्तीए ॥
२७ अरिहो उ नमुक्कारस्स भावओ खीणरागमयमोहो ।
मुक्खत्थीणंपि जिणो तहेव जम्हा अओ अरिहा ॥ ३८५
२८ संसारअडवीए मिच्छत्तऽन्नाणमोहिअपहाए ।
जेहिं कय हेसिअत्तं ते अरिहंते पणिवयामि ॥
२९ सम्महंसणदिट्ठो नाणेण य सुट्ठु तेहिं उवलद्धो ।

- चरणकरणेण पहओ निव्वाणपहो जिणिदेहिं ॥ (३८६)
३० सिद्धिवसहिमुवगया निव्वाणसुहं च ते अणुणत्ता ।
सासयमव्वायाहं पत्ता अयगमरं ठाणं ॥ (३८६)
३१ पावंति जहा पारं समं निजामया समुहस्स ।
भवजलहिस्स जिणिदा तहेव जम्हा अओ अरिहा ॥ (३८६)
३२ मिच्छत्तकालियावायविरहिए सम्मत्तज्जभपवाए ।
एगसमाएण पत्ता मिद्धिवसहिपट्ठणं पोया ॥
३३ निजामगरयणाणं अमूढनाणमइकरणधाराणं ।
वंदामि विणयपणओ तिव्विहेण तिदंडविरयाणं ॥
३४ पालंति जहा गावो गोवा अहिसावयाइडुगेहिं ।
पउरतणपणिआणि अ वणाणि पावंति तह चैव ॥
३५ जीवनिकाया गावो जं ते पालंति ते महागोवा ।
मरणाइभया उ जिणा निव्वाणवणं च पावंति ॥
३६ तो उवगारित्तणओ नमोऽरिहा भविअजीवलोगस्स ।
सव्वस्सेह जिणिदा लोणुत्तमभावओ तह य ॥
३७ रागदोसकसाए य, इंदियाणि अ पंचवि ।
परीसहे उवसग्गे, नामयंता नमोऽरिहा ॥ (३८७)

- (४०७) मगलाणं च सर्व्वेति, पठमं हवर् मंगलं ॥
 (४१६) उवओगधिद्वसारा कम्मपसंगपरिघोलणविसाला ।
 (४२७) साहुक्कारफलयरै कम्मसमुत्था हवर् बुद्धी ॥
 (४३२) अणुमाणहेउदिट्ठसाहिया वयविवागपरिणामा ।
 (४३२) हिअनिस्सेअसफलवरै, बुद्धी परिणामिआ नाम ॥
 (४३२) निव्वानसाहए जोए, जम्हा साहंति साहुणो ।
 (४३२) समा य सव्वभूएसु, तम्हा ते भावसाहुणो ॥
 (४३२) विसयसुहनियत्ताणं विसुद्धचारित्तनिअमजुत्ताणं ।
 (४३२) तच्चणुणसाहयाणं सदायकिच्चुज्जयाण नमो ॥
 (४३२) असहाइ सहायत्तं करंतिमे संजमं करितस्स ।
 (४३२) एएण कारणेणं नमामिऽहं सव्वसाहूणं ॥
 (४३२) जीवो अणाइनिहणो तच्चावणभाविओ य संसारे ।
 (४३२) खियं सो भाविज्जइ, मेलणदोसाणुभावेणं ॥
 (४३२) सव्वाओवि गईओ अविरहिया नाणदंसणधरेहि ।
 (४३२) ता मा कासि पमायं नाणेण चरित्तरहिण्णं ॥
 (४३२) जम्हा दंसणनाणा संपुणफलं न दिति पत्तेयं ।
 (४३२) चारित्तजुया दिति उ विसिस्सए तेण चारित्तं ॥

(३२९)

- ३८ नेह लोके सुयं किञ्चिच्छादितम्याहसा भृशम् ।
 ३९ मितं च जीयितं नृणां, तेन धर्मं मतिं कुरु ॥
 ४० इन्द्रियविमयकमाय, परीसहे वेयणा उयस्सग्गे ।
 ४१ एए अरिणो हंता अरिहंता तेण बुच्चंति ॥
 ४२ मद्दविहंति य कम्मं अरिभूअ होइ सव्वजीवाणं ।
 ४३ तं कम्ममरिं हंता अरिहंता तेण बुच्चंति ॥
 ४४ अरिहंति वंदणनमंसणाइं अरिहंति पूअसकारं ।
 ४५ विद्धिगमण च अरिहा अरहंता तेण बुच्चंति ॥
 ४६ देयासुरमणुएसुं अरिहा पूआ सुरत्तमा जम्हा ।
 ४७ अरिणो हंता एयं हंता अरिहंता तेण बुच्चति ॥
 ४८ अरहंतनमुक्कारो, जीवं मोएइ भवसहस्साओ ।
 ४९ भावेण कीरमाणो, होइ पुणो वोहिलाभाए ॥
 ५० अरिहंतनमुक्कारो, धन्नाण भवस्सयं कुणंतानं ।
 ५१ हिअयं अणुमुअतो विसुत्तियावारओ होइ ॥
 ५२ अरहंतनमुक्कारो एवं खलु यण्णिओ महत्थुत्ति ।
 ५३ जो मरणांमि उवग्गे, अभिस्सव्वणं कीरए यहुसो ॥
 ५४ अरिहंतनमुक्कारो, सव्वपावण्णणासणो ।

(४०६)

- ५५ उज्जममाणस्स गुणा जहंति 'ससन्तिओ तवसुणसुं ।
"एमेवं जहासन्ती" संजममाणे कहां न गुणा ? ॥
- ५६ 'अणिगूहतो' विरियं न-विरोहेइ 'चरणं तवसुणसुं ।
जइ संजमेऽवि विरियं न निगूहिज्जा न हाविज्जा ॥ (५३४)
- ५७ सुत्तथवालुवुहु य असहुदव्वाइआचईओ या ।
निस्साणपयं काउं संथरमाणावि सीयंति ॥ (५३८)
- ५८ जे जत्थ जया जइया बहुस्सुया चरणकरणपब्भट्ठा ।
जं ते समायरंती आलंघण मंदसङ्घाणं ॥
- ५९ किइकम्मं च पसंसा सुहसीलजणम्मि कम्मबंधाय ।
जे जे पमायठाणा ते ते उववूहिया हुति ॥ (५३९)
- ६० पसंते आसणत्थे य, उवसंते उवट्ठिण् ।
अणुन्नवित्तु मेहावी, किइकम्मं पउंजण् ॥ (५४१)
- ६१ विणओवयार माणस्स भजणा पूयणा गुरुजणस्स ।
तित्थयरण य आणा सुअधम्माराहणाऽकिरिया ॥
- ६२ विणओ सासणे मूलं, विणीओ संजओ भवे ।
विणयाउ विण्णमुक्कस्स, कओ धम्मो ? कओ तवो ? ॥
- ६३ अम्हा विणयइ कम्मं अट्ठविहं चाउरंतमुक्खाप ।

- तम्हा उ वयंति 'विऊ-विणउत्ति विलीनसंसारा ॥ (५४५)
- ६४ तरियव्वा' य' पइणिया 'मरियव्वं वा' समरे समत्थएणं ।
'असरिसजणउल्लावा न' हु सहियव्वा कुलपसूयएणं ॥ (५४७)
- ६५ जीव ! तुमे संसारं हिंडतेणं निरयतिरियगईसुं कहमवि
माणुसत्ते सम्मत्तणचरिसाणि लद्धाणि, जेसिं पसाएण
सव्वलोयमाणणिज्जो पूयणिज्जो य, ता मा गव्वं काहिसि
जहाअहं बहुस्सुओ उत्तिमचरित्तो वत्ति ॥ (५६१)
- ६६ थोवाहारो थोवमणिओ य जो होइ थोवनिदो य ।
थोवोवहिउवगरणो तस्स हु देवावि पणमंति ॥
- ६७ सिद्धे नमंसिऊणं संसारत्था य जे महाविज्जा ।
वोच्छामि दंडकिरियं सव्वविसनिवारणं विज्जं ॥
- ६८ सव्वं पाणइवायं पञ्चअखाई मि अलियवयणं च ।
सव्वमदत्तादाणं अब्बंभ परिगाहं स्वाहा ॥ (५६८)
- ६९ पुव्वावरसंजुत्तं वेरगकं सतंतमविरुद्धं ।
पोराणमद्धमागहभासानिययं हवइ सुत्तं ॥ (६२८)
- ७० असम्यकत्वपरीपह-सर्वपापस्थानेभ्यो विरतः प्रकृ-
पृतपोऽनुप्रायी निःसंज्ञश्चाहं तथापि धर्माधर्मात्मदेव-

नारकादिभावाद्यैः अतो मृग समस्यमैतदिति अस्-
म्यस्म्यपीपल, तत्रैवमालोचयेत्-धर्माधर्मा पुण्यपाप-
कृत्याः यदि क्रमेणैव पुद्गलान्मको ततस्तयोः कार्यद्वयो-
नानुमानमभिगम्यन्म, अथ अमाकोद्यादिको धर्मो-
धर्मो तत् म्यानुभव्यादानमपिणामरूपत्वात् प्रत्यक्ष-
निर्णयः, हेयस्त्वत्यन्तमुत्तामकन्वान्मुप्यलोकैः कार्यो-
भावात् दुःखमानुभावाच्च न दर्शनोचरमायान्ति, नार-
कान्तु तीर्थादन्तानांः पुद्गलकर्मैक्यनिगड्यन्धनव-
जीवत चारम्यन्तन्त्राः कथमायान्तीति, पञ्चमालोचय-
तोऽमम्यस्म्यपीपलजयो भवति ॥ (५५८)

११ तन्ना तलंताइ(त) कट्टाइ, उवेहाई न चिर जेके ।
गट्टियाइ इति, तन्ना महा गट्टण ॥ (५५९)

१२ मुनिगीयं गंकुमाईं पंढिति अणुपमज्जमाणाइ ।
कम्मदिइत्तायाइ गयंकुमागावेइटाइ ॥ (५६०)

१३ पण्णुपणमात्रो ढीन्टियायान्मेनि ।
१४ तमेव गन्धममगो न कृणइ मायाइ मम्ममुस्समग ।
मायायदियं कम्मो पाइ उस्समगंकेमं च ॥ (५६१)

५५ मायाण उस्समग सेस च तत्रं अकुच्चओ सहुणो ।
को अन्नो अणुहोही सकम्मसेसं अणिज्जरियं ? ॥
५६ निक्कड मविसेसं वयाणुस्सवं बलाणुस्सवं च ।
खाणुव्व उद्धदेहो काउस्सगं तु ठाइज्जा ॥ (५७-५९९)

५७ अथ इमं सरीर अणो जीवुत्ति पवकयवुद्धी ।
दुस्सवपरिक्खित्तसक र्झिड ममत्त सरीराओ ॥
५८ जावइया किर दुस्सखा संसारं जे मण ममणुभूया ।
इत्तो दुद्धिरुहतरा नरणसु अणोवमा दुवखा ॥ (६०१)

५९ पञ्चकलाणमि कण आसवदाराइ हुंति पिहियाइं ।
आमववुच्छेणं तण्हावुच्छेअण होइ ॥
६० तण्हावोच्छेदेण य अउलोवसमो भवे मणुस्साणं ।
अउलोवसमेण पुणो पञ्चमलाण हवइ सुद्धं ॥
६१ तत्तो चरित्तथम्मो कम्मविवेगो तओ अपुच्च तु ।
तत्तो केवल्लनाणं तओ अ मुक्खो सयामुक्खो ॥ (६५१)

अथ विओपावड्यकसूक्तानि (५७)

१ नामाइतिय दच्चट्टियस्स भावो य पज्जवनयस्स ।
२ देहणुरणं सहसोइयं च सिमिणो य काइयाईणि ।

सगयां निमिषाहं सुभासुभफलं निवेष्टि ॥

३ एगपणसं खेत्तं ससपणसा य से फुसणा ॥

४ दो वारे विजयाईसु गयस्स तिनऽच्छुए अहव तां ॥

अइरेगं नरभविं नाणाजीवाण सव्वद्धं ॥

५ जं वल्लुमत्थि लोए तं सव्वं सव्वपजायं ॥

६ आसज्ज उ सामित्तं लोइय-लोउत्तरे भयणा ॥

७ जइ उवसंतकसाओ लहइ अणंतं पुणोवि पडिवायं

न हु मे वीससियच्चं थेवेवि कसायसेसम्मि ॥

८ अण थोवं वण थोवं अग्गी थोवं कसाय थोवं च

न हु मे वीससियच्चं थेवंपि हु तं बहं होइ ॥

९ दाससं देइ अणं अइरा मरणं वणो विसप्पती ।

सव्वस्सदाहमग्गी दिंति कसाया भवमणंत ॥

१० सीसोवि पहाणयरो नेगंतेणाधियारियग्गाही

११ अविगल्लोविककेया व जो विसइक्खमो सुगंभीरो ॥

१२ अविणासियसुत्तथा सीसा-यरिया विणिदिट्ठा ।

१३ संभवइ, जं अगहिउं परदोसं चिट्ठए कोइ

१४ गरुया पिच्छंति परस्स न हु दोसं ।

(१३८)

(२४५)

(२४६)

(२६६)

(२८३)

(५६९)

(५७०)

(६१८)

(६१९)

(६२०)

(६२०)

१५ अह देवेणं भणियं लिणिउं धेप्पंति रयणाइं ॥

१६ केपाञ्चित् तीर्थिकानामयं प्रवादः 'पुण्यमेवैकमस्ति

न पापम्' । अन्ये त्वाहु-पापमेवैकमस्ति न तु पुण्यम्' ।

अपरे तु वदन्ति-उभयमप्यन्योऽन्यानुविद्धस्वरूपं

मेचकमणिकल्पं संमिश्रसुख-दुःखाख्यफलेहेतुः

साधारणं पुण्यपापाख्यमेकं वस्तु' इति । अन्ये तु

प्रतिपादयन्ति स्वतन्त्रमुभयं विविक्तसुख-दुःखकारणं

'होञ्जति' भवेदिति । अन्ये पुनराहुः- 'मूलतः कर्मैव

नास्ति स्वभावसिद्धः सर्वोऽप्ययं जगत्प्रपञ्चः । (७९२)

१७ जे जत्तिया पगारा लोए भयहेअवो अविरयाणं ।

ते चेव य विरयाणं पसत्थभावाण मोक्खाय ॥ (१०२६)

१८ अणुरत्तो भत्तिगओ अमुई अणुअत्तओविसेस्सन्नु (१२९३)

पियधम्मो दढधम्मो संविग्गोऽवज्जऽभीरु असडो य ।

खतो दतो गुत्तो थिरव्वय जिंद्विओ उज्जू ॥

असडो तुलासमाणो सप्पिओ तह साहुसंगइरओ य ।

गुणसंपओवओओ जुग्गो सेसो अजुग्गो य ॥ (१२९४)

१९ नाणस्स होइ भागी थिरतरओ ढंमणे चरित्ते य ।

- धन्ना आयकहाए गुरुकुल्यानं न मुञ्चति ॥ (१३०८)
 २० गीयावाभो रई धम्मो अणाययणयज्जणं ।
 निगत्तो य कमायाणं, एयं धीराण साम्भणं ॥ (१३०९)
 २१ क्रियाक्रिच्चं गुग्गो विद्धिनि णियपडिचिहेउं च ।
 उस्मानाए पमोत्तुं तदणापुच्छाई पडिसिद्धं ॥
 २२ त्रिणओ साम्भे मूलं, विणीओ संजओ भवे ।
 त्रिणयाउ विपमुक्कस्स, कओ धम्मो? कओ तवो? ॥
 २३ त्रिणओयार माणस्स भंजणा पूयणा गुरुजणस्स ।
 तिथयराण य आणा सुयधम्माराहणाऽकिरिया ॥ (१३१०)

अथ दशवैकालिकसूक्तानि

- १ जयति विजितान्यतेजाः सुरासुराधीशसेवितः श्रीमान् ।
 विगल्लतासरिरिहिनिल्लोक्कचिन्तामणिवीरः ॥ (१)
 २ अथ पिअ से नासं कामा रोगत्ति पंडिया विति ।
 कामे पत्तेमाणं रोगे पत्थेइ म्वलु जंतू ॥ (८६)
 ३ इंदियविसयकसाया परीमहा वैयणा य उवसग्गा ।
 एण भारराएयया अन्य विमीयति दुम्मेहा ॥ (८८)

अथ पिंडनिर्युक्तिसूक्तानि

- १ जयति जिनवर्धमानः परहितनिरतो विधूतकर्मरजाः ।
 मुक्तिपथचरणपोषकनिरवद्याहारविधिदेवी ॥
 २ अवि नाम होज्ज सुलभो गोणार्हण तणाइ आहारो ।
 हिच्छिकारहयाणं न हु सुलहो होइ सुणगाणं ॥
 ३ कैलासभयणा एए, आगया गुड्ढगा महि ।
 चरंति जम्बरूवेणं, पूयाऽपूया हियाऽहिया ॥ (१३१)
 ४ भुंजति चित्तकम्मठिया व कारुणिय दाणरुइणो वा ।
 अवि कामगदहेसुवि न नस्सई किं पुण जईसु ॥ (१३१)
 ५ 'लोयाणुगगहकारिसु भूमीदेवेसु बहुफलं दाणं ।
 अवि नाम वंभवंधुसु किं पुण छक्कमनिरएसु ॥
 व्याख्या—पिण्डपदानादिना लोकोपकारिषु भूमिदेवेषु
 ब्राह्मणेष्वपि नाम ब्रह्मचर्येष्वपि-जातिमात्राह्मणेष्वपि
 दानं दीयमानं बहुफलं भवति, किं पुनर्यजनयाजनादि-
 रूपपट्कर्मनिरतेषु? तेषु विशेषतो बहुफलं भविष्य-
 तीति भावः ।
 ६ क्रिवणेषु दुम्भणेषु य अवंधवायंकजुंगियंगेसु च ।

ओ न मो आ र सं न हे भा गः ८

पूयाहिज्जे लोए दाणपडाणं हरइ दित्तो ॥

१३१

७ पाएण देइ लोगो उवगारिंसु परिधिएसु सुसिणं वा ।

(१३१)

जो पुण अद्दाखिअं अतिहिं पूएइ तं दाणं ॥

८ दीहंसीलं परिवलिऊणं विसएसु यच्छा ! मा रमसु ।

१३७

को भोपयंमिं बुइइ उयहिं तरिऊणं वाहाहिं ? ॥

(१३७)

९ छउमत्थो सुयनाणी उवउसो उज्जुओ पयत्तेणं ।

(१३७)

आवन्तो पणकीसं सुयनाणपमाणओ सुद्धो ॥

(१३७)

१० ओहो सुओवउत्तो सुयनाणी जइवि गिहणइ असुद्धं ।

(१३७)

तं केवलीवि भुंजइ अपमाण सुयं भवे इहरा ॥

(१३७)

११ सुत्तस्स अणमणे चरणाभावो तओ य मोक्खस्स ।

(१३८)

मोक्खस्स विंयं अभावे दिक्खपवित्ती निरत्था उ ॥

(१३८)

अथ उत्तराध्ययनसूक्तानि -

१ क्वचित् सौज्या शैल्या क्वचिदधिकृतप्राकृतभुवा, क्वचि-
व्वार्यपित्या क्वचिदपि समारोपविधिना । क्वचिच्चाध्या-
हारात् क्वचिद्विकलप्रक्रमयलादियं व्याख्या ज्ञेया क्वचि-
दपि तथाऽऽज्ञायवशतः ॥

(७१)

ओ आ ग मो आ र सं न हे भा गः ८

२ भयवंपि धूलभहो तिकखे चंक्किमओ न उण छिओ ।

(१०४)

अगिगसिहाए बुत्थो चाउम्मासे न उण दहो ॥

(१४४)

३ माणुस्सं धम्मसुई सद्धा तव संजमंमि विरिअच्च ।

(१४५)

एए भावंगा खलु दुल्लभगा हुंति संसारे ॥

(१४५)

४ माणुस्स खित्त जाई कुल रुवाऽऽरोग आउयं बुद्धी ।

(१४५)

सवणुग्गह सद्धा संजमो अलोगंमि दुल्लहाइं ॥

(१४५)

५ चुल्लगा पासग धन्ने जूए रयणे अ सुमिण चंक्केय ।

(१४५)

चम्मजुगे परमाणू दस दिट्ठता मणुअलंमे ॥

(१४५)

६ आलस्स मोहऽवन्ता थंभा कोहा पमाय क्विणिप्ता ।

(१५१)

भय सोगा अन्नाणा वक्खेव कुफ्फला रमणा ॥

(१५१)

एएहिं कारणेहिं लद्धूण सुदुल्लहपि माणुस्सं ।

(१५१)

न लहइ सुइं हिअकरि संसारुत्तारिणि जीवो ॥

(१५१)

७ मिच्छादिट्ठी जीवो उवइट्ठं पवयणं न सहइइ ।

(१५१)

सहइइ असब्भाव उवइट्ठं वा अणुवइट्ठं ॥

(१५१)

८ सम्मदिट्ठी जीवो उवइट्ठं पवयणं तु सहइइ ।

(१५१)

सहइइ असब्भावं अणभोगा गुरुनिओगा वा ॥

(१५१)

९ खित्तं वत्थु हिरणं च, पसवो दास पोरसं ।

(१५१)

श्री आ ग मो दा र सं प्र हे भा गः ८

- १६ अहे वयड कहेण. माणेणं अहमा गाई । (३१८)
 माया गण्डिग्धाओ, लोहाओ दुहओ मयं
 १७ एवं खलु जाया ! निगथे पावयणे सञ्चे अणुत्तरे केव-
 लिये एवं जहा पडि मणे जाव सञ्च दुक्खाण अत करेति,
 किंतु अहीव पंगंतदिट्ठीण खुरो इव पंगंतधाराण लोहमया वा
 जवा चावेयव्वा वालुयाकवले इव निस्साण० । (३२८)
 १८ धण्णे सि तुमं देवाणुल्लिया ! एवं सपुण्णोऽसि णं, कयत्थे,
 कयलस्सवणे, सुल्लहे णं तव देवाणुल्लिया ! माणुस्सए
 जम्मे जीवियफले । (३२९)
 १९ तण णं से अधारणिज्जिमिक्कु करयलपरिग्गहियं जाव
 अजलि कट्टु णमोऽत्थु णं अरहंताणं भगवताणं जाव संग-
 ताणं, तमोऽत्थु णं थेराणं भगवंताणं मम धम्मायरियाणं
 धम्मोच्चएसयाण पुब्बियि य णं मए थेराणं अतिते सञ्चे
 पाणाइवाण पच्चयस्साए जावज्जीवाए जाव सञ्चे अकर-
 णिज्जे जोसे पच्चयस्साए, इयाणिपि तेसिं चेव णं भगवंताणं
 अनिते जाव सञ्चं पाणातिवायं जाव सञ्चं अकरणिज्जे

- न ज्ञाते ज्ञातमगम्याणि, तस्य से उववज्जइ ॥
 १० सिद्धिं तादयं होर, उच्चागोत्ते य वणवें । (१८७)
 ११ मुक्तममगं पयसं, जालमु वंभयारिमु ।
 अहिजयं निपारिं, न दोमं वत्तुमिहसि ॥ (३००)
 १२ एकोऽह न च मे रुद्धिजालमन्यस्य कस्यचित् ।
 न न पदयामि यन्यत. तासो रुद्धोऽस्ति यो मम ॥ (३०७)
 १३ मत्तु ईध मत्ति पशिनणा विचिन्ना, कन्याऽऽश्रये
 ति निजि यन्ति पुन प्रमाते । तच्छज्जगत्यमरुवेव रुद्धुम-
 र्त्तना, गौं समंश्च पुनश्च निगो भजन्ते ॥
 १४ आत्मार्यं वीदमानं स्वजनपतिजनो रैति हाहारवात्तो ।
 भार्यं चावोपगमोरा गृहदिभनसुखं स्वं च यस्याश्च कार्यम् ।
 मन्त्रयमोऽन्यतन्यन्तिनाह हि यद्वृज्जो लोकयात्रा निमिन्नं,
 गो वाऽन्यस्मात् किञ्चिन्मृगयति हि गुणं गेदित्तिष्ठः स
 तन्मै ॥ (३०९)
 १५ एहोऽहं न च मे रुद्धिज. स्वपगे वाऽपि विप्रते ।
 यमेको जायते जन्तुमियतेऽन्येक एव हि ॥ (३५०)

- जोगं पञ्चस्वामि. जयिय मे इमं सरीरं जाव एयं पि
चरिमेहिं ऊसासनीसासेहिं वोसिरामिति । (३३१)
२० दुलहे खलु माणुसे भवे. चिरकालेणवि सव्वपाणिणं ।
गाढा य विवागकम्पुणो, समयं गोयम मा पमायए ॥ (३३५)
२१ भवसिद्धिया उ जीवा सम्मदिट्ठी उ ज अहिज्जंति ।
तं सम्मसुएण सुय कम्पद्विविहस्स सोहिकरं ॥
२२ मिच्छदिट्ठी जीवा अभव्वसिद्धी य ज अहिज्जंति ।
तं मिच्छसुएण सुयं कम्मादाणं च तं भणिय ॥ (३३३)
२३ अह चोइसहिं ठाणेहिं, वट्ठमाणो उ संजए ।
अविणीए बुच्चती मो उ, णिव्वाणं च ण गच्छइ ॥ (३३५)
२४ अह पत्तरसहिं ठाणेहिं, सुविगीएत्ति बुच्चइ ।
नीयावित्ती अच्चवले. अमाई अक्कज्जहले ॥ ०
२५ भट्ठएणेव होअवं, पावइ भट्ठाणि भट्ठओ ।
सविसो हम्मए सण्णो, भेरुडो तत्थ मुच्चइ ॥ ३५३
२६ सव्वं विलविय गीयं, सव्वं नट्ट विडवणा ।
सव्वे आभरण भासा, सव्वे कामा दुहावहा ॥
२७ वालाभिरामेसु दुहावहेसु, न तं सुह कामगुणेसु राय ! ।

- विरत्तकामाण तवोधणाणं, जं भिक्खुणं सीलगुणे रयाणं (१८६)
२८ जाणमाणोऽवि जं धम्मं. कामभोगेसु मुच्छिओ ॥ (३९०)
२९ सव्वं जगं जइ तुहं, सव्वं वावि धणं भवे ।
सव्वंपि ते अपज्जत्तं, नेव ताणाय तं तव ॥ (४०८)
३० देवदाणवगंधव्वा, जक्खरक्खम्मकिन्नारा ।
वभयारिं नमंसंति. दुक्कां जे करंति तं ॥ (४३०)
३१ नागी संजमसहिओ नायव्वो भावओ समणो ।
३२ अभयं तुज्झ नरवाई ! जलवुव्वाअसंनिभे अ माणुस्से ।
किं हिंसाइ पसज्जसि जाणंतो अप्पणो दक्ख ? (४४१)
३३ सव्वमिणं चइऊणं अवसस्स जया य होइ गंतव्वं ।
किं भोगेसु पसज्जसि ? किं पागफलोवमनिमेसु ॥ (४४२)
३४ अम्मताय ! मए भोगा, भुत्ता विसफलोवमा ।
पच्छा कडुयविवागा. अणुवंधदुहावहा ॥
३५ इमं सरीरं अणिच्चं. असुइं असुइसंभवं ।
असासयावासमिणं, दुक्खकैसाण भायणं ॥
३६ असासए सरीरंमि. रइं नोवलभामहं ।
पच्छा पुरा व चइयव्वे. फेणवुव्वुयसंनिभे ॥ (४५३)

श्री आ ग मो ङा र से प्र हे भा गः ८

- एव धर्मं चरिस्समि, संजमेण तवेण य ॥
 ४६ जया मिगस्स आयंको महारणमि जायई ।
 अच्छंतं रुक्खमूलमि, को णं ताहे चिणिच्छई? ॥
 ४७ को वा से ओसहं देह, को वा से पुच्छई सुहं ।
 को से भत्तं व पाणं वा. आहरितु पणामई? ॥
 ४८ जया य से सुही होइ, नया गच्छइ गोअं ।
 भत्तपाणस्स अट्ठाण, वहुराणि सराणि य ॥
 ४९ खाइत्ता पाणियं पाउं, वहुरेहि सरेहि य ।
 मिगचारिय चगित्ताणं, गच्छइ मिगचारियं ॥
 ५० एवं ममुट्ठिए भिक्ख, एवमेव अणेगए ।
 मिगचारियं चरित्ताणं, उहुं पक्कमई विसं ॥
 ५१ जहा मिए एग अणेगचारी, अणेगवासे धुवगोअरे अ । एवं
 मुणी गोयरियं पविट्ठे, नो हीलए नोधि य खिसइज्जा ॥ (४६२)
 ५२ मीहत्ता भिक्खमिउं सीहत्ता चेव विहरसु पुत्ता ।
 जह नवरि धम्मकामा निरत्तकामा उ विहरति ॥
 ५३ नाणेण दंसणेण य चरित्तवचनियमसंजमग्गेहि ।
 खंतीण मुसीण होहि तुम वट्ठमाणो उ

(४६३)

- ३७ माणुसत्ते अमाग्गि, याहीगेगाण आलए ।
 जगमरणचन्धमि, खणंपि न रमामहे ॥
 ३८ तम्म दुक्खं जरा दुस्सलं, रोगा य मरणाणि य ।
 अतो दुस्सो दु मंसारो, जत्थ सीसनि जंतुणो ॥
 ३९ तिसं वत्थुं हिरणं च, पुत्तदारं च वंधवा ।
 नइत्ताण इम देह, गंतव्वमवस्सल मे ॥
 ४० जह त्तिपागक्कत्ताणं, परिणामो न सुंदरो ॥
 ४१ एइ सुत्ताण मोगाण, परिणामो न सुंदरो ।
 ४२ तं पित्तम्मपाणियगे, एवमेयं जहाकुडं ।
 इहल्लोग त्तिपागसल्लम, तस्मिं किंचिचि दुक्खं ॥
 ४३ मागीग्गमाणया चैय, देयणा उ अणंतसो ।
 नए गोला ते [इ] भागाओ [इं], असदं दुस्सउभयाणि य ॥
 ४४ तज्जमग्गणं ता, चाउतं भयागरे ।
 मया गोलाणि भंमाइ, जस्साइं मरणाणि य ॥ (४६८)
 ४५ सो पित्तम्मपाणियगे! एवमेयं जहाकुड ।
 पक्कमो को हणई. गग्गे मिगपिखण? ॥
 ४६ तज्जमग्गणं ता, चाउतं भयागरे ।
 मया गोलाणि भंमाइ, जस्साइं मरणाणि य ॥

श्री आ ग मो डा र सं प्र हे भा गः ८

- ५४ पंचमहव्यजुत्तो पंचसमिओ तिगुत्तिगुत्तो अ ।
 सडिभंतरवाहिरिण, तवोकम्ममि उज्जुओ ॥
 निम्ममो निरहंकारो, निस्संगो चत्तगारवो ।
 समो अ सव्वभूएसु, तसेसु थावरेसु अ ॥
 लाभालामे सुहे दुक्खे, जीविण मरणे तहा ।
 समो निंदापसंसासु, तहा माणावमाणओ ॥
 गारवेषु कसाएसु, दंडसल्लभएसु अ ।
 नियत्तो हाससोगाओ, अनियाणो अवंधणो ॥
 अणिस्सिओ इहं लोण, परलोण अणिस्सिओ ।
 वासीचदणकप्पो अ, असणे अणसणे तहा ॥
 अप्पसत्थेहिं दारेहिं, सव्वओ पिहियासवो ।
 अज्झप्पझाणजेगेहिं, पसत्थदमसासणो ॥ (४६४)
 ५५ अप्पा नई वेयरणी, अप्पा मे कूडसामली ।
 अप्पा कामदुहा धेणू, अप्पा मे नंदणं वणं ॥
 ५६ अप्पा कत्ता विकत्ता य, दुहाण य सुहाण य ।
 अप्पा मित्तममित्तं च, दुप्पट्ठियसुपट्ठिओ ॥ (४७६)
 ५७ विसं तु पीयं जह कालकूडं, हणाइ सत्थं जह कुग्गहीयं ।

- एसेव धम्मो विसओववन्नो, हणाइ वेयाल इवाविन्नो (४७७)
 ५८ दंसमसगसामाणा जल्लयकविच्छुयसमा य जे हुंति ।
 ते किर होंति खलुंका तिक्खमिउचंडमइविया ॥
 ५९ जे किर गुरुपडिणीआ सवला असमाहिकारगा पावा ।
 अहिगरणकारगप्पा जिणवयणे ते किर खलुंका ॥
 ६० पिसुणा परोयतावी मिन्नरहस्सा परं परिभवंति ।
 निव्विअणिज्जा य सढा जिणवयणे ते किर खलुंका ॥ (५४९)
 ६१ नाणेण जाणई भावे, संमसेण य सइहे ।
 चरित्तेण निगिणहाइ, तवेण परिसुज्झई ॥ (५६९)
 ६२ आहारमिच्छे मियमेसणिज्जं, सहायमिच्छे निउणत्थबुद्धि ।
 निकेयमिच्छिज्ज विवेगजोगं, समाहिकामे समणे तवस्सी ॥
 ६३ तस्सेस मग्गो गुरुविद्धसेवा, विवज्जणा बालजणस्स दूरा ।
 सज्झायएगंतनिसेवणा य, सुत्तत्थसंचित्तया धिई य ॥ (६२२)
 ६४ जहा य अडप्पभवा बलागा, अडं बलागप्पभवं जहा य ।
 एमेव मोहाययणं खु तण्हं, मोहं च तण्हाययणं वयंति ॥
 ६५ रागो य दोसोविय कम्मबीयं, कम्मं च मोहप्पभवं वयति ।
 कम्मं च जाईमरणस्स मूलं, दुक्खं च जाईमरणं वयति ॥

- ६३ इह त्वयं जन्म न होत मोक्षो, मोक्षो ह्यत्रो जन्म न होत पण्डित । नन्वा त्वम जन्म न होत लोभो, लोभो त्वो जन्म न हिन्यथा ॥ (६२३)
- ६४ त्मा पण्डितं न तु मेवियथा, पाय र्मा विचिकरा नराणां । विज्ञं न त्मा समभिद्वयति, दुर्मं जहा मादुल्लंघं पश्यती ॥
- ६५ त्मा इयमी पञ्चिधने वने, ममात्मा नोचममं द्येय । पञ्चिधियमीनि पणमभोदणो, न वभयारिस्म हिन्याय पश्यति ॥
- ६६ विचिन्मिन्नाऽऽगणजतिगणं, ओमगणानां दमिद्विगणं । न गगयत् धर्मिन्नेर विज्ञं, पण्डितो नातिरिचोसहेति ॥
- ६७ त्मा पिरालागहस्म मूले, न मूमगण वसलीपम-
न्मा । एमेन इतीनित्यस्म मल्ले, न वभयारिस्म ममो नियामो ॥
- ६८ न स्ताल्यगणतिलामात्रं, न जंमि इगिय पेहियं वा । इतीन विचिन्मि निवेमात्ता, ददं, वयस्मे समणे तवस्मी ॥
- ६९ न दमणं चैव अपच्यणं च, अचित्तणं चैव अचित्तणं च ।

- इतीजणस्सारियज्जाणजुगं, हियं सया वंभवण रयणं ॥
७३ काम तु देवीहिं निभूसियाहिं, न चाइया खोभइउं तिगुत्ता ।
तहावि एगतहियंति नद्या, विचित्तवासो मुणिणं पमत्थो ॥
७४ मुक्खाभिक्खिस्सवि माणवस्स, संसारभीरुस्स ठियस्स धम्मे । नेयारिस्सं दुत्तरमत्थि लोण, जहतियओ वाल-
मणोहराओ ॥
७५ एण य संगे समइकमित्ता, वुत्तरा चैव हवंति सेसा ।
जहा महामागरमुत्तरित्ता, नई भवे अवि गगसमाणा ॥
७६ कामाणुगिद्धिप्पभवं खु दुम्लं, सब्वस्स लोगस्स सदेव-
गस्स । जं काइयं माणसियं च किञ्चि, तस्संतयं गच्छइ वीयरारो ॥
७७ जहा य किंपागफला मणोरमा, रसेण वंवेण य भुजमाणा ।
ते तुद्वण जीतिय पचमाणा, पओवमा कामगुणा विवाणे (६२५)
७८ न कामभोगा समयं उचित्ति, न यावि भोगा विगदं उचित्ति ।
जे तण्यओसी य परिगही य, सो तेसु मोहा विगदं उवेइ ॥ (६३५)
७९ अन्वणं रयणं चैव, वंदणं पूअणं तथा ।
इतीसक्कारसम्माणं, मणसावि न पत्थण ॥ (६६९)

८० जिणवयणे अणुरत्ता जिणवयणं जे करंति भावेणं ।

अमला असंकिलिद्धा ते हुंति परिससंसारी ॥

८१ बालमरणाणि बहुसो अकाममरणाणि चेव बहुयाणि ।

मरिहंति ते वराया जिणवयणं जे न याणंति ॥ (७०८)

अथाचारंगसूक्तानि

१ एकं हि चक्षुरमलं सहजो विवेकस्तद्वदिभरेव सह
संवसतिर्द्वितीयम् । एतद् द्वयं भुवि न यस्य स तत्त्वतो-

ऽन्धस्तस्यापमार्गचलने खलु कोऽपराधः ? ॥ (४१-११९)

२ विजिओ कसायलोगो सेयं खु तओ नियत्तिउं होइ ।

कामनियत्तमई खलु संसारा मुच्चई खिणं ॥ (८४)

३ पंचसु कामगुणेषु य सहप्फरिसरसरूवगंधेसुं ।

जस्स कसाया वट्ठंति मूलट्ठाणं तु संसारे ॥ (८९)

४ हृष्यं वस्तु परं न पश्यति जगत्यन्धः पुरोऽवस्थितं.

रागान्धस्तु यदस्ति तत्परिहरन् यश्चास्ति तत् पश्यति ।

कुन्देन्दीवरपूर्णचन्द्रकलशश्रीमल्लतापल्लवानारोप्याशुचि-

राशिषु प्रियतमागात्रेषु यन्मोदते ॥

५ जह सव्वपायवाणं भूमीए पइट्ठियाइं मूलाइं ।

इय कम्मपायवाणं संसारपइट्ठिया मूला ॥

६ अट्ठविहकम्मरुक्खा सव्वे ते मोहणिज्जमूलागा ।

कामगुणमूलगं वा तम्मूलगं च संसारो ॥

७ संसारस्स उ मूलं कम्मं तस्सवि हुंति य कसाया । (९०)

८ पुत्रा मे भ्राता मे स्वजना मे गृहकलत्रवर्गो मे । (९१)

इति कृतमेवेशब्दं पशुमिव मृत्युर्जनं हरति ॥

९ पुत्रकलत्रपरिग्रहममत्वदोषैर्नरो व्रजति नाशम् ।

कृमिक इव कोशकारः परिग्रहाद्दुःखमाप्नोति ॥

१० संसारं छेत्तुमणो कम्मं उम्मूलए तदट्ठाए ।

उम्मूलिज्ज कसाया तम्हा उ चइज्ज सयणाई ॥

११ माया मेस्सि पिया मे भगिणी भाया य पुत्तदारा मे ।

अर्थमि चेव गिद्धा जम्ममरणाणि पावंति ॥ (१०१)

१२ स्वतोऽन्यत इतस्ततोऽभिमुखधावमानापदामहो निपुणता

नृणां श्रणमपीह यज्जीव्यते । मुखे फलमतिधुधा सर-

समल्यमायोजितं, कियच्चिरमचर्वित दशनसङ्कटे स्थास्यति ॥

१३ उच्छ्वासावधयः प्राणाः, स चोच्छ्वासः समीरणः ।

- समीरणञ्चवर्लं नान्यत्, क्षणमप्यायुग्द्भुतम् ॥ (१०३)
१२ गात्रं ननुद्धितं गतिविगलिता वन्ताश्च नाजं गताः, दृष्टिभ्रं
रयति रूपमेव हस्यते वरुश्च च लाटायते । वास्यं नैव करोति
ग्रन्थवजन- पत्नी न शुश्रूषते, धिरुष्टं जरयाऽभिभूतपुरुषं
पुत्रोऽप्यवजायते ॥ (१०६)
१३ न पिभूषणमस्य युज्यते, न च हास्य कुत एव विभ्रमः ? ।
अथ तेषु च वर्जते जनो, ध्रुवमायाति परां विडम्बनाम् ॥
१४ नो जं करेद् तं त न सोहणं जोष्वणे अतिक्रंते ।
पुंसिगम्म महिलिया इव एतं धम्मं पमुत्तुणं ॥
१५ गन्त्राण्य मातुपत्वं वत्सागमागतां च विज्ञाय ।
ते जीन ! हि प्रमात्राश्च चेष्टसे शान्तये मततम् ॥
१६ ननु पुनरिगमति पुर्लभमाश्रनं सारजलध्रिविभ्रष्टम् ।
मानुषं तत्रोत्कृतदिल्लताविलसितप्रतिमम् ॥
१७ नद्वेगमयं नमलं च जीविय जोष्वणं च रुमुमसम ।
सोदणं च जं अणिच्चं तिणिणवि तुग्माणभोज्जाहं ॥ (१०७)
१८ मत्तं कंठेर ! तुत्तमन्विन्यन्, म्ववशता हि पुनस्त-
र पुर्लभा । गृहतरं च सलियसि जीन हे ! परवजो न

- च तत्र गुणोऽस्ति ते ॥ (१०९)
२१ तज्ज्ञानमेव न भवति यस्मिन्नुदिते विभाति रागगणः ।
तमसः कुतोऽस्ति शक्तिर्दिनकरकिरणप्रतः स्थातुम् ॥
२२ अक्षानान्धाश्चटुलवनितापाद्गविशेषितास्ते, कामे सक्तिं
दधति विभवाभोगतुङ्गाजने वा । विद्वच्चित्तं भवति
हि महन् मोक्षमार्गैकतानं, नाल्पस्कन्धे विटपिनि कय-
त्यंशमिति गजेन्द्रः ॥ (११२)
२३ धामनं खलु कण्ठं क्रोधादिभ्योऽपि सर्वपापेभ्यः ।
अर्थं हितमहितं वा न वेत्ति येनादृतो लोकः ॥
२४ स्वेच्छाविरचितशास्त्रैः प्रवज्यावेपधारिभिः श्रुतैः ।
नानाविधैरुपायैरनाथवन्मुन्यते लोकः ॥
२५ इन्द्रियाणि न गुप्तानि, लालितानि न चेच्छया ।
मानुष्यं दुर्लभं प्राप्य, न युक्तं नापि शोपितम् ॥ (११३)
२६ धावेद् रोहणं तद्गद् सायरं भमद् गिरिणिगुंजेसुं ।
मारेद् वंधयंपि दु पुस्सो जो होइ धणलुद्धो ॥
२७ अड्ड वहुं वहइ भर सहइ खुहं पावमायरइ धिट्ठो ।
कुलसीलजाइपच्चयधिइं च लोभहओ चयइ ॥ (११४)

२८ तिथिपूर्वोत्सवाः सर्वे, त्यक्ता येन महात्मना ।

अतिथिं तं विजानीयाच्छेषमभ्यागतं विदुः ॥

२९ आराध्य भूपतिमवाप्य ततो धनानि, भोक्ष्यामहे किल
वयं सततं सुखानि । इत्याशया धनविमोहितमानसानां,
कालः प्रयाति मरणावधिरेव पुंसाम् ॥

३० एहि गच्छ पतोल्लिख, वद मौनं समाचार ।

इत्याद्याशाग्रहग्रस्तैः, क्रीडन्ति धनिनोऽर्थिभिः ॥ (११५)

३१ सर्वसुखान्यपि बहुशः प्राप्तान्यदता मयाऽत्र संसारे ।

उच्चैः स्थानानि तथा तेन न मे विस्मयस्तेषु ॥

३२ जइ सोऽवि निज्जरमओ पडिसिद्धो अट्टमाणमहणेहिं ।

अवसेस मयट्ठाणा परिहरिअव्वा पयत्तेणं ॥

३३ अवमानात्परिभ्रंशद्वयवन्धनक्षयात् ।

प्राप्ता रोगाश्च शोकाश्च, जात्यन्तरशतेष्वपि ॥

३४ सते य अविम्हइं असोइउ पंडिण य असने ।

सक्का दु दुमोवमिअ हिअएण हिअ धरंतेण ॥

३५ होऊण चक्कवट्ठी पुहइवई विमलपंडरच्छत्तो ।

सो चैव नाम भुज्जो अणाहसालालओ होइ ॥ (११८)

३६ जीवन्नेव मृतोऽन्धो यस्मात्सर्वक्रियासु परतन्त्रः ।

नित्यास्तमितदिवाकरस्तमोऽन्धकारणवनिमग्नः ॥

३७ लोकद्वयव्यसनवह्निविदीपिताङ्गमन्धं समीक्ष्य कृपणं
परयष्टिनेयम् । को नोद्विजेत भयकृज्जननादिवोप्रात्, (१२०)
कृष्णाहिर्नैकनिचितादिव चान्धगर्चात् ॥

३८ धर्मश्रुतिश्रवणमङ्गलवर्जितो हि, लोकश्रुतिश्रवणसंव्यव-
वहारबाह्यः । किं जीवतीह वधिरौ भुवि यस्य शब्दाः,
स्वप्नोपलब्धधननिष्फलतां प्रयान्ति ॥

३९ स्वकलत्रवालपुत्रकमधुरवचःश्रवणवाह्यकरणस्य ।

वधिरस्य जीवितं किं जीवन्मृतकाकृतिधरस्य ॥

४० दुःखकरमकीर्तिकरं मूकत्वं सर्वलोकपरिभूतम् ।

प्रत्यावेशं मूढाः कर्मकृतं किं न पश्यन्ति ॥

४१ काणो निमग्नविमोन्नतदृष्टिरेकः, शक्तो विरागजनने

जननातुराणाम् । यो नैव कस्यचिदुपैति मनःप्रियत्व-

मालेख्यकर्मलिखितोऽपि किमु स्वरूपः ॥ (१२०)

४२ दाराः परिभवकारा बन्धुजनौ बन्धनं विपं विषयाः ।

कोऽयं जनस्य मोहो? ये रिपवस्तेषु सुदृढाशा ॥

श्री आ न मो दा र सं प्र णे भा गः ८

उपगमि चिद्वह । (१०१)

- ४३ सन्दिग्धेऽपि परे लोके, त्याज्यमेवाशुभ बुद्धेः ।
यदि नास्ति ततः किं स्यादस्ति चेन्नास्ति को हतः ॥
४४ शिशुमशिशुं कठोरमकठोरमपण्डितमपि च पण्डितं,
धीरमधीरं मानिनममानिनमपणमपि च बहुगुणम् ।
यत्तिमयति प्रकाशमवलीनमचेतनमथ सचेतन, निशिदिव-
सेऽपि सान्ध्यसमयेऽपि विनश्य(नाशय)ति कोऽपि कथमपि ॥
४६ रमइ विहवी विसेसे छिनिमित्तं धेववित्थरो महर् ।
मगाइ सरीरमहणो रोगी जीण च्चिय कयत्थो ॥ (१२२)
४७ कम्मिहुलचित्तं लालाक्किन्नं विगन्धि जुगुत्तितं, निरु-
पमरसमीन्या खादन्नरास्थिनिरामियम् । सुरपति-
मपि श्वा पार्श्वस्थं सशक्तमीश्वरं, न हि गणयति
शुद्धो लोकः परिग्रहफल्युताम् ॥
४८ रागद्वेषाभिभूतत्वात्कार्यकार्यपराञ्जुलः ।
एष मूढ इति ज्ञेयो, विपरीतविधायकः ॥ (१२३)
४९ उभो यः स्वत एव मोहसलिलो जन्माऽऽलवालोऽशुभो,
रागद्वेषकययसन्ततिमहाश्रिविघ्नबीजस्त्रया । रोगैरदु-

३ इत्येव नारकं गच्छति, जे जणा धुवचारिणो । जाई-
मण्यं पत्त्राय, चरे मक्रमणे दृढ ॥ नन्थि कालन्म
जागमो, मन्त्रे पाणा पियाउया, सुहमाया दुम्बलपट्टि-
हुला अपिययमा पियजीविणो जीविउकामा, सन्धेसि
आदिय पियं, तं पग्गिउअ रुपर चउपयं अभिभुजिया
वा मंविन्त्रिया नं निविहेण आऽवि से तन्थ मत्ता
अया अत्ता वा यहुया वा से तत्थ गट्टिण चिद्वह
भोअत्ताए, तओ स पग्गया विविहं परिमिट्ठं सभूयं
महोयगरणं भवर, तपि से पग्गया वायाया वा विभ-
यति, अत्तत्तहारा वा से अयहगति, रायणो वा से
पिअुपति, नस्सइ वा से विणस्सइ वा से, अगा-
दाहेण वा से उज्झइ, इय से परस्सट्ठाए कुराइ
कस्माइ कांते पट्टवरमाणे तेण दुस्सणेण संमूढे विप-
त्तियाममुदेइ, मुणिणा नु एयं पदेइय, अणोहंतरा एए
सो य ओह तरित्तए, अतींगमा एए नो य तींग गमित्तए,
अपांगमा एए नो य पारं गमित्तए, आयाणिजं य
आयाए तमि आंने न चिद्वह, पित्तह एएऽनेयन्ने तमि

रितो विपत्कुसुमितः कर्मद्रुमः साम्प्रतं, सोढा नो यदि
सम्यगेन फलितो दुःखैरधोगामिभिः ॥

५० पुनरपि सहनीयो दुःखपाकस्त्वयाऽयं, न खलु भवति
नाशः कर्मणां संचितानाम् । इति सह गणयित्वा
यद्यदायाति सम्यग्, सदसदिति विवेकोऽन्यत्र भूयः
कुतस्त्यः ? ॥ (१२६)

५१ यल्लोके व्रीहियवं, हिरण्यं पशवः स्त्रियः ।

नालमेकस्य तत्सर्वमिति मत्वा शमं कुरु ॥

५२ उपभोगोपायपरो वाञ्छति यः शमयितुं विषयवृणाम् ।

धावत्याकमितुमसौ पुरोऽपराणहे निजच्छायाम् ॥ (१२८)

५३ जरामरणदौर्गत्यव्याधयस्तावदासताम् ।

मन्ये जन्मैव धीरस्य भूयो भूयस्त्रपाकरम् ॥ (१३२)

५४ लभ्यते लभ्यते साधुः, साधुरेव न लभ्यते ।

अलब्धे तपसो वृद्धिलब्धे तु प्राणधारम् ॥१॥ (१३३)

५५ लज्जां गुणौघजननीं जननीमिवार्यामत्यन्तशुद्धदया-
मनुवर्त्तमानाः । तेजस्विनः सुखमसूनपि सन्त्यजन्ति,
सत्यस्थितिव्यसनिनो न पुनः प्रतिशाम् ॥ (१३५)

श्री आ ग मो दा र सं प्र हे भा गः ८

५६ मसद्विरुहिरण्हरुचणक्षकलमलयमेशमजासु ।

पुण्णंमि चम्पकोसे दुग्गंधे असुइवीभच्छे ॥

५७ संचारिमजंतगलंतवधमुत्तंतसेअपुण्णंमि ।

देहे हुज्जा किं रागकारणं असुइहेउम्मि ? ॥ (१३७)

५८ दुःखार्त्तः सेवते कामान्, सेवितास्ते च दुःखन्नाः ।

यदि ते न प्रियं दुःखं, प्रसज्जास्तेषु न क्षमः ॥ (१३९)

५९ दुःखद्विद् दुःखलिङ्गसुमोहान्धत्वाद्दृष्टुणदोषः ।

यां यां करोति चेष्टां तथा तथा दुःखमादत्ते ॥ (१४१)

६० विभव इति किं मदस्ते ? व्युतविभवः किं विपादमुपयासि ? ।

करनिहितकन्दुकसमाः पातोत्पाता मनुष्याणाम् ॥ (१४३)

६१ शिवमस्तु कुशाखाणां वैशेषिकपण्डितन्त्रबौद्धानाम् ।

येषां दुर्विहितत्वाद् भगवत्यनुरज्यते चेतः ॥ (१४५)

६२ सीउण्हफाससुहदुहपरीसहकसायथेयसोयसहो ।

वृज्ज समणो मया उज्जुओ य नवसंजमोवसमे ॥ (१५१)

६३ नातः परमह मन्ये, जगतो दुःखकारणम् ।

यथाऽशानमहारेगो, दुरन्तः सर्वदेहिनाम् । (१५२)

६४ रक्तः शब्दे हरिणः स्पर्शे नागो रसे च वारिच्चरः ।

- कृपणपन्नो क्वं भुजगो गन्धे ननु त्रिनष्ट ॥
पञ्चमु रक्षाः पञ्च त्रिनष्टा यत्रागृहीतगमार्थाः । (१५३)
परु पञ्चमु रक्तं प्रयाति भस्मान्ततामवुध- ॥ (१५३)
१५ गण्डेयज्जालिद्वि. मिथ्यादर्शनदुस्तरम् ।
१६ जन्मायते जगत् क्षिप्तं, प्रमादद् ध्यास्यते भृशम् ॥ (१५४)
१६ यदेष्टुनिरयाः स्नातमनिष्टा इतरत्तव ।
अन्यत्रापि निदिनैयं न कुर्यादप्रिय जने ॥ (१५९)
१७ कृण्वणोऽपि निमिषं परिच्छयतोऽपि मयणध्वणभोण ।
क्षितोऽपि गृहम्न उर मिच्छदिष्टी न सिञ्जद् उ ॥
१८ गममचुपत्ती सावण य निरण अणंतकम्भंसे ।
ईमणमाहस्तरण उचमामन्ते य उमसंते ॥
गरण य मीणमोहे जिणे अ सेढी भये अमंखिज्जा ।
नटिअगीओ कालो मंमिज्जगुणाद् सेढीण ॥ (१७७)
१९ पापारउरिहूआरदीसु य गारवेसु कइतविंयं ।
पंअय गारमनिहे तवमि न न्नु कइतवे समणो ॥ (१७८)
२० पदनि यदीह कइदिदनुसंतनसुरपरिभोगलालितः ।
प्रयन्नगनपगोऽपि विगनअयमायुरवाप्ताअरः ।

न खलु नरः सुरौघसिद्धासुरकिष्करनायकोऽपि य । सोऽपिः
कृतान्तदन्तकुलिशाक्रमेण कश्चितो न नश्यति ॥ (१८३)
नश्यति नैति याति धितनोति करोति रसायनक्रियाम्,
चरति गुरुवतानि विवराण्यपि विशति विडोपकातरः ।
तपति तपांसि खादति मितानि करोति च मन्त्रसाधनं,
तदपि कृतान्तदन्तयन्त्रकचक्रमणैर्विद्वयते ॥ (१८४)
७१ संसार एवायमनर्थसारः कः कस्य कोऽत्र स्वजनः परो
वा ? । सर्वे अमन्तः स्वजनाः परे च, भवन्ति भूत्वा न
भवन्ति भूयः ॥

विचिन्त्यमेतद् भवताऽहमेको, न मेऽस्ति कश्चित् पुरतो
न पश्चात् । स्वकर्मभिर्भ्रान्तिरियं ममैव, अहं पुर-
स्तादहमेव पश्चात् ॥
सदैकोऽहं न मे कश्चित्, नाहमन्यस्य कस्म्यचित् ।
न तं पदयामि यस्याहं, नासौ भावीति ओ मम ॥
एकः प्रकुरुते कर्म, भुनक्त्येकश्च तत्फलम् ।
जायते धियते चैक, एको याति भवान्तरम् ॥ (१९१)
७२ क्षितितलशयनं वा प्रान्तभैक्षायनं वा, सहजपरिभवो

वा मीचदुर्मपितं वा । महति फलविशेषे नित्यमभ्यु-

द्यतानां, न मनसि न शरीरे दुःखमुत्पादयन्ति ॥

७३ तणसंथारनिसण्णोऽवि मुणिवरो भट्टारागमयमोहो ।

अ पावइ मुत्तिसुहं तं कत्तो चक्कवट्ठीवि ? ॥

७४ लोगंमि कुसमएसु य कामपरिग्गहकुमगलग्गोसुं ।

सारो हु नाणदंसणतवचरणगुणा हियट्ठाए । (१९७)

७५ लोगस्स सार धम्मो धम्मंपि य नाणसारियं विति ।

नाणं संजमसारं संजमसारं च निव्वाणं ॥ (१९८)

७६ पावोवरए अपरिग्गहे अ गुरुकुलनिसेवए जुत्ते ।

उम्मग्गवज्जए रागदोसविरए य से विहरे ॥ (२०३)

७७ सुकृतपरिणतानां दुर्नयानां विपाकः, पुनरपि सह-

नीयोऽन्यत्र ते निर्गुणस्य । स्वयमनुभवतोऽसौ दुःखमो-

क्षाय सद्यो, भवशतगतिहेतुर्जायतेऽनिच्छतस्ते ॥ (२०६)

७८ जो चंदणेण वाहुं आलिपइ वासिणा व तच्छेति ।

संथुणइ जो अ णिंदति महेसिणो तत्थ समभावा ॥ (२०९)

७९ सन्मार्गे तावदास्ते प्रभवति पुरुषस्तावदेवेन्द्रियाणां,

लज्जां तावद्विधत्ते विनयमपि समालम्बते तावदेव ।

भूचापाकृष्टमुक्ताः श्रवणपथजुवो नीलपक्षमाण पते, याव-
ल्लीलावनीनां न हृदि धृतिमुपो दृष्टियाणाः पतन्ति ॥ (२१९)

८० किमिदमचिन्तितमसहशमनिष्टमतिकष्टमनुपमं दुःखम् ।

सहसैवोपनतं मे नैरयिकस्येव सत्त्वस्य ? ॥ (२३४)

८१ श्रवणलवनं नेत्रोद्धारं करक्रमपाटनं, हृदयदहनं नासा-

च्छेदं प्रतिक्षणदारुणम् । कटविदहनं तीक्ष्णापातत्रिशूलवि-

भेदनं, दहनवदनैः कङ्कधोरैः समन्तविभक्षणम् ॥

तीक्ष्णैरसिभिर्दीप्तिः कुन्तैर्विषमैः परश्वधैश्चक्रैः ।

परशुत्रिशूलमुद्गरतोमरवासीमुपण्ठीभिः ॥

सम्भिन्नतालुशिरसश्छिन्नभुजाश्छिन्नकर्णनासौष्ठाः ।

भिन्नहृदयोदरान्त्रा भिन्नाक्षिपुटाः सुदुःखार्त्ताः ॥

निपतन्त उत्पतन्तो विचेष्टमाना महीतले दीनाः ।

नेक्षन्ते वातारं नैरयिकाः कर्मपटलान्धाः ॥

द्विद्यन्ते कृपणाः कृतान्तपरशोस्तीक्ष्णेन धारासिना,

क्रन्दन्तो विषवीचिभिः परिबृताः संभक्षणव्यापृतैः ।

पात्र्यन्ते क्रकचेन दारुवदसिना प्रच्छिन्नबाहुदयाः,

कुम्भीषु त्रपुपानदग्धतनवो मूत्रासु चान्तर्गताः ॥

श्री आ ग मो ज्ञा र से प्र हे भा गः ८

- निनायितेषु । आर्या ! नस्तद्विह विचार्य संनिरन्तु । (२३७)
 ८३ दुर्धनान्यविनयवदित चेन्द्रियाणि, अद्रिन्या मोहशक्तिः,
 विचित्रा कर्मपणितिः किं न कुर्यादिति, उक्तञ्च-
 कर्ममणि पणं घणचिकूणां गन्धार्द्रं चक्षुरसाराहं । (२३७)
 ८४ पाण्डुअपि पुरिसं पंथाओ उपाहं णिति ॥
 ८५ रुह नाम सो तवोक्रममण्डिओ जो न निञ्जुत्तप्पा ।
 ८६ ललु वित्तीपरिक्खेव वच्च जेसंतओ चिव ? ॥ (२३७)
 ८७ आहारेण विरहिओ अप्पाहारो य संवरनिमित्तं ।
 ८८ हासंनो हासंतो एवाहारं निरुंभिजा ॥
 ८९ एगे अहमंसि, न मे अस्थि कैई, न याहमवि कस्सवि ।
 ९० से भिम्मू वा भिक्खुणी वा असणं वा ५ आहारंगमगे
 नो वामाओ हणुयाओ दाहिणं हणुयं संचारिजा
 आसापमाणे, दाहिणाओ हणुयाओ वागं हणुयंनो
 संचारिजा आसापमाणे, से अणासायमाणे लाघविं
 आगमेमाणे तवे से अभिसमन्नागए भवइ । (२४३)
 ९१ तिन्ययरो चउताणी सुरमहिओ सिद्धियच्चय भुवम्मि ।

- भुवनो जलदम्यरीपदुतभुगज्यालाभिगगविणो, दीप्ता-
 शानिषेषु यज्ञभवोपशरक्षैरुत्थिताः । इह्यन्ते विकृतो-
 र्गोपादुदनाः कन्दन्त आर्चस्वनाः । पश्यन्त कृपणा
 नि, नो निशरजाप्राणाय को नो भवेत् ? ॥ (२३६)
 ९२ श्रुतार्जमानुषमयाहितानां, परामियोगव्यसनातुराणाम् ।
 अपां निश्चामनिदुल्लितानां, सुखानुपज्ञाः किल वात्त-
 मेतन् ॥ (२३७)
 ९३ इदं मदीकृष्टिमद्ये प्रथममिह भवे गर्भवासे नराणां,
 याल्लये चापि दुर्गं मल्लुलिततनु स्त्रीपय.पानमिश्रम् ।
 ताल्लये चापि दुर्गं भवति निरुजं वृद्धभावोऽप्यसार,
 मंगारं रे मनुष्या ! पश्य यदि मुग्य स्वल्पमप्यस्ति
 किञ्चित् ॥
 ९४ याल्लान्प्रभृति च रोतं दुष्टोऽभिमवथ यावद्विह मृत्युः ।
 नोक्कपियोगायोर्गर्गतोर्गेश न कविधः ॥
 ९५ भुत्तुत्तं मोणातिल्लीत्तदाहदरिअनोक्कप्रियविप्रयोगः ।
 दाभागमो प्योनिभिजात्यदास्यपस्वयेगादिभिरस्वनन्यः ॥
 ९६ देवेषु ज्ञापनपिगोमदु गितेषु, कोषेप्यामदमदना-

- अणिगूहियवल्बिरिओ तवोविहारंमि उज्जमइ ॥
किं पुण अवसेसेहिं दुक्खक्खयकारणा सुविहिण्हिं ।
होइ न उज्जमियब्बं सपच्चवायमि माणुस्से ॥ ८९
जह खलु मइलं वत्थं सुज्झइ उदगाइएहिं दब्बेहिं ।
एवं भावुवहाणेण सुज्झए कम्ममट्ठविहं ॥ ९०
नाणं भविस्सई एवमाइया वायणाइयाओ य ।
सज्झाए आउत्तो गुरुकुलवासो य इय नाणे ॥ ९१
आलवणे य काले मग्गे जयणाइ चैव परिसुद्धं ।
भंगेहिं सोलसविहं ज परिसुद्धं पसत्थं तु ॥ ९२
जम्माभिसेयनिक्खमणचरणानाणुपया य निव्वाने ।
दियलोअभवणमंदरनदीसरभोमनगरेसु ॥
अट्ठावयमुज्जिते गयग्गपयए य धम्मचक्के य ।
पासरहावत्तनगं चमरुणाय च वंदामि ॥ ९३
गणियं निमित्त जुत्ती संदिट्ठी अचित्तहं इमं नाणं ।
इय एगंतमुवगया गुणपच्चइया इमे अत्था ॥
गुणमाहणं इसिनामकित्तणं सुरनरिंदपूया य ।
पोराणचेइयाणि य इय एसा दंसणे होइ ॥ ९४

- १३ साहुमहिंसाधम्मो सच्चमदत्तविरई य बंभं च ।
साहु परिग्गहविरई साहु तवो वारसंगो य ॥
१५ वेरग्गमण्यमाओ एगत्ता(ग्गे) भावणा य परिसंगं ।
इय चरणमणुगयाओ भणिया इत्तो तवो बुच्छं ॥
१६ किह मे हविल्लऽवंझो दिवसो ? किं वा पट्ठ तवं काउ ? ।
को इह दब्बे जोगो खित्ते काले समयभावे ? ॥
१७ भावयितव्यमनित्यत्व १ मशरणत्व २ तथेकता
३ ऽन्यत्वे ४ । अशुचित्व ५ संसारः ६ कर्माश्रव
७ संवर ८ विधिश्च ॥
निर्जरण ९ लोकविस्तर १० धर्मस्वाध्याततत्त्वचिन्ता च
११ । बोधेः सुदुर्लभत्वं च १२ भावना डादश विशुद्धाः ॥ ४२०
१८ अणिच्छे पच्चए रुण्णे भुयगस्स तहा (या) महासमुदे य ।
एए खलु अहिगारा अज्झयणंभी विमुत्तीए ॥ ४२९
१९ विज्ज नए धम्मपयं अणुत्तरं, विणीयतण्हस्स मुणिस्स
आयओ । समाहियस्सऽग्गिसिहा व तेयसा, तवो
य पत्ता य जसो य चट्ठइ ॥ ४३०

श्री आ ग मो जा र से मे हे मा ग ८

तापज्ञायविणसो दुःखवृणाओ य संक्षिते सो य । (२६)
एस वहो णिणभणिओ वज्जेयन्तो पयत्तेणं ॥
४ छट्ठाणाइ सव्वजीवाणं णो सुलभाइ भवति, तं०-माणुस्सए
भ० १ आयपि ए हिंसे जम्म२ सुकुले पट्चायाती३ वे बलि-
पन्नत्तस्स धम्मस्स सवणता४ सुयस्स वा सद्वहणता५
सद्वहितस्स वा पत्तितस्स वा रोइतस्स वा सम्मं काएणं (३५५)
फामणया ६ । (३६०)

५ आहारन्यागिनो हि ब्रह्मचर्यं सुरक्षितं स्यादिति ।

अथ भगवतीसूक्तानि

- १ ममं धम्मायपि धम्मोवदेसए गोसाले मखलिपुत्ते
उत्पन्नानाणंदंमणधरे जात्र सव्वन्नू सव्वदरिसी ।
- २ अजीविद्या थेरा गोसालस्स मखलिपुत्तस्स अंबकूण-
गण्डावणट्टयाए पणंतमंते संगग कुब्बति । (६८१)
- ३ गोसाले मंखलिपुत्तं भय्पणो मरणं आभोएइ २ आजी-
विए थेरे सदावेइ आ० २ एवं ययासी-तुज्जे णं
देवाणुणिया ! मम कालगयं जणेत्ता सुरभिणा

अथ सूत्रकृतांगसूक्तानि

- १ उयमग्गगीरुणो श्रीयमस्स णरणसु हांज उयवाओ । (४)
एए महणा गीरो जयमाह तथा जणज्जाह ॥
- २ अदेय इ मातियकूमा नियमा उक्कसतिरयट्ठित्तिगामी । (३०२)
तेडपि इ त्तिणोयेस्सेण नेजेव भवेण सिज्जति ॥

अथ स्थानांगसूक्तानि

- १ श्रीपिण तिननाथं नत्वा स्थानाङ्गतिपयपदानाम् । (१)
प्राप्तोऽन्यथात्पट्टं करोम्यहं द्विवरणं किञ्चित् ॥
- २ स्वाठायाय नमस्सामं, य विना सकलाः क्रिया । (१३)
तोऽस्तुतयमादिन्यो, नैन साङ्गयमियति ॥
नयान्तय स्यात्पदमरत्नाञ्जिता, रसोपविद्धा इव लोह-
धानयः । भग्नस्यभिर्मेतं फला यतस्तनो, भवन्तमार्याः (१३)
प्रणता द्विर्द्विषिणः ॥
- ३ पद्वेद्विद्रयाणि अत्रिभं यत् न, उज्जयामति भ्यासमथा-
न्यदायुः । प्राणा वृदीने भगवद्भिरुक्तास्तेषां द्वियोजीकरणं
मु हिंसा ॥

श्री आ ग मो जा र से मे हे मा ग ८

गंधोद्गणं पहाणेह सु० २ पम्हलसुकुमालाए गंध-
कासाए गायार्हं लूहेह गा० २ सरसेणं गोसीस-
चंदणेणं गायार्हं अणुलिपह स० २ महरिहं हंस-
लक्खणं पडसाङ्गं नियंसेह मह० २ सव्वालंकार-
विभूसियं करेह स० २ पुरिससहस्सवाहिणिं सीयं
दूरूहेह पुरि० सावत्थीए नयरीए सिंघाङ्गजाव-
पहेसु महया महया सदेणं उग्घोसेमाणा एवं वदह-
एवं खलु देवाणुप्पिया ! गोसाले मंखलिपुत्ते जिणे
जिणप्पलावी जाव जिणसद्दं पगासेमाणे विहरित्ता
इमीसे ओसप्पिणीए चउवीसाए तित्थयराणं चरिमे
तित्थयरे सिद्धे जाव सब्बदुक्खपहीणे, इड्डिसक्कारसमु-
दएणं मम सरीरगस्स जीहरणं करेह, तए णं ते
आजीविया थेरा गोसालस्स मंखलिपुत्तस्स एयमहुं
विणएणं पडिसुणेंति । (६८२)

४ अन्नउत्थिया णं भंते ! एवमाइक्खंति जाव परू-
वेंति-एवं खलु समणा पंडिया समणोवासया बाल-
पंडिया जस्स णं एगपाणाएवि दंडे अणिक्खिस्से से

५ णं एगंतवाऌेत्ति वत्तव्वं सिया ।
अन्नउत्थिया णं भंते ! एवमाइक्खंति जाव परू-
वेंति एवं खलु पाणातिवाए मुसावाए जाव च्छिच्छांदसण-
सल्ले वट्टमाणस्स अन्ने जीवे अन्ने जीवाया पाणाइवाय-
वेरमणे जाव परिग्गह्वेरमणे कोहविवेगे जाव सिच्छा-
वसणसल्लविवेगे वट्टमाणस्स अन्ने जीवे अन्ने जीवाया । (७२३)
६ शरीरस्य प्राणतिपातादिषु वर्तमानस्य दृश्यत्वाच्छ-
रीरमेव तत्कर्तृ, न पुनरात्मेत्येके ।
७ अन्ये त्वाहुः-जीवतीति जीवो-नारकादिपर्यायः जीवात्मा
तु सर्वमेदानुगामि जीवद्रव्यं, द्रव्यपर्याययोश्चान्यत्वं
तथाविधप्रतिभासमेदनिबंधनत्वात् घटपटादिवत्,
तथाहि-द्रव्यमनुगताकारं बुद्धिजनयति, पर्यायास्त्व-
ननुगताकाराम् ।
८ अन्ये त्वाहुः-अन्यो जीवोऽन्यश्च जीवात्मा जीव-
स्यैव स्वरूपः । (७२४)
९ अन्नउत्थिया णं भंते ! एवमाइक्खंति जाव परूवेंति-
एवं खलु केवली जक्खाएसेणं आत्तिट्ठु समणे आहच्च

श्री आ न मो आ र सं प्र हे मा नः ८

माणा जाव अणोद्वेमाणा तिविहंतिविहेण जाव एगं-
पट्टिया यावि भवामो, तुल्लेणं अज्जो ! अप्पणा चेव
तिविहंतिविहेणं जाव एगंतवाला यावि भवह, तए
णं ते अत्त उत्थिया भगवं गोयमं एवं व० केणं
कारणेण अज्जो ! अम्हे तिविहंतिविहेणं जाव
भवामो ? तएणं भगव गोयमे ते अन्नउत्थिए एवं व०
तुल्लेणं अज्जो ! मियं रीयमाणा पाणे वेत्तेमाणा जाव
उवद्वेह, तएणं तुल्ले पाणे वेत्तेमाणा जाव उवद्वे
माणा तिविहं जाव एगंतवाला यावि भवह, तए ण
भगव गोयमे ते अन्नउत्थिए एव पट्टिहणर पडिह
णित्ता जेणेव समणे भगवं महासीने तेणेव उवाग०
समणं भगवं महावीर वंदति नमंसति वटित्ता णच्चा-
सन्ने जाव पज्जुवानति. गोयमाटि ! समणे भगवं महा-
वीरे भगव गोयम एवं वयासी-सुट्टु ण तुम गो० ! ते
अन्नउत्थिए एवं व०, साहु णं तुमं गोयमा ते ! अन्न-
उत्थिए एवं व०, अत्थि णं गो० ममं वहवे अत्तेवामी
समणा निग्गंथा उउमन्था जे णं नो पभू एय वागएण

श्री भात्तायो भावन्ति, ते०-मोयं वा सप्तामोन्न वा । (७३९)
अन्नउत्थिया जेणेव भगवं गोयमे तेणेव उवागच्छ-
त्ति उवागच्छत्ता भगवं गोयमे एव वयासी-तुल्ले णं
अज्जो ! तिविहंतिविहेणं अन्नजया जाव एगंतवाला
यावि भवह, तएणं भगवं गोयमे अन्नउत्थिए एवं
वयासी-से केणं कारणेणं अज्जो ! अम्हे तिविहंतिविहेण
भगवंतया जाव एगंतवाला यावि भवामो, तएणं ते अन्न-
उत्थिया भगवं गोयम एव वयासी-तुल्लेणं अज्जो ! मियं
रीयमाणा पाणे वेत्तेमाणा जाव उवद्वेह, तएणं
तुल्ले पाणे वेत्तेमाणा जाव उवद्वेमाणा तिविहं-
तिविहेणं जाव एगंतवाला यावि भवह, तएणं भगवं
गोयमे ते अन्नउत्थिए एव पट्टिहणर पडिह
माणा तिविहं जाव एगंतवाला यावि भवह, तए ण
भगव गोयमे ते अन्नउत्थिए एव पट्टिहणर पडिह
णित्ता जेणेव समणे भगवं महासीने तेणेव उवाग०
समणं भगवं महावीर वंदति नमंसति वटित्ता णच्चा-
सन्ने जाव पज्जुवानति. गोयमाटि ! समणे भगवं महा-
वीरे भगव गोयम एवं वयासी-सुट्टु ण तुम गो० ! ते
अन्नउत्थिए एवं व०, साहु णं तुमं गोयमा ते ! अन्न-
उत्थिए एवं व०, अत्थि णं गो० ममं वहवे अत्तेवामी
समणा निग्गंथा उउमन्था जे णं नो पभू एय वागएण

श्री आ न मो आ र सं प्र हे मा नः ८

वागरेत्तए जहा णं तुमं, तं सुहु णं तुमं गो० ते अन्न-
उत्थिण प्व वयामी साह णं तुमं गो० ते अन्नउत्थिण
एयं वयामी । (७५)

अथ ज्ञानाधर्मकथासूक्तानि

- १ उगतवसंजमवओ पणिट्टफलसाहगस्मवि जियस्स ।
धम्मविसपवि सुहुमवि होइ माया अणत्थाय ॥
जह मल्लिस्स महावलभवमि तित्थियरन्नामवंधेऽन्नि ।
तवविमय थेवमाया जाया जुवइत्तहेउत्ति ॥ (१५५)
- २ जह गयणदीवदेवी नह एत्थ अविरई महापावा
जह लाहत्ती वणिगा नह सुहकामा इहं जीवा ॥
जह तेहिं भीणहिं त्रिट्ठो आघायमंडले पुरिस्सो ।
गगारदुक्खभीया पासंति नहेय धम्मकहं ॥
जह तेण तेसि कहिया देवी दुक्खाण कारणं शोरं ।
तत्तो खिय तित्थारो सेलगज्जक्खामो नन्नत्तो ॥
तह धम्मकही भव्वाण साहण दिट्ठअविग्गमहावो ।
सयलदुहहेउभूओ विमया विरयंति जीवानं ॥
समाण दुहन्माणं मरणं चरणं जिणिट्ठपन्नत्तं ।

आणंटरूखनिव्वाणसाहणं तहय देसेइ ॥
जह तेसि तरियव्वो रुहसमुहो तहेव संसारो ।
अह तेसि सगिह्ममणं निव्वाणगमो तहा एत्थं ॥
जह सेलगपिट्ठाओ भट्ठो देवीइ मोहियमईओ ।
सावयसहस्सपडंमि सायरे पाविओ निहणं ॥
तह अविरईइ नडिओ चरणचुओ दुक्खसावयाइण्णे ।
निवइइ अपारममारसायरे दारुणसरूत्ते ॥
जह देवीणं अखोही पत्तो सट्ठाण जीवियसुहाइ ।
तह चरणटिओ साह अक्खोही जाइ निव्वाणं ॥ १६९
चंदोव्व कालपक्खे परिहाई पए पए पमायपरो ।
तह उग्गरविग्गरनिंगणोवि न य इच्छियं लहइ ॥ १७१
जह चढो तह साह राहुवरोहो जहा तह पमाओ ।
वण्णाय गुणगणो जह तहा खमाई समणधम्मो ॥
पुण्णोवि पइदिणं जह हायतो मव्वहा ससी नस्से ।
तह पुण्णचणिसोऽवि हु कुमीलसंसग्गिगमाईहिं ॥
जणियपमाओ साह हायतो पइदिणं खमाईहिं ।
जायइ नट्ठचरित्तो तत्तो दुक्खबाहं पावेइ ॥

तथा-रीणगुणोविहृ होउं सुहृगुज्जोगाहणियसंवेगो । (१७१)
 पुण्णमन्तो जायद विवहृमाणो समहरोव्व ॥
 जह दायद्वत्तकणसेवे माह जह्व श्रीविच्चा ।
 याया तह ममणाइय मपसवययणाइ दुमहं ॥
 जह मामुदययाया तहउण्णतितथाइकट्टयययणाइ ।
 इमुमाइमपया जह सिवमगाराहणा तह उ ॥
 जह कमुमाइयिणामो सिवमगविगहणा तहा देया ।
 जह श्रीययाउजोने यहु इही इमि य अणिही ॥
 जह माहमियययणाण सत्तमाणाऽऽराहणा भवे यहुया ।
 इयमणममहणे पुण सिवमगविगहणा थोवा ॥
 जह जलहिमाउजोने वेविही यहुयरा यऽणिही य ॥
 जह परपसवसमणे थाराहणमीमि यहु इयरं ॥
 जह उभयगाउगिरं सव्वा तरुसंपया विणट्टत्ति ॥
 भमिमिन्नोभयमच्छरस्वे विराहणा तह य ॥
 जह उभयगाउजोने मय्यममिही वणस्स संजाया ॥
 तह उभयययणमहणे निगमगाराहणा बुत्ता ॥
 ता पुयममणधम्माराहणचित्तो मया मरामत्तो ॥

सव्वेणवि श्रीगतं महिज्ज सव्वंपि पडि कूलं ॥ (१७२)
 मिच्छत्तमोहिमणा पावपमत्तावि पाणिणो विगुणा । (१७७)
 फरिहोदगं व गुणिणो हवन्ति वरगुरुपसायाओ ॥
 तिरियाणं आरिस्सं निघारियं अह य तो पुणो तेमिं ।
 सुव्वइ वट्टयाणंपि इह महव्ययागेहणं समण ॥
 न महव्वयसव्भावेवि चरणपरिणामसम्भवो तेमिं । (१८३)
 न वहुगुणाणंपि जओ केवलसभूइपरिणामो पाय ।
 संपन्नगुणोवि जओ सुसाहुसंसग्गिवज्जिओ पाय ।
 पावइ गुणपरिहाणीं ददुरजीवो व्व मणियारो ॥
 तित्थयरवदणत्थं चलिओ भावेण पावण सग्गं । (१८४)
 जह ददुरदेवेणं पत्तं वेमणियसुरत्त ॥
 जाव न दुक्खं पत्ता माणधंसं च पाणिणो पायं । (१९२)
 ताव न धम्मं नेहंति भावओ तेयलीसुउव्व ॥
 चपा इव मणुयगती धणो व्व भयवं जिणो दणद्धरस्सो ।
 अहिच्छत्तानयरिस्समं इह निव्वाणं सुणेयव्वं ॥
 घोसणया इव तित्थंकरस्स सिवमगदेसनमहग्गं ।
 चरगाइणोव्व इत्थं सिवसुहकामा जिया वहेत्ते ॥

- नंदिफलाइ च्व इह सिवपहपडिवणगाण विसया उ ।
तच्चस्वणाओ मरणं जह तह विसएहिं संसारो ॥
तच्चज्जेणे जह इहुपुरगमो विसयवज्जेणे तहा ।
परमानंदनिबधणसिवपुरगमणं मुण्येय्वं ॥ (१९५)
१० सुबहुं पि तवकिलेसो नियाणदोसेण दूसिओ संतो ।
न सिवाय दोवतीण जह विल सुकुमालियाजम्मे ॥ (२२७)
११ अमणुन्ममभत्तीए पत्ते दाणं भवे अणत्थाय ।
जह कडुयतुंवदाणं नागसिरेभवमि दोवइए ॥ (२२७)
१२ जह सो कालियदीवो अणुवमसोक्खो तहेव जइधम्मो ।
जह आसा तह साह वणियच्चऽणुकुलकारिजणा ॥
जह सदाइअगिद्धा पत्ता नो पासबंधणं आसा ।
तह विसएसु अगिद्धा वज्जेति न कम्मणा साह ॥
जह सच्छंदविहारो आसाणं तहय इह वरमुणीणं ।
जरमरणाइं विवज्जिय संपत्ताऽऽणंदनिव्वाणं ॥
जह सदाइसु गिद्धा वद्धा आसा तहेव विसयरया ।
पावैति कम्मबंधं परमासुहकारणं घोरं ॥
जह ते कालियदीवा णीया अन्नत्थ दुहगणं पत्ता ।

- तह धम्मपरिब्भट्ठा अधम्मपप्सा इहं जीवा ॥
पावैति कम्मनरवइवसया संसारवाहयालीए ।
आसप्पमइएहि वनेरइयाइहिं दुक्खाइं ॥ (२३४)
१३ जह सो चिलाइपुत्तो सुंसुमगिद्धो अकजपडिबद्धो ।
धणपाएद्धो पत्तो महाडवि वसणसयकलियं ॥
तह जीवो विसयसुहे लुद्धो काऊण पावकिरियाओ ।
कम्मवसेणं पावइ भवाडवीए महादुक्खं ॥
धणसेट्ठीदिव गुरुणो पुत्ता इव साहवो भवो अडवी ।
सुयमंसमिवाहारो रायगिहं इह सिवं नेयं ॥
जह अडविनयरनित्थरणपावणत्थं तएहि सुयमंसं ।
भुत्ते तहेह साह गुरुण आणाए आहारं ॥ (२४२)
भवलंघणसिचपावणहेउं भुज्जति ण उण गेहीए ।
वणबलरूवहेउं च भावियप्पा महासत्ता ॥
१४ वाससहस्संपि जई काऊणं संजमं सुविउलं पि ।
अते किलिट्ठभावो न विसुज्झइ कंडरीउ च्व ॥
अपेणवि कालेणं केइ जहागहियसीलसामण्णा ।
साहिंति निययकज्जं पुंडरीयमहारिसिच्च जहा ॥ (२४६)

ओ ग ग मो आ र सं प्र हे भा गः ८

- पात्रेह वेमणस्स दुम्हाणि अ अत्तदोसेण ॥ (६५)
८ रुदा. काण. खड्डः श्रवणरहित. पुच्छविकलः. धुधाक्षामो
जीर्णः पिडरकफालापितगलः । व्रणं. पूयक्रिन्नेः
कमिहुलचिन्नैरावृततनुः, शुनीनन्वेति श्वा हतमपि च
हन्येव मदनः ॥
९ तिच्चकसाओ बहुमोहपरिणओ रागदोससंजुत्तो ।
वधइ चरित्तमोहं दुहिंमि चरित्तगुणघाई ॥
१० अरिहंतसिद्धेइअतवसुअगुरुसाहुसंघपडणीओ ।
वंधति दंसणमोहं अणतस्साणिओ जेणं ॥
११ संजइचउअंभेने चेदयइअये य पवयणुवुइहे ।
रिसिघाए य चउअये मूलगी वोहिलाभस्स ॥
१२ नामाऽपि र्हीति संहोदि, विक्करोत्येव मानस्सम् ।
किं पुनर्दंजं तस्या, विलाप्पोह्वासितभ्रुवः ? ॥
१३ सवेऽनथां विधीयन्ते, नैरयेक्कलालसैः ।
अयस्सु प्रार्थ्यते प्रायः, प्रेयसीप्रेमकामिभिः ॥
१४ काम ! जानामि ते रूपं, सद्गुल्हादिकल जायसे ।
न त्वां सद्गुल्हापियामि, ततो मे न भविष्यसि ॥ (६६)

- अथ प्रश्नव्याकरणसूक्तानि
१ वंचित्तिं एणत्तो जिजेहिं इह अणहओ अणानीओ । (४)
त्रियामोममदत्तं चत्तमपरिग्गहं चैव ॥
२ जारिन्नओ जेनामा जह य कओ जारिस्स कल देति । (४)
जेण य रुनेनि पावा पाणवहं नं निससिंह ॥
३ नपि किंचि अणुनाय पडिमिन्नं चापि जिणवसिंहेहि ।
नोसुं मेणुणमिगं न जं निणा रागदोसेहि ॥
४ दाहिणरुदिरणपयमंमुगे भुवने न कोऽप्यसो सूरः ।
कनुमविशियन्त्य विशिगान् असुखलयत् यो जिनादन्यः ॥
५ सन्नागं तावदान्नं प्रभवति पुरुयस्तावेद्वेन्द्रियाणां,
लज्जा तावद्विधत्तं विनयमपि समालभ्यते तावेदेव ।
अन्नापाट्टदुग्धाः श्रवणपथजुवा नीलपक्ष्माण पत्ते,
यागगीलायतीना न ह्वदि भुत्तिमुपो दृष्टिवाणाः पतन्ति ॥
६ किं किं न कणइ किं किं न भासए चित्तणऽदिय न किं किं ?
पुग्गिमां विमयावसो निहल्लनल्लिउन्न्य मज्जेण ॥
७ जो मेव किं लहइ (यागं हारेइ दुव्वयो होइ ।

ओ ग ग मो आ र सं प्र हे भा गः ८

- १५ यन्वेह लोकेऽघपरे नराणामुत्पद्यते दुःखमसह्यवेगम् ।
विकाशनीलोत्पलचारूनेत्रा, मुक्त्वा स्त्रियस्तत्र न हेतुरन्यः ॥
- १६ रसा पगामं न निसेवियन्वा, पायं रसा दित्तिकरा हवन्ति ।
दित्तं च कामा समभिद्वन्ति, दुमं जहा साउफलं तु पक्खी ॥
- १७ प्रशान्तवाहचित्तस्य, संभवन्त्यहिला. क्रियाः ।
मैथुनव्यतिरेकिण्यो, यद्विरागं न मैथुनम् ॥
- १८ दृश्यं वस्तु परं न पश्यति जगत्यन्धः पुरोऽचस्थितं ।
रागान्धस्तु यदस्ति तत्परिहरन् यन्नास्ति तत्पश्यति ।
कुन्देन्दीवर पूर्णचन्द्रकलशश्रीमल्लतापल्लवा नाशेन्या-
शुचिराशिषु प्रियतमागोत्रेषु यन्मोदते ॥
- १९ निकडकडक्खकडणहारनिम्बिन्नजोगसन्नाहा ।
महरिसिजोहा जुवईण जति सेवं विगयमोहा ॥
- २० ये रामरावणादीनां, सङ्ग्रामा त्रस्तमानवाः ।
श्रूयन्ते स्त्रीनिमित्तेन, तेषु कामो निवन्धनम् ॥
- २१ दुःखात्मकेषु विषयेषु सुखाभिमानः, सौख्यात्मकेषु निय-
मादिषु दुःखदुष्टिः । उत्कीर्णवर्णपद्मपङ्क्तिरिवान्यरूपा,
सारूप्यमेति विपरीतगतिप्रयोगात् ॥

- २२ जइ गणी [जइ मोणी जइ मुंडी चक्कली तवस्सी वा ।
पत्थंतो अ अवमं वंभावि न रोयए मज्झं ॥
- २३ तो पढियं तो गुणियं तो मुणियं तो य चेइओ अप्पा
आवडियपेह्लियामंतिओऽवि जइ न कुणइ अकज्जं ॥] (
- २४ परदारानिवृत्तानामिहाकीर्तिविडम्बना । (
- २५ परत्र दुर्गतिप्राप्तिर्दौर्भाग्यं पण्डता तथा ॥ (
- २६ रसे-तीमनाऽऽरनालादौ जाता रसजाः । (
- २६ भीयाणविव सरणं पक्खीणंपिव गमणं तिसियाणंपिव
सलिल खुहियाणंपिव असणं समुदमज्जेव पोतवहणं
चउप्पयाणंव आसमपयं दुहट्टियाणं च ओसहिवलं (९
- अडवीमज्जे विसत्थगमणं । (९
- २७ सत्येनाग्निर्भवेच्छीतो, गाध दत्तेऽग्नु सत्यतः ।
नासिद्धिञ्च नत्ति सत्येन, सत्याद्रज्ज्यूयते फणी ॥
- २८ प्रियं सत्यं वाक्यं हरति हृदयं कस्य न जने ? गिरं
सत्यां लोकः प्रतिपदमिमामर्थयति च । सुराः सत्या-
द्वाक्याद्दति मुदिताः कामिकफलमतः सत्याद्वाक्या-
द्वतमभिमतं नास्ति भुवने ॥ (११)

२२. जनानां ज्ञानचयं हि, निर्दिष्टं गुल्फं व्रतम्
तत्रत्यपुण्यत्वं नारसंयोगाद् गुणरुच्येन ॥

२३. एतत्तत्तुगे वेदाः, यत्तचयं च एतन् ।
एतन्तः सर्वपापानि, मयं मास न एतन्तः ॥

२४. नति किञ्चि जगुत्तय पट्टिमिदं चात्रि जिणवरिदेहि ।
मोक्षु मेदृण गा न त विणा रागदोलेहि ॥ (१३३)

२५. देवदाणसंधन्या, जगत्तरकाम्यकिन्तरा ।
रभचरि नमसंति, दृष्टत् जं कृमिति ते ॥ (१३४)

२६. जनानां मयेऽभयदानमिच प्रवरमिदं, तत्र दानानि-
ज्ञानतर्ग, पञ्चताभयदानमेदान् नोणि ॥ (१३५)

२७. पण्डितकलाकलितोऽपि कविरपि पण्डितोऽपि
हि, प्रसूतिमयं गायतरोऽपि हि देवविदारोऽपि
हि । मुनिरपि त्रियति विनतनातानुत्तपिभ्रमदशकोऽपि
हि, रतुदमिदं उगति तदपि न स कोऽपि हि यदि
नाथावि रभन्ति ॥ (१३७)

अथ प्रज्ञापनासूक्तानि

१. जिनवचनामृतजलवि चन्ते यद्विन्दुमात्रमावाय ।
अभवन्नूनं सत्त्वा जन्मजराव्याधिपहिहीणा ॥
२. ग्रणमत गुरुपदपङ्कजामधरीकृतकामधेनुकल्पलतम् ।
यदुपास्तिवशास्त्रेरुपममश्नुवते ब्रह्म तनुभाजः ॥
३. जयति नमदमरमुकुटप्रतिविम्बच्छद्मविहितबहुलपः ।
उद्धर्तुमिव समस्त विश्वं भवपङ्क्तो वीरः ॥ (१)

अथ जंबूद्वीपप्रज्ञप्तिः सूक्तानि

१. सर्वजोक्तोपदेशेन, य. सत्त्वानामनुग्रहम् ।
करोति दुःखतप्ताना, स प्रामोत्यचिराच्छिवम् ॥
२. सम्यग्भावपतिज्ञानाद्विरक्ता भवतो जनाः ।
क्रियासक्ता ह्यविघ्नेन, गच्छन्ति परमां गतिम् ॥ (३)
३. वैरं कृत्वा हि तदुत्थफलविपाके पुमाननुशेते ।
(१२३)
४. सव्यपाणिगतमप्यपस्यप्रापणाद्यधि न देवविलम्बः ।
न ध्रुवत्वनिधमः क्रिल लक्ष्म्यास्तद्विलम्बनविधौ न विवेकः ॥
५. अविलम्बितदानगुणात् समुज्ज्वलं मानवो यशो लभते ।

श्री आ ग मो डा र सं प्र हे भा गः ८

प्रथमं प्रकाशदानाद्विशदः पक्षोऽपरः कृष्णः ॥ (१८७)

६ यत्तु लोकश्रीदीकाकृता उभययोगीतिपदं व्याख्यायता
एतानि नक्षत्राण्युभययोगीनि चन्द्रस्योत्तरेण दक्षिणेन च
युज्यन्ते, कदाचिद्देवमप्युपयान्तीति, तच्च वक्ष्यमाणज्ये-
ष्ठासूत्रेण सह विरोधीति न प्रमाणम् । ४९

७ आपाढाद्वयमपि प्रमर्दयोगिनक्षत्रगणमध्ये कथं नोक्तमिति
वदतो निरासः, अनयोर्दक्षिणदिग्योगविशिष्टप्रमर्दयोगस्य
सम्भवादिति । ४९८

अथ बृहत्कल्पसूक्तानि

प्रथमे खंडे—

- १ प्रमाणानि प्रमाणस्थै, रक्षणीयानि यत्नतः ।
धिषीदन्ति प्रमाणानि, प्रमाणस्थैर्विसंस्थुलैः ॥ १८६-२-१०
- २ नञ्चा नरचणो सप्तसारबुद्धी परिक्रमविसेसे ।
भावेण परिक्रमेत् तं तेन तमन्ने परिरन्ति ॥ १८६-१-१२
- ३ संसारदुःखमहणो विवोहो भवियपुंडरीयाणं ।
धम्मो जिणपन्नसो पगप्पजइणा कहेयव्वो ॥ १८८-१-३
- ४ तित्थाणुसज्जणाए आयहियाए परं समुद्धरति ।

- भगव्यभावणाए जइयम्मकहा अतो पढमं ॥ १८९-१-११
- ५ जहणा(णहा)उत्तिण्णगओ बहुअतरं रेणुयं छुभइ अंगे ।
सुट्ठुवि उज्जममाणो तह अण्णानी मलं च्चिणइ ॥ १८९-२-१५
- ६ सज्झायं जाणंतो पवेदियसंबुडो तिगुत्तो य ।
होइ य इक्कगमणो विणएण समाहिओ साहू ॥ १९२-१-१४
- ७ आयहियमजाणंतो मुज्झइ मूढो समादिअति कम्मं ।
कम्मेण तेण जत्तु परिति भवसागरमणंतं ॥ १९२-१-८
- ८ नाणेण सव्वभावा नज्जंते जे जहिं जिणक्खाया ।
नाणी चरित्तुत्तो भावेण उ संवरो होइ ॥ १९२-२-३
- ९ जहइ सुयमोगाहइ अइसरयरसपरसंजुयमपुव्वं ।
तहइ पव्वाइ मुणी नवरसवेगसद्धाओ ॥ १९२-२-५
- १० णाणाणत्तीए पुणो दंसणतवनियमसंजमे ठिआ ।
विहरइ विसुज्जमाणो जावज्जीवपि निक्कंपो ॥ १९२-२-१०
- ११ वारसविहम्मिवि तवे सव्विअतराहिरे कुसलदिट्ठे ।
न वि अत्थि नवि अ होही सज्झायसमं तवोकम्मं ॥ १९२-२-१३
- १२ जं अन्नाणीकम्मं खवेइ बहुयाहिं वासकोडीहिं ।
तं नाणी तिहिं गुत्तो खवेइ ऊसासमित्तेण ॥ १९३-१-४

- १३ भग्नाङ्गुलं स्वयं कुर्यात् स्वस्मिणो वि जह धम्म ।
मिह द्रव्यं यो यं सुखो पयमिमो स्वमेवं तु ॥ (१०८-१-१)
- १४ पापमोक्षगम्य यं जहा यन्नादी ह्येति भायणविसेसा ।
सन्मिमिपि ममाय निणभान्ता परिणमे एव ॥ (१०८-१-१४)
- १५ तन्मणतिस्समयेसु यं निरयरागा महाणुमायाणं ।
इत्थं किर निणयरागं आगाढं वंसणं होइ ॥ (२०२-२-७)
- १६ को नाम सारणीणं स होइ जो भइयाइणो दमए ।
इदं न उ जो आमे दमेइ तं आसियं चिनि ॥ (२०९-२५)
- १७ होति इ पमायल्लिया पुण्यभासा यं दुय्या भंते । २०९-२-८
- १८ जेण उ मायागेहि न विणा कलुमाण होइ उण्णसी । तो
तज्जयमि यरमिमो कलुमज्जं चैय रच्छतो ॥ (२११-२-९)
- १९ पगलभारणाए न कामभोगे गणे सरीरे वा ।
सज्जइ येइरगगतो कामेइ सणुसर करणं ॥ (२१९-१-१०)
- २० त्वमिहत्तमं गुणा मल्लु निस्सल्लय विणयदीयणा मग्गे ।
आयपियं पगल अण्णदिग्धो अ जिणकणं ॥ (२२१-१-५)
- २१ अनियताउ यमदीओ भमरकुल्लणं च गोहल्लणं च ।
ममल्लणं मल्लणं मारइआणं च मेहाण ॥ (२२५-२-४)

- २२ रयणगिरिसिहरस्मरिसे जंबूणयपचवेइयाकल्लिण ।
मुत्ताजालगययराखिलिणिचरसोमितदिडगे ॥
धेरुल्लियपयमविट्ठमलभसहस्सोवमोमियमुदारे । (२३५-२-१)
- २३ साहूण वसहिदाणा लभती एयारिसे भवणं ॥ (२३५-२-१)
- २४ एयहोसविमुक्क कडजोगि नायनीलमाया ।
गुरूभत्तिम विगीय वेयावच्चं तु कारिजा ॥ (२४९-२-८)
- २५ जीवो पमाययहुल्लो पडिक्कलं दुक्कर डवेडं जे ।
केत्तियमित्त वोज्झिति पच्छित्तं दुग्गयरिणीव ॥ (२५८-१-८)
- २६ एगालियहस दोमा माणे इत्था तहेव पडिणीए । मिक्कल-
डविसोहि मरुव्वय तम्हा सविहल्लजयं गमणं ॥ (२६५-२-९)
- २७ दातुन्नतच्चित्तस्य, गुणयुक्तस्य चार्थिनः ।
दुर्लभः खलु संयोगः, सुवीजक्षेत्रयोरेव ॥ (२७३-१-१२)
- २७ जाईकुलरुवधणवलसंपन्ना इद्धिमंतनिकूलंता ।
जयणाजुसा य जई समेच्च तित्थं पभावति ॥ २१९-२-६
- २८ सोऊण जो गिलाणं उम्ममणं गच्छ पडिबह वावि ।
मग्गाओ वा मग्गं संकमई आणमाईणि ॥ २८८-१-३
- २९ सोऊण जो गिलाणं पंथे गामे यं मिहल्लेलाए ।

- जइ तुरिय नागच्छइ लग्गइ गुरुए चउम्मास्से ॥ २८८-१-१०
 ३० जह भमरमहुयरिगणो निवतंती कुसुमियंमि चूयवणे ।
 इय होइ निवइयव्वं गेलण्णे कहयवज्जेणं ॥ २८८-१-१३
 ३१ मोऊण ऊ गिलाणं जो उवयारेण आगओ सुद्धो ।
 जो उ उवेह कुज्जा लग्गइ गुरुए म वित्थारे ॥ (२८८-१-१३)
 ३२ पडिच्चरा(रया)मि गिलाणं गेलण्णे वावडाण वा काहं ।
 तित्थानुमज्जाणा खलु भत्तीय कया हवइ एव ॥ (२८८-२-१३)
 ३३ वधुजणविपथोगे अमागपुत्तंवि वट्टमाणंमि । तहवि
 गिलाणं सुनिहिया वच्चति वट्टत्तणं माह ॥ (३०३-२-१४)
 ३४ मव्वजगजीवहिं माहुं न जहामु एस धम्मो जे ।
 जति य जहामो साहु जीविगमेत्तेण किं अमह ॥ (३०४-१-८)
 ३५ नइ संजमो जइ तवो दढमिच्चित्तं जहुत्तकारित्तं ।
 जइ यम जइ मोय एएसु परं न अन्नेसु ॥ (३०४-२-१)
 ३६ मच्च तवो अ सील अणहिकखाओ अ एगमेगस्स ।
 जइ यम जइ सोय एयासु परं न अन्नासु ॥
 ३७ वाहिरमलपरिद्धा सीलसुगन्था तवोगुणविसुद्धा ।
 धन्नाण कुलुपन्ना एया अवि होज अमहपि ॥ (३१३-१-२)

- ३८ न वओ एत्थ पमाणं न तवस्सित्तं सुयं न परिआओ ।
 अविय खीणंमि वेदे थीलिंगं सव्वहा रक्खं ॥ (३१५-१-५)
 ३९ सीहं पालेइ गुहा अविहाडंतेण सा महिद्धिया । तस्स
 पुण जोव्वणंमि पओयणं किं गिरिगुहाए ? ॥ (३१६-१-१५)
 छितीये खंडे—
 ४० न य सो भावो विज्झइ अदोसव जो अनिययस्स ॥ (२-२-९)
 ४१ जइचा सहीणरयणे भवणे कासइ पमायदेोसेणं ।
 डुज्झंति ममादिस्से अणिच्छमाणस्सवि वस्सूणि ॥
 इय संदस्सणसंभासणेहिं मंटीविओ मयणवण्णी ।
 वमादी गुणरयणे डुज्झइ उणिच्छस्सवि पमाया ॥ (४-१-५)
 ४२ पावस्स लोणे पडिहाइ पावो, कल्लणकारिस्स य
 साहुकारी ॥ (११-१-१०)
 ४३ वारियवामो वलियतरं वाहए मोहो ॥ (१३-१-७)
 ४४ मोहग्गिआहुइनिभाहिंयवायाहऽहियवायाहिं ।
 धंतंमि धिइसमत्था चलति किमु दुव्वलधिइआ ॥ (१३-१-११)
 ४५ संदस्सेण पीई पीईओ रइ रईउ वीसभो ।
 वीसंभाओ पणओ पंचविहं वट्ठण पेम्मं ॥ (१६-१-५)

- ४० तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं कुरुंति जा लयाओ व ।
तन्मन्त्राओपगदभयालगाउ रक्खा अओ इत्ती ॥ (२३-२-५)
- ४१ जदभागया मन्त्रा गगानीणं तथा चओ कम्मे ।
मगाइदिगुयचिदु पाय वत्थण चिदुत्ते ॥ (४६ २-२)
- ४२ मोलाउण जडना जीवचित्तेवि इत्तीवेहमि ।
दिशु दोनयिती कि पुण मज्झि भये वेहे ॥ (५९-२-७)
- ४३ मन्त्र निगति मयसा तस्सुदयमि उ परवसा होति । रुक्खे
इगद मयसो दिगलइ म पग्गवसो तत्तो ॥ (६९-२-१०)
- ४४ कम्मायया गल्लु जीया जीवयगाइ क्विचि कम्माइ ।
मदयइ धणिओ वल्लय धागणिओ कत्थइ वल्लव ॥ (६९-२-१४)
- ४५ ओ जम्म उ उम्माइ विग्गवण तस्म तेण कायध्वं ।
तो उ उम्मां कुत्ता भावज्जइ मासियं ललुयं ॥ (७१ २-२)
- ४६ पग्गनिया न त्रियया मोपस्सुठ न जयन्नु आयटु ।
अयि उम्माउत्ता गुणोपि दोसो हवइ एव ॥ (७२-२-१४)
- ४७ आयटु उम्मा मा य पग्गुणि वायडा होह ।
इदि पग्गुत्ता पग्गुणिमागा होह ॥ (७२-१-९)
- ४८ तातो येओ अयसो माणी उम्माचरित्तानाणं ।

- माहुपओसो संसारवदुणो साहिकरणस्स ॥ (७३-१-८)
- ५५ जह कोहादविदुडी तह हाणी होइ चरणेवि ॥ (७३-२-४)
- ५६ साहण पदोसेण य संसार सोवि वट्टइ । (७३-२-१०)
- ५७ जं अज्झियं समीखल्लुणहि तवनियमंभमइणहि ।
तं दाणि पच्छनाहिसि छदंतां सागपत्तेहि ॥ (७४-१-८)
- ५८ जं अज्झियं चरित्तं देसूणाणवि पुव्वकोडीए ।
तं पि कसाइयमित्तो हारेइ नरो सुदुत्तेणं ॥ (७४-२-१)
- ५९ आगभनियत्ताण अकिणंताणं अकारवित्तानं ।
धम्मट्ठा दायव्वं निहीहि धम्मे कयमणाण ॥ (८८-२-४)
- ६० पगईपलवसत्ता लोभिज्जइ जेण तेण वा इत्थी ।
अविय हु मोहो दिप्पइ सइर तात्ति सरीरेसुं ॥ (९०-१-३)
- ६१ जइइविय फासुगदच्चं कुथुपणगाइ तहवि दुप्पस्सा ।
पच्चमखनाणिओइविहु राईभत्तं परिहरंति ॥ (९८-१-६)
- ६२ दोसे चैव विमग्गइ गुणदेसित्तेण निच्चसुज्जुत्ता ॥ (१३९-१-१५)
- ६३ सपुणमेवं तु भवे गणित्तं, जं कंठियाण पविणेति कंखं ।
(१४३-२-२)
- ६४ भीरु य किञ्चैवउवला चला य, आसंक्रितेगा समणी

- तु गओ । मा पुष्फभृयस्स भवे विणासो, सीलस्स थोवाण
(१४६-१-२)
६५ गुत्ते गुत्तदुवारे कुलपुत्ते इत्थिमज्झनिदेसे ।
६६ भीतपरिसमद्विण अज्जासिज्जायरे भणिण ॥ (१४६-१-६)
अपुव्वपुंसे अवि देहमणी वारेसि धृतादि जहेव भज्जं ।
तहाऽवगहेसु ममपि ऐकळे जीवो पमादी किमु जोऽवलानं ॥
६७ पाय सकज्जोगहणाऽलरो य, बुद्धी परत्थेसु उ जागरू-
का । तयाउरो पस्सनि नेहकत्ता, दोसं उदासीणजणो
जगं तु ॥ (१४७-१-१)
६८ कुलं विणासेऽ सयं पयाता, नदीव कूलं कुलटा उ नारी ॥
(१४७-२-३)
६९ न चित्तकम्मस्स विसेसमंधो संजाणते णावि मियंककंति ।
कि पीढसणी कह दूतकम्मं, अधो कहिं कत्थइ देसियत्तं ॥
बुद्धी वलं टीणवला वथति कि रात्तजुत्तस्स करेइ बुद्धी ।
कि ते कही धेव सुता कयाई, वसुधरेय जह वीरऽभोज्जा ॥
(१५०-१-४)
७० वलया कोट्टागारा देट्ठाभूमी य होद रमणिज्जा ।

- वीणहि विप्पमुक्को उवस्सओ एरिसो होइ ॥ (१५७-१-५)
७१ जं जह सुत्ते भणियं तहेव जइ तं वियालणा नत्थि
किं कालियाणुओगो दिट्ठो विट्ठिप्पहाणेहिं ॥ (१५९-२-१०)
७२ उस्सग्गसुयं किंची किंची अवयाइयं भवे सुत्तं ।
तडुभयसुत्तं किंची सुत्तस्स गमा मुण्येव्वा ॥ (१५९-२-१४)
७३ कत्थइ देसग्गहणं कत्थवि भणंति निरवसेसाइं ।
उक्कमकमजुत्ताइं कारणवसओ निउत्ताइं ॥ (१६०-२-११)
७४ उस्सग्गेण निसिद्धाइं जाइं दव्वाइं संथरे मुणिणो ।
कारणजाले जाते सव्वाणिवि तानि कप्पंति ॥ (१६१-१-१)
७५ णवि किञ्चि अणुणायं पडिसिद्धं वावि जिणवरिंदेहिं ।
एसा तेसिं आणा कज्जे सच्चेण होयव्वं (१६२-१-३)
७६ दोसा जेण निरुज्झति, जेण खिज्जंति पुव्वकम्ममाइं ।
सो सो मोक्खोवाओ, रोगावत्थासु समणं व ॥ (१६२-१-८)
७७ अगीयस्स न कप्पति तिविहं जयणं तु खो न जाणाइ ।
अणुणवणाए जयणं सपक्खपरपक्खजयणं च ॥ (१६२-१-१५)
७८ ण हु सक्को सुत्तत्थो णिउणो खलु अपडिवोहिओ णाउं ।
(१६२-२-३)

श्री-
आगमीय-
नृत्तानि

॥४१॥

३३. मातृणा यमहीए रति मलिता न कल्पण पती । (१६७-२-१)
 ६०. तागन्त नरा लिङ्ग तागमाणास्य वदुए बुद्धी । जो
 मृतेति न नो भण्णो जो जगति सो सया धण्णो (१६७-२-३)
 मीयति सुंताणं अथा पुरिमाण लोणसारथा ।
 तन्ना जागरमाणा निधुणय पोगणयं कम्मं ॥ सुवति
 सुगतस्स सुत्तं मक्खित्तल्लिं भवे पमत्तस्स । जागर-
 माणस्स सुत्तं गिरपत्तिवित्तमप्यमत्तस्स ॥ जागरिया
 धम्मणि, आत्तम्मणि च सुत्तया नेया । (१६७-२)
 सुगद य भयगरभूओ सुय च से नासई अमयभूयं ।
 होहिइ गोनब्भूओ नट्ठमि सुए अमयभूए ॥ (१६८-१-३)
 ६१. नं देउलादी उ निवेमणस्सा, मट्ठमि गुत्त सुपुरोत्तइ च ।
 भवद्वयस्सं णय उट्ठमज्जे, अट्ठरगेत्त तहिय वसति ॥
 उरुणमा जे मग्गिगारगा य, पुत्तादओ तुज्जइहं वसंति ।
 मा नंउपि अन्नं एत्तं संवयंतु, इच्छति सत्तं य वसंति तत्थ ॥
 (१६९-२-८)
 ६२. पद्धन्तं य पट्ठ हरति रयं नेण पोइ रयहरणं । (२०३-१-३)
 ६३. मंतममात्तानडागस्स णाणवेरग्गमुपडिपुणस्स ।

- मुद्धपरिणामजुत्तो तस्स उ अणइक्कमो पालो । (२०६-२-५)
 ६४. तेलो मदेवमहिआ तित्थयरा नीरया गया सिद्धि । थेरावि
 गया कैई चरणगुणपभावया धीरा ॥ वंभी य मुंडरी या
 अथाविय जाउ लोणजिद्धाओ । ताओ विय कालगया
 किं पुण सेसाउ अज्जाओ ॥ नहु होइ सोइयव्वो जो
 कालगतो द्दो चरित्तमि । मो होइ सोइयव्वो जो संजम-
 डुव्वलो बिहरे ॥ लद्धूण माणुमत्तं संजमसां च उहं
 भं जीवा । अणाइ पमाण दोग्गइभयवट्ठणा हंति ।
 (२१०-१-२)
 ६५. संतविभवा जउ तवं करंति अवउडिअऊण इहीओ । सीयंत-
 थिरीऊरणं तित्थविचारी य वण्णो य । (२१२-२-११)
 ६६. सोऊण ऊ गिलाणि पथे गांमे य भिक्खवेलाए ।
 जइ नुरियं नागच्छइ लग्गइ गुरुण चउम्मासे ॥ (२१४-१-२)
 ६७. गब्बो निम्महवता निरेव्वस्यो निहयो निरतरया ।
 भूताणं तुवघाओ कसिणे चम्ममि छद्दोसा ॥ (२२३-२-२)
 ६८. विरत्तो पुण जो जाणं कुणति गीयत्थो व अप्पमओ वा ।
 तत्थवि अज्झत्थसमा संजायति णिजारा न चओ (२३३-१-५)

श्री ता ग मो डा र सं म हे मा नः ८

- ८९ संजमहेतुं जोगो पञ्जामाणो उ अदोसवं होइ ।
 जह आरोगनिमित्तं गंडच्छेदो व विजस्स ॥ (२३५-१-१)
 ९० लम्बवणहीणो उवही उवहणती पाणदंसणचरित्ते । (२३५-२-१२)
 ९१ जोवि दुवत्थ तिवत्थो एगेण अचेलगो व संथरइ ।
 ण हु ते खिसंति परं सब्बेणवि तिन्नि घेत्तव्वा ॥ (२३९-२-१३)
 ९२ गिण्हति गुरूविदिण्णे पगास पडिलेहणे सत्त ॥ (२४०-१-२)
 ९३ जो उ गुणो दोसकरो न सो गुणो दोसमेव तं जाण ।
 अगुणोऽपि होति उ गुणो विणिच्छओ सुंदरो जस्स ॥
 (२४७-१-५)
 ९४ न भूसणं भूसयंते सरीरं, विभूसणं सीलहिरीच इत्थी ।
 गिरा हि संखारजुयावि सन्ती अपेसला होइ असा-
 हुवाइणी ॥ (२५५-२-१२)
 ९५ उदओवि खलु पसत्थो तित्थकराहारउदयादी ॥ (२७०-२-६)
 ९६ मूर्खजने प्रकृतिरेया यद् तथाविधिज्ञानविकलोऽपि एय
 औद्धत्यमुद्वहति । (२८७-१-६)
 ९७ दुवियहुद्विगमलणं सहा सेज्जारयेरराणं च ।
 तित्थविबुद्धिपभावण असारियं चेव कहयंते ॥ (२९१-२-५)

९८ जहा तवस्सी धुणते तवेणं, कम्मं तहा जाण तवो-
 णुमन्ता ॥ (२९२-१-८)

९९ यस्तं क्षुल्लकं सारयति शिक्षां ग्राहयति उभयं च संज्ञा-
 कायिकीलक्षणं तदीयं यो नयति तस्येव पाथ्वे तं कुर्वन्ति ॥
 (२९२-२-३)

१०० यस्य खेलः स्यन्दते तस्य मध्येऽवकाशः समायातः
 ततस्तेन विमुक्तेऽवकाशे यस्य संस्तारकः सोऽनुज्ञापनी-
 यः, यः पित्तलः स प्रवाते स्थातुमभिलषति, यस्तु वातलः
 स निवाते, एतयोः परस्परं संस्तारकपरावर्त्तः (२९२-२-११)
 तृतीये खंडे-

१०१ जह ते अणुट्ठिता हियसव्वस्सा उ दुक्खमाभागी ।
 तह नाणे आयरियं अणुट्ठिताण वोच्छेदो ॥ (४-१-१०)
 १०२ उट्ठणसेज्जासणमासणेहिं, गुरुस्स जे होति सयाणुकूला ।
 णाउं विणीए अहते गुरू ऊ संगिण्हई देइ य तेसि सुत्तं ॥
 पज्जायजाई सुतओ य बुद्धा, जच्चवणिण्या सीससमिद्धिमंता
 कुवंतऽवणं अह ते गणाओ, निज्जुहई णो य ददाइ
 सुत्तं ॥ (४-२-१)

श्री आ ग मो दा र सं प्र दे भा गः ८

- सो उ अगच्छो गच्छो सज्जमकामीण मोत्तव्यो ॥ (७-१-६)
 १११ नाणाद्विनिगं मोत्तुं कारणमिहल्लोसहागं होइ । (१२-१-१)
 पूयागारवहेउं णाणरगहणेऽवि णमेव ॥ (१३-२-१)
 ११२ सेदीअणद्धिआण क्तिकम्म याहिराण भइयञ्मं । (१३-२-२)
 सुत्तथजाणएण कायञ्चं आणुपुब्बीए ॥ (१३-२-३)
 ११३ निच्छयओ दुण्णेय को भावे कांमे वट्ठई समणो ? ।
 ववहारओ य कीरइ जो पुब्बठिओ चरित्तंमि ॥ (१५-१-२)
 ११४ ववहारोविन्दु वलवं ज छउमत्थपि वदए अरिहा ।
 जा होइ अणाभिन्नो जाणतो धम्मयं एय ॥ (१५-१-५)
 ११५ ते कित्तिया पणसा सञ्चागासस्स मग्गणा होइ ।
 ते जत्तिया पणसा अविभागतओ अणंतगुणा ॥ (१५-१-५) ;
 ११६ अच्छित्तित्तजमट्ठा पालंति जती जतिजण तु ॥ (१९-२-३)
 ११७ तुच्छमवलंयमाणो पडति निरालंयणो य दुग्गंमि ॥ (१९-२-१०)
 ११८ दसणनानचरित्तं तवविणयं जत्थ जत्तियं पासे ।
 जिणपन्नत्तं भत्तीइ पूयए तं तहिं भावं ॥ (२३-१-३)
 ११९ टाण च कालं च तद्देव वत्थु आसज्ज जे दोसकरे
 व टाणे । तेणेव अण्णस्स अदोसवंते, भवंति रोगिस्स च

- १०३ परपदो य सपदो होइ अगमसत्तणं च उट्ठणे । मय-
 पूयणा भित्तं पभावणा निज्जग चेव ॥ (५-१-६)
 १०४ अक्काणा नत्थित कज्जिदिदी, न याणुवाएण वयंति
 तण्णा । उपायन कारणसंपउत्तो कज्जाणि साहेइ
 पयत्तो च ॥ (५-१-११)
 १०५ धम्मम्म मूलं पिणयं वयन्ति, धम्मो य मूलं खलु
 सोमंइण । मा सोमंइ जत्थ अवाहयाऊ निसवित्तवो
 रिण सो नट्ठ्ठा ॥ (५-२-१)
 १०६ मंगल सन्नाजणण निरियायागे न हाविओ चेव । एणहिं
 सारणेहिं अतंनगियाण उट्ठणं (५-२-१)
 १०७ पाचारं चंक्रमणं कुर्याण टट्ठ्ठा नाभ्युत्तिज्जति पंचकं,
 प्रथमभूम्या आगत नाभ्युत्तिज्जति भिन्नमासः ॥ (६-१-६)
 १०८ मज्जे उ पाया साओ य, निविहो जोगसंगहो । ते
 पुनस्स दोमाय, पुत्तस्स उ गुणावत्ता ॥ (६-१-६)
 १०९ तह पुनस्स टियाई न होति दोसा तद्देव समियस्स ।
 पुत्तीट्ठियपमाय रंभइ समियं सचेट्ठस्स ॥ (६-२-१)
 ११० त्ति नत्थि मारणा मारणा य पट्ठिचोयणा य गच्छंमि ।

श्री आ ग मो दा र सं प्र दे भा गः ८

श्री आ ग मो ङा र से प्र हे भा गः ८

ओसहाइ ॥

किं जाणंति वराया हलं जहिताण जे उ पव्वइया ।

एवंविहो अवणणो मा होहिइ तेण कथयंति । २६-१-५

१२० जं इच्छसि अप्पणतो जं च न इच्छसि अप्पणतो ।

तं इच्छ परस्स वियारह, इत्तिगं जिणसासणयं ॥ २७-१-२

१२१ सव्वारभपरिगहनिक्खेवो सव्वभूयसमया य ।

एक्कगमणसमाहाणया य अह एत्तिओ मोक्खो ॥

(२७-१-४)

१२२ सव्वभूयऽप्पभूयस्स, सम्मं भूयाइं पासओ ।

पिहियासवस्स दंतस्स पावं कम्म न वधइ ॥ (२७-१-७)

१२३ समणेण कहेयव्वा तवणियमकहा विरागसंजुत्ता ।

जं सोऊण मणूसो वच्चइ संवेगनिव्वेयं ॥ (२७-२-५)

१२४ अणंपि ताव तेणं इह परलोकेऽपहारिणामहियं ।

परओ जायितलं किं पुण मणुपहरणेसु ॥ (३२-२-१)

१२५ तूरह धम्मं काउं मा हु पमायं खणंपि कुट्ठित्था ।

वडुविग्घो हु मुहुत्तो मा अवरणह पडिच्छाहि ॥

(३८-२-८)

१२६ अणवज्जं निरुवहयं भुंजंति य साहुणो भिक्खं ॥ ५२-१-२

१२७ अत्तिसेसदेवतणिमित्तमादिअवितहपवित्ति सोऊणं ।

णिग्गमण होइ पुवं अणागते रुद्धवोच्छिणे ॥ (५४-१-१२)

१२८ आराहणा उ कप्पे विराहणा होइ दग्घेणं । (७२-१-१)

१२९ कामं सव्वपदेसुवि उस्सग्गववायता जुत्ता ।

मोत्तुं मेहुणभावं ण विणा सो रागदोसेहिं ॥ (७२-१-२)

१३० गीयत्थो जयणाए कडजोगी कारणंमि निदोसो । ७२-१-११

१३१ तिक्कसायपरिणतो तिक्कयरागाणि पावइ भयाणि ।

मयगस्स दंतभंजण समरणं ढोक्कणुक्किरणे ॥ ७८-१-७

१३२ अतिशयज्ञानी वा उपशान्तोऽयमिति मत्वा तस्यापि

(कपायदुप्पस्यापि) लिंगं दद्यात् । (७८-२-१)

१३३ सव्वेहि वि घेत्तव्वं गहणे य निमंतणे य जो उ विही ।

भुंजती जयणाए अजयणदोसा इमे हुंति ॥ (७८-२-१)

१३४ गुरुभत्तिमं जो हिययाणुक्कलो, सो गिणहती गिस्समं-

णिस्सित्तो वा । तस्सेव सो गिणहति णेयरेस्सि, अलब्भ-

माणंमि व थोवं थोवं ॥

७९-१-१

१३५ मुंचेइ य सावसेसं जाणइ उवयारभणियं च ॥ (७९-१-४)

श्री आ ग मो ङा र से प्र हे भा गः ८

- १३३ मुक्तो गन्तव्यं चालादस्ती य मंडलि जति ।
तं पु न मेमसति नं गिलाणमदीण तं डेति ॥ (७९-१-७)
- १३४ परमवयवित्तम सुत्ता म न मण्डल्या प्रक्षिप्यते ।
किं ग्यानीतिसेन मीयते । (७९-१-११)
- १३५ जिनेण विमिणीय अपत्ति जो नियच्छर पायो ।
मत्तिजाणजायो मंयो आमादो नेणं ॥ (७९-१-७)
- १३६ पापाण पायने विट्ठिमान्ते न वट्ठई काडं ।
चो विणपुंगवुं नंमऊण तंवे धरिस्सेउ ॥ (७९-१-११)
- १३७ संसारमणययग्ग जति जगमरणयेयणापउर ।
पायपण्डमलउणा भमंनि मुदाधरिग्गणेण ॥ (७९-१-१२)
- १३८ तणादणननससियत्त तेलीय दुलभत्तं च ।
सात्तिसयवेणंसी पमत्तल्लणाऽद्विगणं च ॥ (८८-१-१३)
- १३९ विणयस्स उ मात्तया रुणानोडगमरुत्तवेडाहिं ।
मादेयग्ग लब्धत्ताल दल्लोवि यम्मणि फेडित्तो ॥ (९२-१-३)
- १४० काम परपत्तिगतो अनायत्तेऊ जिनेति पणत्तो । आय-
परहित्तगे मग्गु इत्तिउज्जर दुस्समंले स पुण ॥ (९२-१-१०)
- १४१ इय भागेमत्तम्मणि अणुत्तेण तु सारणा पुट्ठि ।

- पञ्चा पडि कुलेणवि पग्लेगहियदु कायव्या ॥ (बृहद्वाप्यं)
(१२-२-५)
- १४२ सविग्गो महविओ अनुई अणुवत्तओ विसेसण्ण ।
उज्जुत्तमपत्तित्तो इच्छियमत्थ लहइ साह ॥ (१२-२-८)
- १४३ पुच्चावरमंजुत्त वेग्गगाक्क मत्तमविरुद्धं ।
पांगणमत्तमागहमासानिययं ववइ नुत्तं (१०३-१-३)
- १४४ इहग च तान थवभइ अधिणीओ लंभिओ किनु नुण्णो ? ।
मा नट्ठो नानिहिती खण च खारोचसेओ उ ॥ (१०५-१-५)
- १४५ विणयाहीया विज्जा देइ फलं उह परे लोगति ।
न य फलइ विणयहीणा सस्सानिव नोयहीणाइ ॥ (१०५-१-७)
- १४६ अतयो न होइ जोगो न य फलण इच्छियं फलं विज्जा ।
अवि फलति विउलमग्गुण साहणहीणा जहा विज्जा ॥
(१०५-२-२)
- १४७ जं तेंति अधिगलियं आमरणंताण तं न मंचति ।
मम्मत्तणि न रुग्गति तेसि कत्तो उ चरणग्गुणा ॥ (१०९-२-२)
- १४८ मोस्तापसाहणहेऊ पाणाई तप्पसाहणो वेहो ।
वेहद्दु आहारो तेण तु कालो अणुण्णाओ ॥ (१११-१-१)

श्री आ ग मो ऋ र सं प्र हे भा गः ८

- १५२ काले उ अणुणणए जइवि हु लगिगज्ज तेहि दोसेहि ।
सुद्धोऽबुवादिणंतो लगति उ विवज्जयपरेणं ॥ (१७७-१-१४)
- १५३ कालसरीरावेक्खं जगस्सभावं जिणा वियाणिन्ता ।
तह तह दिसंति धम्मं खिज्जति कम्मं जहा अखिलं ॥
(१२८-१-८)
- १५४ आचार्यं उपाध्यायो वा तस्य स्वगणे सूत्रार्थविषये
विस्मृते गच्छान्तरे संक्रमणं ।
(१२८-२-१)
- १५५ पडिलेहि दिअतुअट्टण निक्खिवआदाण विणय सज्झाप ।
आलोग ठवण भत्तट्टभासपडलसेज्जराईसु ॥ गच्छसी-
वनस्थानानि ॥
(१४०-२-१०)
- १५६ जो जेण जंमि ठाणंमि ठाविओ दंसणे व चरणे वा ।
सो तं चुअ तओ तंमि चेव काउं भवे निरिणो ॥ (१४४-१-८)
- १५७ सब्बेवि मरणधम्मा संसारी तेण कासि मा सोगं ।
जं चऽण्णोऽवि होहिति किं तत्थ भयं परगयंमि ? ॥
(१४७-१-२३)
- १५८ अविओसियंमि लहुगा भिक्खु वियारे य वसहि गामे य ।
गणसंक्रमणे भण्णति इहंपि तत्थेव वच्चाहि ॥ (१५३-१-८)

- १५९ दोसा हु अणुवसंते न सुज्झई तस्स सामाइयं ॥ (१५९-१-१५)
- १६० नाणस्स होइ भागी थिरयरओ दंसणे चरित्ते य ।
धन्ना आवकहाए गुरुकुलवासं न मुंचंति ॥ (१७२-१-१५)
- १६१ भी(गी)यावासो रई धम्मे, अणाययणवज्जणा ।
निग्गहो य कसायाणं, एयं धीराण सासणं ॥ (१७२-२-३)
- १६२ जइमं साहुसंसंगि न वि मोक्खसि विमोक्खसि ।
उज्जतो व तवे निच्च तओऽवाहो न होहिसि ॥
- १६३ सच्छंदवत्तिआ जेहिं, सग्गुणेहि जडा जडा । अण्णो ते
परेसि च, निच्चं सुविहिया हिया ॥ जेसि चायं गणे वासो,
सज्जणाणुमओ मओ । दुहा वाऽऽराहियं तेहि, निव्विक्कण-
सुहं सुहं ॥ नवधम्मस्स हि पाएण, धम्मे न रमती मती ।
वहए सोऽवि संजुत्तो, गोरिवाऽविधुरं धुरं ॥ एगाणि-
स्स हि चित्ताइ, विचित्ताइं खणे खणे । उण्णज्जंति वयंते
य. वसेवं सज्जणे जणे ॥ (१७३-१)
- १६४ वसिज्जा बंभवेरंसि भुज्जमाणी उ काटि उ । तहावि तं
न पृइंति, थेरा अयसभीरुणे ॥ तिन्वाभिग्गहसंजुत्ता,
थाणमोणासणे रया । जहा सुज्झति जयओ. एगाणेग-

श्री आ ग मो ऋ र सं प्र हे भा गः ८

श्री आ ग मो ज्ञा र सं प्र दे भा न ८

- १७० आलोपंतो वसति धूमादीणि व कहेति वा धम्मं ।
परिवट्टणानुवेहण न यावि पंथमि उवउत्तो ॥ (चलुलोलः)
(२५८-१-१५)
- १७१ इहपरलोयनिमित्तं अवि तित्थकरत्तरमदेहत्तं ।
सज्जवेसु भगवया अणिवाणत्तं पसत्थं तु ॥ (२५८-२-१२)
- १७२ जा सालंवनसेवा तं वीपपयं वयति गीयत्था ।
आलंवनरहियं पुण निसेवणं दग्गिय वेत्ति ॥ (२५९-१-४)
- १७३ संगं अणिच्छमाणो इहपरलोप य मुञ्चति अवस्सं ॥
(२५९-२-८)
- १७४ छण्हं जीवनीकायाण, अण्णल्लो उ विराहओ ।
आलोइयपडिक्कंतो मूलच्छेज्जं तु कारण ॥ (२५९-१-११)
- १७५ अप्पच्छित्ते य पच्छित्तं, पच्छित्ते अइमत्तया ।
धम्मस्साऽऽसायणा तिव्वा, मग्गस्स य विराहणा ॥
उस्सुत्तं च ववहरंतो, कम्मं वंधइ च्चिक्कणं । संसारं
च पवहेत्ती मोहणिल्लजं च कुव्वती ॥ उम्मग्गदेसाणए
य, मग्गं विप्पट्ठियायए । परं मोहेण रज्जिते, महामोहं
पकुव्वति ॥ (२५९-२-२)

- गिक्कत्तिणो ॥ तज्ज यंभ च तित्थं च, म्मखंतीउ
नयोग्गा । मच्छं चेय निमुअनी, तहा अणमणादिहि ॥
ओपि दड्ढिण्णो इज्जा, इत्थिच्चियो तु केवली । वसते
मोपि मच्छंमी, किमु त्वीवेदसिधणा ? ॥ अलायं घट्टियं
आइ, कुंठुगा एसहमायइ । कोवितो वहुती वाही,
इत्थीवेणउपि मो ममो ॥ (२६०-२-१२)
- १६५ ममिययोगसधियाऽं अत्तिगरणाइ तु जे उइरती ।
ते पावा पायव्वा तेसि व पक्कवणा इणमो ॥ (२६०-१-८)
- १६६ मग्गदोमाणुगया जीवा म्मस्स वंधगा हंति ।
मगात्तिनित्तेसंण य वंधविसेसोवि अविगीओ ॥ (२६१-१-३)
- १६७ जो पिहिओ परेणं हेऊ वसणस्स होइ कायाणं ।
तन्य न दोसं इल्लमि लोणेण समं तहा तं च ॥ (२६१-२-३)
- १६८ विमम्म विसमेवेह ओसहं अग्गिमग्गिणो ।
मंसस्य पडिमंतो उ, तुज्जणस्स विवज्जण ॥ (२६०-१-१४)
- १६९ य उपसामनाल्लिधमान् तेनोपशमितव्यः कलहः, नोपेक्षा
किंया (प्रन्यथा) स्वशक्तं, नैकाल्यमुपेक्षानिमित्ता
प्रायश्चित्तापात्तिभ्य । (२६०-२-१५)

श्री आ ग मो ज्ञा र सं प्र दे भा न ८

- १७६ जनि दोसो ते छिदति असति दोसंमि णिज्जरं कुणति ।
कुसलतिणिच्छरसायणमुवणीयमिदं पडिक्कमणं ॥ (२५९-१-४)
- १७७ एवं ठियंमि मेरं अट्टियक्कये य जो पमादेति ।
सो वट्टति पासत्थे ठाणंमि तगं विवज्जेज्जा ॥ (२६०-१-९)
- सरिक्कये सरिच्छंटे तुल्लचरित्ते विसिद्धतरण वा ।
माह्वहि संधवं कुज्जा नाणीहिं चरित्तगुत्तेहिं ॥ मध्यम-
तीर्थकृतां महाविदेहेषु च तीर्थेषु नास्ति परिहार-
कल्पस्थितिः (२६१-१-११)
- १७८ यावद्धिः पारिहारिकगण ऊनस्तावत्साधन् उपसंप-
दर्थमागतानां मध्यादगृहीत्वा गणः पूर्यते, ये जेषाः
ते पारिहारिकतपस्तुलनां कुर्वन्तस्तिष्ठन्ति, ते च
पारिहारिकैः सार्धं तिष्ठन्तोऽपि अविरुद्धाः ॥ (२६३-१-९)
- १८० यदि नव जनाः पूर्णाः ततः पृथग् गणो भवति, अथापूर्णा-
स्ततः प्रतीक्षाप्यन्ते यावदन्ये उपसंपदर्थमागच्छन्ति ।
(२६३-१-१३)
- १८१ अनुपरिहारिकाः पारिहारिकाणां भिक्षादौ पर्यटतां
गोपाला इव गवां पुण्डनः स्थिता नित्यमुद्युक्ताः प्रयत्न-

वन्तः आयुक्ता उपयुक्ता हिण्डन्ति-वाचनां च मुक्त्वा
नास्त्यन्या परस्परं संकथा, चत्वारोऽनुपारिहारिकाः
एकश्च कल्पस्थितस्तेषां पञ्चानामप्येक एव संभोगः,
यस्तु कल्पस्थितः स स्वयं न हिण्डते तस्य योग्यं भक्त-
पानमनुपारिहारिका आनयन्ति (२६३-२-१५)

अथ व्यवहारसूक्तानि

तृतीयोद्देशके

- १ जाया पितिवसा नारी, दत्ता नारी पतीवसा ।
विहवा पुत्तवसानारी, नत्थि नारी सयंवसा ॥ (३०४-१-४)
- २ जायं पिय रक्खंती मात पिय सासु देवरा दिण्णं ।
पिति भाय पुत्त विहवं गुरु गणिणी य एव अज्जंप्पि ॥ या एगणि-
या य पुरिसा सकवाडं घर परं तु नो पविसे ॥ (३०४-१-९)
- ३ आयारे वट्ठतो आयारपरूवणे असंकेओ ।
आयारपरिब्भट्ठो सुद्धचरणदेसणे भइओ (३१४-१-१४)
- ४ संघो गुणाण पाओ संघो य विमोयगो य कम्ममाणं ।
रागहोसविमुक्को होइ समो सब्वजीवाणं । (३१४-२-५)

१. गर्भान्निगुरुण उग्रैश्चो ह्येव समणमयाश्चो ।
कञ्ज निच्छरणासी मुपनिच्छिय स्मरणो संघो ॥ (३१४-२-९)
२. आमानोऽदीमानो मीयधरमयो य होइ मा भाति ।
अममितिमासाणो भयो मरण तु मन्वेसि ॥ (३१५-१-६)
३. मीयो पतिच्छरो वा कुल गण मयो न सोमगति नेति ।
ये सञ्चरुणजोगा ते संमारे निमोपति ॥ (३१५-१-१४)
४. मीयो पतिच्छरो वा आयरिश्चो वा न सोमगं नेय ।
ये गञ्चरुणजोगा ते संमारा विमोपति ॥ (३१५-१-२९)
५. गिहिसंघायं जहिउं संयमसघायगं उवगश्चो ण ।
जाणचरणमयायं संघाय तो इयर संघो । (३१५-२-७)
६. नाणचरणमयाय गगद्देवेहि जो विसंघाण ।
भरुहो गिहिसंघायसि अण्णाणं मेलिओ न से संघो (३१५-२-७)
७. नाणचरणमंघायं रागदेवेहि जो निक्किमुण ।
मो भमिदी मयां नउग्गगतं अणवदग्ग ॥ (३१५-२-७)
८. दुग्गेण लहर येहि दुग्गेणि य न लभते चरित्तं तु ।
अममनदेगणाए तियंरुग्गमायणाए य ॥ (३१५-२)
९. इहज्जेण य अकिन्ती परलोए दुग्गई धुवा तेस्मि ।

- अण्णाणं जिणिदाणं जे ववहाए ववहरति ॥ (३१७-१-१०)
- १३ एते उ कज्जकरी तगराए आसि तम्मि उ जुगम्मि ।
जेहि कया ववहारा अक्खलोभा अयरजेसु ॥ ३१७-१-१५
- १५ परिचार इद्धि धम्मकह वादि स्वमगे तहेवज्जहिमिद्धि ।
विज्जा रायणिमाए गारवा इत्ति अट्टहा होइ ॥ (३१८-२-३)
- १६ न तु गारवेण सका ववहरिउं संघमज्झयारम्मि ।
नासेइ अगीयत्थो अप्पणं चेव कजं तु ॥ (३१९-१-३)

इत्यागमीयसूक्तानि

अथागमीयसुभाषितवाक्यानि

- १ सुधोतं शुद्धं निर्मलं जलानुगतं । (विद्यो ५७३)
- २ किं? 'विघ्नः' अन्तरायो निर्घातादिभिर्जायते?, आदि-
राज्यादिगदाहादिपरिग्रह, 'तस्य' इन्द्रस्य परमेश्वर्ययुक्त-
त्वेन विघ्नानुपपत्तेरिति भावना, अथ वर्णति क्रतुसमये
गर्भसङ्घात इति वाक्यशेषः । (६०-६६)
- ३ अशक्यप्रत्युपकाराश्च भगवन्तो धर्माचार्याः (आ०-११७)
- ४ जलेसाह दन्वारं परियाइत्ता कालं करेइ तहेसेसु उय-
वज्जइ । (अ०-१८८)

५ प्रणिपतितवत्सलाः प्रणम्रजनहितकारिणः खलु उत्सम-
पुरुषाः । (जं० २४७)

अथागमीयसंग्रहश्लोकाः

- १ पिंडे उगमउपपायेणसणा [सं] जोयणा पमाणं च ।
इंगाल धूम कारण अट्टुविहा पिंडनिज्जुत्ती ॥ (पि० १-१०)
- २ उभयमुहं रासिदुगं हिट्टिलाणंतरेण भय पढमं ।
लद्धहरासिविभत्ते तस्सुवरि गुणित्तु संजोणा ॥ (पि० २१-२२)
- ३ पयसमदुगअब्भासे माणं भंगण तेसिमा रयणा ।
एगंतरियं लहुगुरु दुगुणा दुगुणा य वामेसु ॥ (पि० १५३-२०)
- ४ उपक्रमोऽथ निक्षेपोऽनुगमश्च नयाः क्रमात्
द्वाराण्येतानि भिद्यन्ते, द्वेधा त्रेधा द्विधा द्विधा ॥
उपक्रम उपक्रान्तिदूरस्थनिकटक्रिया ।
निक्षेपणं तु निक्षेपो, नामादिन्यसनात्मकः ॥
सूत्रस्यानुगतिश्चित्राऽनुगमो नयनं नयः ।
अनन्तधर्मणोऽर्थस्यैकांशेनेति • निरुक्तयः ॥
न्यासेदेशागतं शास्त्रं, न्यस्यते न्यस्तमेव तत् ।

अन्वीयतेऽन्विते नीतिस्तेनैतेषामयं क्रमः ॥ (उत्त० ११-५)

शुद्धं द्रव्यं समाश्रित्य, सङ्ग्रहस्तदशुद्धितः ।
नैगमव्यवहारौ स्तः, शेषाः पर्यायमाश्रिताः ॥
अन्यदेव हि सामान्यमभिन्नज्ञानकारणम् ।
विशेषोऽप्यन्यमेवेति, मन्यते नैगमो नयः ॥
सद्रूपतानतिक्रान्तस्वस्वभावमिदं जगत् ।
सत्तारूपतया सर्वं, सङ्गृह्णन् सङ्ग्रहो मतः ॥
व्यवहारस्तु तामेव, प्रतिवस्तुव्यवस्थिताम् ।
तथैव दृश्यमाणत्वाद्, व्यवहारयति देहिनः ॥
तत्रर्जुसूत्रनीतिः स्यात्, शुद्धपर्यायसंस्थिता ।
नश्वरस्यैव भावस्य, भावात्स्थितिवियोगतः ॥
अतीतानागताकारकालसंस्पर्शवर्जितम् ।
वर्तमानतया सर्वमृजुसूत्रेण सूज्यते ॥
विरोधिलिङ्गसङ्ख्यादिभेदाद्भिन्नस्वभावताम् ।
तस्यैव मन्यमानोऽयं, शब्दः प्रत्यवतिष्ठते ॥
तथाविधस्य तस्यापि, वस्तुनः क्षणवृत्तिनः ।
वृत्ते समभिरूढस्तु, संज्ञामेदेन भिन्नताम् ॥

श्री आ ग मो छ र सं ग्र हे भा ग ८

- अणहण तवे चंघ, योत्राणे अकिरिया सिद्धी ॥ (१४१-१)
 १४ किमियं रायगिहंति य उज्जोण अंधयार समण य ।
 पासतिवासिपुच्छा रातिदिय देवलोगा य ॥ (२४८-१४)
 १५ महवेदणे य वत्थे कढमखंजणमण य अहिगरणी ।
 तणहत्थे य कयल्ले करण महावेदणा जीवा ॥ (२५२-१५)
 १६ तमुकाण कप्पणण अगणी पुढवी य अगणिपुढवीसु ।
 आऊतेऊवणस्सह कण्णवरिमकणहराईसु ॥ (२५९-२)
 १७ संविघ्निण्डेव सर्वाऽपि, विपयाणां व्यवस्थितिः । संवेदनं
 च नामादिविकलं नाबुभूयते ॥ तथाहि-घटोऽयमिति नामै-
 तत्, पृथुबुध्नादि चाकृतिः । सुवृद्ध्यं भवनं भावो, घटे
 दृष्टं चतुष्टयम् ॥ तत्रापि नाम नान्योऽन्यमुत्तरावपि संस्थितौ ॥
 विना । तौ विना नाम नान्योऽन्यमुत्तरावपि संस्थितौ ॥
 मयूराण्डरसे यद्वद्वर्णा नीलादयः स्थिताः ।
 सर्वेऽप्यन्योऽन्यमुन्मिश्रास्तद्वन्नामादयो घटे ॥ (जं० १३-१)

इत्यागमीयसंग्रहश्लोकाः

इत्यागमीयसूक्तावलिः सुभाषितसंग्रहश्लोकाः ३

- एकस्यापि ध्वनंशोऽयं, सदा तन्मोपघतं ।
 क्रियाभेदेन भिन्नत्वादेवभूतोऽभिमन्यते ॥ (डा० ३९३-४)
 १ दुस्साउण उदिश आहार कम्मवन्नलेस्सा य ।
 सगयणममकिरिया समाउण चैव योद्धज्जा ॥ (भ० ४१-४)
 २ भ्रातारान्सु समा कस्मे यन्ने तहेय लेसाण ।
 सिग्गाण किरिगाण आउयउवयत्तिचउभंगी ॥ (४३-१)
 ३ रुउन्विगा उन्विगा उदीरिया वेदिगा य निजिन्ना ।
 आनितिए नउमेदा नियमेदा पच्छिमा तिन्नि ॥ (५३-१०)
 ४ तद्वण उदीरंति उयसांसति य पुणोवि वीणणं ।
 वेदंति तिज्जगति य पढमच्चउत्थेहि सज्जेऽधि ॥ (५९-११)
 ५ कट पयडी कट पंधर कहति व ठाणेहि वंधई पयडी ।
 कट पंधर य पयडी अनुभाणो कइविहो कस्स ? (६३-१)
 ६ पुट्ठणि ट्ठिणि भोगाहण सरीर संगयणमेव संठाणे ।
 तस्सा ट्ठिणी पाणे जोगुवअंगे य दस ठाणा ॥ (६८-४)
 ७ वेगण? कस्माय? मरणे? वेउज्जियथ तेयण? य आहारिद ।
 क्कालिण देव? भवे जीयमणुस्साण सत्तेव ॥ (१२९-२३)
 ८ मयणे पाणे य विण्णणे, पच्चस्साणे य संजमे ।

अथ नन्दीलोकोक्तयः

अहिंसाव्यवस्थितः तपस्वी । (४७-१)
पात्रमायान्ति सम्पदः । (८१-१४)
हस्ती हस्तिना प्रेर्यते । (१५०-२)
ज्ञानं प्रत्ययसारम् । (१६०-९)
हन्यतामेष दण्डेनाश्वः । (१६३-१८)
कस्यापि दूरे शब्दः । (१७२-४)
दूरे शब्दः श्रूयते । (" ९)
न वयं प्रत्यासन्ना अपि त्वदीयं वचः शृणु-
मः पवनस्य प्रतिकूलमवस्थानात् ।
(१७०-१४)

अथानुयोगद्वारलोकोक्तयः

अभाषक पचायं दृष्टव्योऽस्माग्वचनत्वात्
(१४३-१)
प्रस्थकादिग्य पुंजीकृतस्तिष्ठति । (१५२-१६)

अथआगमीयलोकोक्तयः

तत्किमपीदं भवद्भिः कृतं यद्भवन्त एव
कुर्वन्ति नान्यः कश्चिदिति । (२१८-१०)
लोकै च पूर्वोक्तावस्थासु सर्वत्र प्रस्थक-
व्यवहारो दृश्यतेऽतो व्यवहारनयोऽप्येव-
मेव प्रतिपद्यत इति भावः । (२२३-२४)
लोकैऽप्येव व्यवहृतिर्दृश्यते, यथा कश्चि-
दाह—मदीयदासेन खरः क्रीतः, तत्र
दासोऽपि मदीयः खरोऽपि मदीयः,
दासस्य मदीयत्वात् तत्क्रीतः खरोऽपि
मदीय इत्यर्थः । (२३६-२)
आकण्ठपूरिता अपि हि लोकरूढ्या भृता
उच्यन्ते । (२३६-१९)

अथावश्यकलोकोक्तयः

तथा च लोके वक्तारो भवन्ति-अमुत्र मे
गनं मनः इति । (१३-९)

श्री आ ग मो द्वा र सं प्र हे भा गः ८

मणसा देवाणं वायाए पथिवाणं ।
(६३-१४)
ओसीसए सण्पो जोयणसए विज्जो किं
करेहिंति? । (६४-११)
पिउं ते जीएणं एगंपि तिलं न खांमि ।
(९०-६)
जो करेइ सो पसंसिज्जइ मन्वो(ओ)
लोगववहारोत्ति । (११८-७)
राया करेइ ठंडं । (१२७-१७)
जितो भवान् (कयायैः) वर्धते भयम्
(तेभ्यः) । (१५७-१६)
अग्निकुमारा वदनैः खलु अग्निं प्रक्षिप्त-
वन्तः, तत एव निवन्धनाल्लोकै 'अग्निमुखा
वै देवाः' इति प्रसिद्धम् । (१६९-६)
आवका देवान् अतिशयभक्त्या याचि-
तवन्तः, देवा अपि तेषां प्रसुरत्वात् महता

यनेन यान्नभिद्रुता आहुः-अहो याचका
नहो यान्नका इति, तत एव हि यान्नका
रुद्राः । (१६०-१६)
आदिं शुद्धित्या स्वयंप्रेषु स्थापितवन्तः,
नेन कारयेत् प्रादिताश्रय इति ।
(१६०-१७)
भोगा भवमाणमूर्तमिति । (१७३-२०)
आर नरुणो याहि तार त्रिगिर्यामिति ।
(२२४-८)
यनेन त्रिमितेन-अनेन कारणेन मयेदं
प्रादुर्भाव, अनेन कार्येणेत्यर्थः ततश्च भव-
त्यनाराधकायम् । (२८०-१४)
लोकेऽपि नत्यागतिलक्षणं-कवी य यदो
नूनो द्रुमोति नीलोत्पलं च लोममि ।
जीरो मन्त्रेयलोमि य विगलनियमाद्भो
यनिया ॥ १ ॥ (२८१-२२)
लोमो कामियक्तमियमो । (२९४-२२)

उज्जोगं करिस्सामि अघकारतर कयं ।
(३०२-१५)
पुरिसो या पुव्वं काममोगे विप्पजहति,
कामभोगा या पुव्वं पुरिसं विप्पजहयंति ।
(३५७-१५)
मलं वा परवुद्धिमान्धप्रवशनेन ।
(३७७-३)
अणुकपाए नहमरिमा रायाणो ।
(३७८-१८)
पामत्थार्यं अकहाणमिस्सा । (३८५-१२)
सादियं रक्खेज्जासि । (३९४-२)
न शम्पं त्वरमाणे प्राप्नुमर्यान् सुवुल्ल-
भान् । भार्यां च रूपसम्पन्नां, शत्रूणां च
पराजयम् ॥ (३९९-११)
इंभएहि लोको खजइहि । (४१३-१)
समं सुव्वए एयं-मेहनइसमा हवति
रायाणो । भगियाइं भरति दण्डं रिस्सं

जत्तेण यजोइ ॥ १ ॥ (४१३-१५)
जले नद्धं जले खेव लज्जइ । (४१४-११)
निव्वयिइव्वा य पइण्णत्ति (४१४-३)
वीरभोजा पुहवी । (४३४-५)
यस्तुतस्तुल्यबलयोविचारः भेयान् ।
(४५१-२०)
फलं अहिथ मणविसुखीए । (५२५-२१)
पुण्यफलो जिनगुणसङ्कलयः । (५२६-११)
कलिणा कली घस्सउ । (५७७-२२)
णाणायट्ठा दिक्खा । (६२८-१९)
जइस्स न कण्णं दिक्खा । (६२८-२०)
माउट्ठे जुज्झ गुल्लया ? । (६३३-४)
जइ मए गए देइ तो देइ । (६९४-६)
जो सूरोधीरो विक्कंतो सो पुण रज्जं दिज्जा ।
(७०३-८)
कओ सुहो ते वाओ वाइ । (७१२-२)
वंदासि निमिस्सिगम्भमणंति । (७१२-५)

आवश्य-
कस्य
लोकोक्तयः

॥५३॥

श्री
आगमीय-
लोकोक्तौ

॥ ५३ ॥

श्री आ ग मो द्वा र सं ग्र हे भा गः ८

पुण्येण रज्जं लब्धम् । (७१३-२)
कत्तिओ धम्ममासो । (८०३-२५)
जावजीवाण कत्तिओ । (८०४-२)
सन्वाग्भपविता कह लोगं पत्तियाविति ।
(८१८-३)
जाणंनो खुहं परिहरनि । (८४७-७)
अद्धं कुकुट्ट्याः पच्यते, अद्धं प्रसवाय
कल्प्यते । (८५१-१)

अथ विशेषावश्यकलोकोक्तयः

बहुविग्धाहं सेयाहं । (१७-६)
न हि शुक्लं शुक्लीक्रियते, नापि स्निग्धं
स्नेह्यते । (१८-३)
व्रण-पिण्डी-पादलेपादिके लोकव्यवहारे
उपयुज्येत ? । २९-१०)
लोके सर्वत्र तुल्यनामधेयाः बाह्याः पृथु-
बुद्धोदराऽऽकारोऽर्थोऽपि घट उच्यते ।

(३६-३)
मुण्डितशिरसो दिनशुद्धिपर्यालोचनम् ।
(४६-१)
शान्तिकरणप्रवृत्तस्य वेतालोत्थानम् ।
(७८-८)
चिन्तया वत्स ! ते जातं शरीरकमिदं
कृशम् । (१३३-११)
न य रूढी सच्चिया सन्वा । (१४१-१)
लोकेऽपि हि यो विशेषः सोऽप्यपेक्षया
सामान्यम् यत्सामान्यं तदप्यपेक्षया
विशेष इति व्यवहियते । (१६९-१८)
संशयादयोऽज्ञानम् निर्णयस्त्वयाधितो
ज्ञानम् । (१८८-१५)
वक्खाणओ विसेसो न हि संदेहादलक्ष-
णया । (२०५-२)
वक्तारो भवन्ति-‘कटुकस्य, तीक्ष्णादेर्वा
वस्तुनः संयन्धी अयं गन्धः’ इति ।

(२०६-१)
लोकेऽपि सतामाकाशादीनां पर्यायविशेषो-
षाऽऽधानापेक्षया करणस्य रूढत्वात् ।
(२३७-५)
आकाशं कुरु, पृष्टं कुरु, पादौ कुरु ।
(२३७-६)
जो जहा बट्टण् कालो तं तहा सेव वानरा ।
(४१०-२०)
तथा च वक्तारो भवन्ति ‘अमुकेन नक्षत्रेण
अमुकेन ग्रहेण चैत्थमित्थं च गच्छता
विनाशितः कालः’ । (४३६-४)
अरण्ये रोझानां लवणदानार्थम् ।
(४३९-१३)
पापण पुव्वसेवा परिमड्ढं साहणम्मि
गुरुतरिया । (५३४-१)
वासत्तं देह अणं । (५७०-२)
दिंति कसाया भवमणंतं । (५७०-२)

श्री आ ग मो द्वा र सं ग्र हे भा गः ८

नायं न अक्षरणाशो नमस्तस्मात्तथाशो प्रिय
पदेजा । (५३८-८)
संगो नो नाणचरणसंयाशो । (५०१-२)
नय ज्ञेयनिर्गन्धमि (६०५-१८)
प्रयमकोपे न यदुच्यते नत् क्रियमाण
न मन्त्र परिणती मुययति । (६१२-१०)
अनुवर्तनीयं गुरुणां वचनम् । (६१२-१०)
निजिउ मेयंति रयणाद् । (६२०-११)
प्रमोहे देयाणं दमणं । (६२१-२५)
पुष्टारि न दुःखा यज्ञा । (६२८-१०)
पयान्त्रिय गुण-जोमो जोगो जोगस्त
नामेजा । (६३८-९)
'जाने नद् दयि' । (५३३-१३)
'गीति पिगम' मृग हुमुग्धकम् ।
(५३३-१३)
मार्गिगागमिं मन्त्रे । (५५७-१)
नोके नमन् गतः प्रातः फालगुन इत्युच्यते ।

जावन्तो वयणपहा तावन्तो वा नया ।
(८५३-१६)
यथा वीरो महावीर इति । (९३३-८)
यथा भीमो भीमसेन इति । (९३३-१०)
नाकारणति कजं । (९३१-६)
सर्वनयात्मकं हि भगवद्वचनम् । (९३२-३)
ग्रामो दग्धः, पटो दग्धः । (९३९-१६)
बहुज्जननाशोऽवसिओ होही अगेज्जप-
क्खोत्ति । (९९३-९)
भावाओ कि वओ गुरुयं । (१०१८-४)
शक्यमेव ह्यनुष्ठानं विधीयते नाशक्यम् ।
(१०६७-९)
लोकव्यवहारे सांप्रतमल्पस्तन्दुलः, प्रचुरो
गोधूमः, संपन्नो यवः इत्यादावनेकमत्येक-
मुच्यते । (११७९-४)
न हि विज्ञात आहरणं गलियत्तियकञ्च-

हृत्थम्स । (१२०३-१)
'जीवति पारदः' 'जीवति वियम्' 'जीवत्य-
अक्रम' 'जीवति लोहम्' । (१३२१-१४)
असंजमजीवियमविरयाणं । (१३२२-१६)
अथ ओधनिर्युक्तिलोकोक्तयः
महिद्वियं चरणं चारित्तरक्खणट्टा जेणियरे
निश्चि अणुओगा । (८-२६)
अल्पं गोव्राह्मणं नन्दति । (१८-८)
मज्झबला साह । (७१-१३)
ते स पिता भवति? येन रोदिपीति ।
(७२-१९)
जोगमि वट्टमाणे अमुगं वेले गमिस्सा-
मो । (७३-१२)
वेद्यासमीपे वसतां लोको भणति-अहो
तपोवनमिति । (८१-८)
कम्मं निव्वाहिजं होउ । (९८-३)

प्रथमालिकांथं वा यो गतस्तस्य वा हस्ते
संदिशन्ति (१०१-२५)
तस्य हस्ते संदिशति । (१०२-१६)
रात्रौ दक्षिणाया दिश उत्तरायां दिशि
देवाः प्रयान्ति (इति) लोके श्रुतिः ।
(१२५-९)
मोहनरसो भयेन द्वियते । (१५३-१७)
वक्तारो लोके दृष्टाः, यदुत जीवोऽनेन हिं-
सितो-विनाशितः, तथा घटोऽनेन हिंसि-
तो-विनाशितः । (२२१-१०)

अथ दशैकालिकलोकोक्तयः

शास्त्राणि चादिमध्यावसानमङ्गलभाञ्जि
भवन्ति । (२-२०)
एष उवसंता तवस्सिणो असच्चं ण वयति ।
(१०-२२)
क्षेत्रे दानादि सफलम् । (५८-१८)

कथं नु स राजा यो न रक्षति ? (८५-१०)
कथं नु स वैयाकरणो योऽपशब्दान्
प्रयुक्ते । (८५-१०)
न सा महं नोवि अहंपि तीसे । (९३-१६)
पृथक्कर्मफलभुजो हि प्राणिनः । (९४-९)
घुणक्खरमिव । (१११-१०)
घरट्ठभ्रमणकल्पम् । (११४-२५)
शिष्टाचरितो मार्गः शिष्टैरनुगन्तव्यः ।
(१२७-४)
पूर्वं निरामयोऽहमासं सप्रति सामयो जातः,
सामयो वा निरामय इति । (१३१-१२)
दह्यते गिरिगैलति भाजनमनुदरा कन्या
अलोमा एड्ढकेति । (२०९-१)
घुणाक्षरन्यायः । (२१०-२७)
अचक्खुओ व नेतारं, बुद्धिमन्ने उ ते गिरा ।
(२१२-२८)
'देहे दुःखं महाफलं, संचिन्त्य ।

(२३२-१०)
ठिओ अ ठावई परं । (२५६-२५)
गिहिजोणं परिवज्जए जे स भिक्खू ।
(२६५-२६)
पुढविसमे मुणी हविज्जा । (२६७-३)
पुराणः पतित इति कूत्सित-नामधेयम् ।
(२७६-२६)
अनुस्रोतः सुखो लोकः । (२७९-१७)
विणं मृत्युः दधि त्रपुवी प्रत्यक्षो ज्वरः ।
(२७९-२०)
आयुर्धृतं तन्दुलान्वर्यति पर्जन्यः ।
(२७९-२२)
विहारचरिआ इसिणं पसत्था । (२८०-२)
असंक्किल्हिट्ठेहिं समं वसिज्जा । (२८०-७)
अण्णा खल्लु सययं रक्खिअव्वो । (२८२-१३)
जहा लोणे अब्भेहिं अणुगत तब्भं अब्भं-
तरओ भणइ एवं सोवि कामभोगपिवा-

श्री-
आगमीय-
लोकोक्ता

॥ ५८ ॥

नरिथ किंचि अजादयं । (११६-१०)
गृह्वासो बहुसावद्यः । (११७-३)
मं अणिजिउं कहें मम सहाण खाहिसि ।
(११८-१०)
परस्स लाभो न निणिहयव्वो । (११९-७)
अदीणो ठावए पणं । (११९-१४)
वेएज्ज निजरापेही । (१२३-६)
जह्णं काएण धारए । (१२३-६)
न तेसिं पीहए सुणी । (१२४-९)
जं मए गहियं तं सुगहियं । (१७९-१)
काका नीयते । (१८४-२१)
स पुज्वमेव ण लमेज्ज पण्छा । (२२४-५)
विसीदति सिट्ठिले आउयमि । (२२४-६)
खिण्णं न सकेइ विवेगमेउ । (२२४-२४)
आयाणरक्खी चरमप्पमत्तो । (२२४-२५)
रक्खेज्ज कोहं विणएज्ज माणं । (२२६-११)
मायं ण सेवेज्ज पहिज्ज लोहं । (२२६-११)

कंखे गुणे जाव सरीरमेए । (२२७-१९)
मृतं कुसुममकरञ्जकं, मृतमन्नमव्यञ्ज-
नम् । (२२९-१७)
स्वकृतकर्मफलभुजो हि जन्तवः ।
(२४४-१३)
ण संतसंति मरणंते, सीलवता बहु-
सुआ । (२५३-८)
जावंतउविज्जा पुरिसा सव्वे ते दुक्खसंभवा ।
(२६२-१३)
अप्पणा सच्चमेसेज्जा । (२६४-६)
मिप्पिं भूएहि कप्पए । (२६४-६)
अत्तट्ठा सच्चमेसेज्जा । (२६४-१२)
ण कंखे पुव्वसंथवं । (२६४-१७)
अप्पमत्तो परिव्वए । (२६८-३)
पुव्वकम्मवखयट्ठाए इमं देहमुदाहरे ।
(२६८-१३)
कालकंखी परिव्वए । (२६८-२३)

कडं लब्धूण भक्खए । (२६८-२३)
निरवेक्खो परिव्वए । (२६९-६)
गामे अनियओ चरे । (२६९-२१)
एगोऽय लभते लाभं । (२७८-१४)
दुल्लहा तस्स उम्मज्जा अट्ठाए सुचिरा-
दवि । (२८०-१६)
कम्मसच्चा हु पाणिणो । (२८१-९)
अदीणा जंति देवयं । (२८२-१)
जिच्चमाणो न संविदे । (२८२-१२)
कुसगमिसा इमे कामा । (२८३-१३)
इह कामानियइस्स अत्तडे अव्वरज्झति ।
(२८४-४)
सुच्चा नेयाउअं मग्गं जं भुजो परिमस्सति ।
(२८४-४)
अहम्मिमेडे नएएस्सव्वज्झइ । (२८५-३)
यम्मिमेडे देवेसु उव्वज्झइ । (२८५-४)
अचालं सेवए सुणी । (२८५-५)

रयस्वहाहं सुञ्जा आणाभोजा । (२८८-१)
पासमाणो न लिप्सई । (२९१-४)
दुष्परिधया इमे कामा । (२९२-३)
दुष्पूरण इमे आया । (२९६-१९)
खेहन्ति जग्रा व दासेहि । (२९७-११)
दृष्टा विषजहै अणगारे । (२९७-२४)
स्वस्वकर्मफलमुजो हि जन्तवः । (३१०-१२)
पियं न विज्झई किञ्चि । (३१०-१५)
जिणिस्ता मुहमेवति । (३१३-२२)
अप्पाणमेव जुज्जाहि । (३१३-२२)
स्ववमप्वे जिण जितं । (३१३-२३)
कलं अण्णर सोलमिं । (३१५-२५)
इच्छा ह आगाससमा अणंतया ।
(३१६-२०)

जीवितप यदुपभयायण । (३३५-३)
दुल्लभया काएण फासया । (३३७-२)
से स्ववसिणेहवज्जिण । (३३८-२४)
मा वंत पुणोवि आविण । (३३९-५)
बुद्धे परिणिच्चुण चरे । (३४१-१२)
संति मगं च वृहण । (३४१-१२)
मिसिज्जमाणो वमति । (३४५-१७)
सुणियस्सावि मितस्स रहे भासर
पावणं । (३४५-१८)
अणियस्सावि मितस्स रहे फट्ठाण
भासर । (३४५-२२)
सहसा यहुमुंदिप जणे । (३५४-१८)
महण्णसाया दसिणो हवन्ति । (३६७-२१)
न ह सुणी कोवपरा हवन्ति । (३६७-२१)
न दीसई जाइविसेस कोई । (३६९-२२)
कहं मुज्झइ कुसला ययन्ति । (३७१-२)

सत्त्वं सुचिणं सफलं नराण । (३८४-१६)
कट्ठाण फग्गाण न सुफणु अरिय ।
(३८४-१६)
सुचीणं मोपितवतम् । (३८४-२२)
पव्वज्जा ह दुक्खं । (३८५-२४)
इणो सय पण्णुरोद दुक्खं । (३८८-१८)
कत्तारमेव अणुजाद फग्गा । (३८८-१८)
भोगा इमे संगकरा भवन्ति । (३९०-७)
न भिक्खुणो भगवामणुव्वयामो । (३९१-२)
न यायि भोगा पुत्तिसाण निष्सा । (३९१-५)
वाणी अणत्थाण उ फग्गभोगा ।
(३९९-१५)
साहाहि कक्खो लहर सममिहि ।
(४०७-२)
दुक्खं नु भिक्खारिया विहारो ।
(४०६-२१)
इतो ह धम्मो नरयेय ! ताण । (४०८-८)

श्री आ न मो स्म र सं प्र प्र हे भा गः ८ १०

जातस्य हि ध्रुवो मृत्युः । (४०८-२४)
वृद्धमाणं न वृद्धमामो, रागाहोसमिगणा
जगं । (४०९-१)
संकमाणो तणुं चरे । (४०९-१३)
ओ विज्जाहिं न जीवई स भिक्खू ।
(४१६-१६)
दिओ उ ठावए परं । (४३०-३)
किं नाम काहामि सुएण । (४३२-१७)
भुआ पिआ सुह सुअई । (४३३-७)
अणिअो जीवलोगमि किं हिंसाए पस-
ज्जसि ? । (४४०-८)
जीवियं चेव रूवं च विज्जुसंपायचंचलं ।
(४४०-९)
असासण सरीरमि रदं नोवलभासह ।
(४५३-२०)
इद्वलोगे निपिवात्तस्स नदिथ किंचि वि
दुक्खं । (४५८-१)

वियाणिआ दुक्खविक्खणं धणं ।
(४६६-२)
ममत्तवध च महाभयावहं । (४६६-२)
माणुस्सं खु सुदुल्लहं । (४७३-१५)
यआकत्तिस्सअ गुणा वसन्ति । (४७३-१७)
गुणवति धनं ततः श्रीः श्रीमत्याआ ततो
राज्यम् । (४७३-१८)
अपणा अणाहो संतो कहं नाहो भवि-
स्ससि । (४७३-२२)
सीयंति एसो बहुकायरा नरा । (४७७-८)
न वीरजायं अणुजाइ मगां । (४७७-१०)
चरिज भिक्खू सुसमाहिदंदिप ।
(४८४-२४)
कालेण काल विहरिज रट्टु । (४८४-२४)
सीहो च सदेण न संतसिज्जा । (४८५-१)
न सव्व सव्वत्थअभिरेश्वरज्जा । (४८५-२)
अणेग छंदमिह माणवेहिं । (४८५-३)

रयाइं खेविज्ज पुराअउइं । (४८५-६)
परीसहे आयगुत्ते सहिज्जा । (४८५-७)
निव्वाणमगं विरए उवेइ । (४८५-८)
विवेत्तलयाणइं अइज तार्इ । (४८५-१०)
मांसैतेव मांसमुपचीयते । (४९०-२६)
णेउरपंडियाक्खवाणययं । (४९६-३)
सव्वसत्तु जिणामहं । (५०४-११)
नमो ते संसयाइय ! सव्वसुत्तमहोयही ! ।
(५११-९)
न वि मुडिपण समणो, न अकारेण
वंभणो । न मुणी रणणवासेणं, कुस्सी-
रेण न तावसो ॥ २९ ॥ (५२५-४)
समयाए समणो होइ, वंभंचेरेण वंभणो ।
नाणेण य मुणी होइ, तवेणं होइ तावसो
॥ ३० ॥ (५२५-५)
कस्सुणा वंभणो होइ, कस्सुणा होइ
स्सत्तिओ ।

श्री आ न मो स्म र सं प्र प्र हे भा गः ८ १०

ममस्यो कर्मगुणा होर, सुहो हवद् कर्मगुणा
॥ ३१ ॥ (५३५-६)

नायच्छत्रा इयङ्गिणो । (५३६-१५)

भोगी भमद् संनारे । (५३०-७)

भमोगी पिप्पमुषई । (५३०-७)

उत्तलेगो होर भोगेमु । (५३०-७)

अभोगी नोयलिप्पई । (५३०-७)

इच्छं निओइउ भंते !, वेयामणे व मज्जाप ।

(५३६-२)

पुंयम्मिअमअनुभागे आदित्थे समुत्तिथे

इअ समुत्तिथे । (५३६-१३)

भुग्ग धुअमनिन्निअम् । (६२२-१३)

प्राअणा पायता यशित्थोऽप्यायातः ।

(६२४-१५)

निविअनायो मुणिणं पमत्थो । (६२५-९)

कामाणुगिअपमं नु दुअमं । (६२५-११)

न पअ विअयः सुअंगुदीता भवन्ति येणं

लक्षणं प्रपञ्चोच्यते । ६३५-११)

प्रायः समागतः । (७०१-१६)

अथाचारंगलोकोक्तयः

अस्माकं यावज्जीवमनाकुट्टिः । (२१-१५)

वीरभोग्या वसुन्धरा । (२६-१९)

दण्डभयाच्च सर्वा प्रजा विभ्यति ।

(२६-१९)

पणया वीरा महावीहि । ४३-२४)

वीरेहि पयं अभिभूय दिट्ठं । (५३-१४)

जे पमत्ते गुणट्ठीप । (५३-२७)

साधारणास्त्वनन्ताः । (५८-१६)

सस्यगृहानपूर्विका हि क्रिया फलवती ।

(६२-६)

जे गुणे से आवट्टे जे आवट्टे से गुणे ।

(६२-२२)

संति पाणा पुढे सिया । (७१-२६)

आरंभमाणा विणयं व्यति । (७८-१९)

जे गुणे से मूलद्वारे । (९८-२३)

जे मूलद्वारे से गुणे । (९८-२३)

किं क्रियास्य हसितेन हास्यास्पदस्येति ।

(१०६-२४)

न लज्जते भवान् न पश्यति आत्मानं

नावलोकयति शिरः पलितभस्मावगुण्डिते

मां दुहिष्ठभूतामेवं गृहितुमिच्छसीति ।

(१०६-२६)

खणं जाणाहि पंडित । (१०९-१९)

अररं आउट्टे से मेहावी । (१११-१८)

मंदा मोहं पाउडा । (११२-२७)

मांसेन पुण्यते मांसम् । (११५-६)

इणमेव नावकं खंति जे जणा धुवचारिणो ।

(१२१-१७)

नत्थि कालस्स णागमो । (१२१-१८)

सन्वे पाणा पियाउया । (१२१-१८)

सर्व्वेसि जीवियं पियं । (१२१-१९)
आयाणिज्जं च आयाय तंमि ठाणे न-
चिट्ठइ । (१२२-१)
वित्तहं पप्पडखेयन्ने तंमि ठाणंसि चिट्ठइ ।
(१२२-१)
आसं च छंदं च विणिच धीरे ॥ (१२७-३)
जेण सिया तेण नो सिया । (१२७-३)
थीमि लोए पव्हिए । (१२७-४)
नाइवाइज्ज कंचणं । (१२८-१७)
थोंवं लद्धुं न खिसए । (१२८-१८)
अदिस्समाणे कयविक्रयेसु । (१३१-१५)
दुहओ छेत्ता नियाइ । (१३३-१४)
लाभुत्ति न मज्जिजा । (१३४-११)
अलाभुत्ति न सोइजा । (१३४-१२)
वहुं पि लद्धुं न निहे । (१३४-१२)
कामा दुरत्तिकमा । (१३५-२३)
जीवियं दुण्णडिवूहणं । (१३५-२३)

कामकामी खलु अयं पुरिसे (१३५-२३)
धुणे कम्मसरीरणं । (१४३-११)
वीरा संमत्तदंसिणो । (१४३-१२)
क्रियमाणं कृतम् । (१४४-७)
जे अणंतदंसी से अणंतरामे । (१४५-७)
केयं पुरिसे कं च नए ? । (१४६-९)
एस वीरे पसंसिए, जं बद्धे पडिमोयए ।
(१४६-१०)
कामा न सेवियव्वा । (१५१-२२)
सया मुणिणो जागरंति । (१५१-२७)
मूढे धम्मं नाभिजाणइ । (१५४-२७)
आरंभजं दुक्खमिणंति णच्चा । (१५५-१६)
माई पमाई पुण एइ गब्भं । (१५५-१७)
जे पज्जवज्जायसत्थस्स खेयणे से अस-
त्थस्स खेयन्ने । (१५५-१८)
अकम्मस्स ववहारो न विज्जइ ।
(१५५-२०)

कम्मुणा उवाही जायइ । (१५५-२०)
संमत्तदंसी न करेइ पावं । (१५८-२७)
संसिच्चमाणा पुणरिति गब्भं । (१५९-१४)
कामेसु गिद्धा निचयं करंति । (१५९-१४)
अलं बालस्स संगेण । (१५९-२३)
आयंकदसी न करेइ पावं । (१६०-६)
सच्चंमि धिइं कुव्वहा । (१६२-२२)
अणणं चर माहणे । (१६३-१४)
छिदिज्ज सोयं लहुभूयगामी । (१६४-७)
आयणुत्ते सया वीरे । (१६६-२)
से न छिज्जइ न भिज्जइ न डज्जइ न हंसइ
कंचणं सब्वलोए । (१६६-३)
अवरेण पुर्व्वि न सरंति एगे । (१६७-३)
का अरई के आणंदे ? । (१६८-६)
इत्थं पि अगगहे चरे । (१६८-६)
तुममेव तुमं मित्तं । (१६८-७)
आत्तेवात्मनोऽप्रमत्तो मित्रम् । (१६८-२४)

तं जगिजा उवाल्क्ष्य तं जगिजा दूरा-
लक्ष्यं । (१६०-४)
मेहामी मारं तरद । (१६१-६)
सुखमो पमत्तस्स भयं । (१७२-३)
ते पगं नामे से यहुं नामे । (१७२-३)
जे बहू नामे से पगं नामे । (१७२-४)
सायसंयन्ति जीविन् । (१७२-५)
विन्दन्ति निव्येयं गच्छिजा । (१८०-११)
नागागमो भञ्जुमुदस्स अत्थि ।
(१८३-८)
इणुचरो मग्गो मीगणं अनियट्ठगामीणं ।
(१९२-१५)
मस्स नत्थि पुरा पच्छा मज्जे तरस्स
इओ सिया । (१९३-४)
मोहेण गग्गं मरणाइ गद । (१९९-१७)
मिराग मंदस्स गालया । (२००-२१)
इण्णं न परगुणोन्नीर्त्तिनम् । (२०२-१४)

नममाणा वेगे नीचियं विप्परिणामंति ।
(२५१-१७)
पुट्ठावेगे नियट्ठति जीवियस्सेव कारणा ।
(२५१-१७)
निक्खंतंति तेसिं दुन्निक्खंत भवइ ।
यालवयणिज्जा हु ते नरा । (२५१-१८)
ओए समियदंसणे । (२५३-१६)
अवहिस्से परिव्वए । (२५७-४)
संक्खाय पेसलं धम्मं दिट्ठिं परिनिव्वुडे ।
(२५७-५)
सुत्तथजाणएणं समाहिमरणं तु कायव्यं ।
(२६२-७)
जामा तिसि उदाहिया । (२६८-१६)
जे णिव्वुया पावेहिं कम्महेहिं अणियाणा
ते वियाहिया । (२३८-१७)
जीवियं नाभिकंखिजा । (२८९-१८)
मरणं नोवि पत्थए । (२८९-१८)

उट्ठिप नो पमायए । (२०४-१०)
पमत्ते यहिया पास । (२०८-५)
अप्पमत्तो परिव्वए । (२०८-५)
जुद्धारिहं खलु दुल्लहं । (२११-६)
निव्विण्णचारी अरए पयासु । (२११-१०)
एस से परमारामो जाओ लोगंमि
इत्थीओ । (२१८-१)
पुच्चं फासा पच्छा दंडा । (२१८-४)
न हंता नवि घायए । (२२५-११)
तं पडुच्च पडिसंखाए । (२२६-३)
नियाणओ ते न लभंति मुक्खं ।
(२३२-२५)
यहुदुक्खा हु जन्तवो । (२३८-६)
सत्ता कामेसु माणवा । (२३८-६)
(णय) ओहं तरए जणगा जेण विप्पजडा ।
(२३९-१७)
चिच्चा सच्चं विसुत्तियं । (२४२-२१)

श्री-
आगमीय-
लोकोक्तौ
॥ ६४ ॥

दुहुओवि न सज्जिजा । (२८९-१९)
मज्झत्थो निज्जरपेही, समाहिमणुपालए ।
(२९०-१८)
ठावए तत्थ अप्पगं । (२९४-१८)
न मे देहे परीसहा । (२९४-१८)
मेउरेसु न रज्जिजा । (२९४-२०)
इच्छा लोभं न सेविज्जा । (२९४-२०)
दिव्वमाय न सद्वहे । (२९४-२१)
सोवहिणं दु लुण्णई बाले । (३०४-७)
अहाकडं न से सेवे । (३०५-१४)
सव्वजगज्जीवहिणं अरिहं । तित्थं पवत्ते-
हि । (४२२-२६)
अत्थसए सव्वसद्वे महामुणी । (४३०-८)

अथ सूत्रकृतांगलोकोक्तयः

अक्षो गुडमेव विषमिति मन्यते किं तस्य
मारयितुकामेनापि बुद्धिमता गुड एव

दीयते ? । (१७-२५)
सव्वे अकंतदुक्खा य, अओ सव्वे अहिं-
सिता । पयं खु नाणिणो सारं, जन्न
हिसइ किंचण । (५१-८)
अत्तहिअं खु दुहेण लब्भइ । (६९-६)
गुरुणो छंदानुवत्तगा विरया । (७०-४)
पगस्स गती य आगती । (७५-१४)
सव्वे सयकम्मकप्पिया, अवियत्तेण
दुहेण पाणिणो हिडंति भयाउला सढा ।
(७५-१५)
तिविहेण वि पाण मा हणे । (७६-१९)
दैवायत्ताः कार्यसिद्धयः । (८९-७)
किं परं मरणं सिया ? । (९०-४)
जेणऽन्ने णो विरुद्धेज्जा, तेण तंतं समायरे ।
(९४-३)
सातं सातेण विज्जती । (९६-२)
जेहिं काले परिकंत न पच्छा परितप्पए ।

(९९-१८)
बहुमायाओ इत्थिओ । (११२-८)
आहेसु विज्जाचरणं पमोक्खं ।
(२१९-२०)
स्वजनाथ न बान्धवा इति व्यवहारदर्श-
नात् । (२९४-११)
सरगा अपि वीतरागा इव चेष्टन्ते ।
(३८४-१८)
अथ स्थानांगलोकोक्तयः
कण्टकशाखामर्दनम् । (१-१६)
न हि पुरुषार्थानुपयोगि भगवन्तो भाषन्ते ।
(८-१४)
काकदन्तपरीक्षा । (८-१९)
न कदाचिदनीदृशं जगत् । (७८-१३)
गुडमिश्रं दधि न गुडतया नापि दधितया
व्यपदिश्यते । (१०७-८)
तन्कुलान् वर्षति पर्जन्यः । (१२९-५)

आचारांग-
सूत्रकृतांग-
स्थानांगानां
लोकोक्तयः

॥ ६४ ॥

स्मरन्ती गुणनिष्ठा । (१०९-५)
प्रत्युपपन्नाकारणान् कालोऽपि प्रत्युपप-
न्नैति । (१०९-७)
संनिमृता अरहन्ता ।
तन्मृता भणगारा । (२३७-१६)
रालमूरे येममले ।
नुन्मूरे गामुरेये ।
यमाज्जो भट्ठस्सं भट्ठ सहते तस्मान्न
भट्ठयत् इति भावः । (२४७-२१)
यथा दाढं प्रति दाढ्यं कुर्यात् । (२५९-२)
पूगाज्जिजे लेण । (३४२-१४)
केन्नामभण्णा गप्, गुञ्जगा आगया
महि । (३४०-२०)
तयञ्चोन पत्तिरया यौन्दी । (४५१-११)

अथ यमपायांगलौकोक्तयः
परार्थसार्धमभिरुचता सक्रम एयासाय-
भिजातज्य इति न्यायः । (५-१६)
क्रियामारमेय मानस । (१०९-१२)

अथ भगवतीलौकोक्तयः

वस्तुमुत्तिष्ठते इति ततस्तद्व्यवच्छेदा-
योक्तुमुद्येयेति । (१४-१०)
जे कडे पावे कम्मो नत्थि तस्स अवेइ-
यसा मोक्खो । (६५-१)
अहाकम्मं अहानिकरणं जहा जहा ते
भगवया विट्ठं तहा तहा ते विपरिण-
मिस्सतीति । (६५-७)
निन्दा हि किल द्वेषसम्भवा । (१००-१३)
अय्ये गहिंते संयमो भवति । (१००-१५)
जह्मसाइ दब्बाइं परियाइत्ता कालं करेइ
तेह्मेसेसु उववज्जर । (१८८-११)
मृतदाज्यापेक्षया परलोकीभूतशब्दवत् ।
(२२१-१२)

नूनमनेन भवान्तरे किञ्चिदशुभं प्राणि-
यातावि वा सेवितमकल्यं वा मुनिभ्यो
दत्तं, येनायं गोगय्यल्पायुः संयुज्ज इति ।

(२२६-१०)
जीवदयादि पूर्वं कृतमनेन तेनायं दीर्घायुः
संवृत्तः । (२२७-१०)
आगमबलिया समणा निगंथा ।
(३८३-१६)
के पुब्बि गमण्याए के पच्छा गमण-
याए ? । (४८५-१५)
पुब्बि वा पच्छावा अवस्सविपलहियव्वं ।
(४८५-२६)
महासमुद्दे वा भुयाहि दुत्तरो । (४८६-२६)
तिस्खं कमियव्वं । (४८६-२६)
गरुयं लंवेयव्वं । (४८६-२७)
असिधारंगं वतं चरियव्वं । (४८६-२७)
धीरस्स निच्छियस्स ववसियस्स नो
सलु एत्थं किञ्चिदि दुक्करं । (४८७-१०)
स्वामिना धीतमस्तकस्य हि दासत्वम-
पगच्छतीति लोकव्यवहारः । (५४३-२०)
मायुघटादिन्यायः । (६२३-१८)

घृतकुम्भादिन्यायः । (६२३-२१)
खंतिखमा पुण अणगारा भगवंतो ।
(६७१-२०)
सूक्ष्मो वायुः सूक्ष्मं मनः । (७६६-८)
न ह्योदनमात्रायामतिमात्रं व्यञ्जनं
युक्तम् । (९५४-१९)

अथ ज्ञातार्थमकथालोकोक्तयः ।
तव य मम य भिक्खाभायणे भविस्सति ।
(१८५-२५)

भीयस्स खलु भो ! पव्वजा सरणं
उक्कंठियस्स सद्देसगमणं, लुहियस्स अन्नं,
तिसियस्स पाणं, आउरस्स मेसजं,
माइयस्स रहस्सं, अभिजुत्तस्स पच्चय-
करणं, अद्धाणपरिस्संतस्स वाहणगमणं,
तरिउकामस्स पवहणं, किञ्चं परं अभि-
ओजितुकामस्स सहायकिञ्चं । (१९१-८)
मारासुक्कं विव काए । (२०२-७)

एतिवइयवच्छला णं देवाणुण्णिआ ! उत्त-
मपुरिस्सा । (२११-११)
अपूर्ववचना णं पिउत्था ! उत्तमपुरिस्सा
वासुदेवा बलदेवा चक्रवर्दी । (२२५-२०)
जो णं णवियाए माउयाए दुब्बं पाउकामे
से णं निग्गच्छउत्ति । (२३७-२०)

अथ प्रश्नव्याकरणलोकोक्तयः
यथाज्ञातपशुभूता-शिश्नारश्नणादिवर्जि-
तवर्लीवर्दीदिसदशाः । (६४-५)

अथौपपातिकलोकोक्तयः
क्रपोतस्य हि पापाणलवानपि जठराशि-
र्जरयतीति किल श्रुतिः । (१६-६)
सिंहस्य हि मैथुनाश्वित्तस्यात्याकर्षणात्
कदाचिन्मेहनं शुद्ध्यति एवं ये क्वचिदप
राधे राजपुरुषोऽपि तमेहनाः क्रियन्ते ते
सिंहपुच्छितका व्यपदिश्यन्त इति ।
(८७-२१)

अथ जीवाजीवाभिगमलोकोक्तयः

पञ्चालदेशनिवासिनः पुरुषाः पञ्चाला
इति । (१२४-२४)
विकसितानि ग्रानि शतपत्राणि पुण्डरी-
काणि च द्वारादिषु प्रतिकितित्येन स्थि-
तानि । (१७५-१९)

नैलेन हि पकोऽपूपः प्रायः परिपूर्णवृत्तो
भवति न वृत्तपक इति तैलविशेषणम् ।
(१७७-२७)

सद्वादशन्द्रो युग्मवाची यथा साधुसद्वाद
इत्यत्र । (१८१-२२)
तोरेणेषु हि शोभार्थं तारका निवर्त्यन्ते
इति लोकेऽपि प्रतीतमिति । (१९१-४)
यत्रागत्य मनुष्या आत्मानमन्दोलयन्ति
ते अन्दोलका इति लोके प्रसिद्धाः ।
(२००-६)

जालकानि ग्रानि भवनभित्तिषु लोके

इति । (७१-३)
जालकानि तानि च भवनभित्तिषु लोके
प्रतीतानि । (९९-१२)
यत्र सुषिरं तत्र व्यन्तराः । (११८-१९)
लोके व्यवहार-सकपायोऽयं कपायोदय-
वानित्यर्थः । (१३५-१८)
हे साधो ! प्रतिक्रमणं कुरु स्थण्डिलानि
प्रत्युपेक्षस्वेति । (२४८-१६)
यथा अमुका ब्राह्मणी साध्वी शुभं नक्षत्र-
मध्येत्यमुस्मिन् श्रुतस्कन्धं च (२५१-१८)
पुरुषः स्वभावाद् गम्भीराशयो भवति
महत्यामपि चापदि न क्लीबतां भजत
इत्यादि । (२५१-२३)
नपुंसकः स्वभावात् क्लीबो भवति, प्रवल-
मोहानलज्वालाकलापज्वलितश्च । (२५१-२४)
समाऽपि काचिद् गम्भीराशया भवति

प्रतीतानि । (२०२-१३)
तुल्येभ्यश्चि सर्वशब्दो एषो यथाऽनेन सर्वं
र्षिर्न वृत्तमिति । (२४५-१६)
यथा सुगन्धेभ्यो संक्रान्तो मगधदेशो
मागध इति । (२६१-२३)
यथा तर्जनीया संस्पृष्टा ल्येष्टाऽङ्गुलिज्येष्टे-
वेति । (२६१-२३)
करोतम्य इति ज्ञातगतिः पापाणलवानपि
जरयतीति श्रुति । (२७७-२०)
यथा पञ्चालदेशनिवासिन पञ्चाला । (३८६-१६)
न त्वन्नु पश्यति सूक्ष्मान रूपविशेषान्
मन्त्रलोचन । (४६६-३८)
स्मृतदर्शनमपि विनाय मध्यस्थानाम् । (४६६-४८)
अथ प्रज्ञापनालोकोक्तयः
यथा 'पञ्चालदेशनिवासिनः पञ्चाला

धृत्या चानीव यलवती, पुरुषोऽपि च
कश्चिन्मुच्छप्रकृतिरूपो लभ्यते स्तोकाया-
मपि चापदि क्लीबतां भजते, नपुंसकोऽपि
कश्चिन्मन्दमोहानलो दृढसत्त्वश्च । (२५१-२६)
कश्चित् कञ्चन त्वरयन् दिवसे वर्तमान
एव वर्दति उत्तिष्ठ रात्रियति, रात्रौ
चा वर्तमानायामुत्तिष्ठोद्गतः सूर्य इति । (२५१-८)
प्रथमपौरुष्यामेव वर्तमानायां कश्चित्
कञ्चन त्वरयन् एव वर्दति चल मध्याह्नी-
भूतमिति । (२५१-१०)
गिरिर्दह्यते गलति भाजनं अनुदरा कन्या
अलोमिका पडका । (२५८-६)
अहो मे निष्कारणः कोपो नैव (कोऽपि)
विरुपं भापते न च किञ्चिद्विनाशयति । (२९०-२१)
तथाविधमुद्घर्तवशाद्गुणदोषविचारणा-

शून्य परवशीभूय कोपं कुरुते (२९१-२३)
किञ्चिद् दृष्टुं न परिभ्रामितं सम्यगिति
व्यवहारदर्शनात् । (३११-७)
क गतो देवदत्तः? पत्नं गत, तथा वचन-
मधिष्ठाप्यसौ गत कोपमिति । (३२८-९)
भिन्नस्य हि वर्णप्रकर्षो भवति (३६३-८)
महीयांसो हि परमकरुणापरीतत्वात् अ-
विशेषेण सर्वेषामनुग्रहाय प्रवर्तन्ते ।
(४२५-२४)
पुनस्तमनुधावतीति न्याय । (४२९-१३)
श्रूयते च जातिसरणादिना विक्षाय पूर्व-
देहमतिमोहात् (केचित्) सुरनदीं प्रत्य-
स्थिशकलानि नयन्तीति । (४४२-१)
मनुष्येषु सर्वभावसम्भवात् । (४५१-२६)
क्षत्रिया एवं मन्यन्ते परविषयापह्वरो-
ऽस्माकं न्यायो 'वीरभोग्या वसुन्धरा'
इति न्यायात् । (४५६-१२)
तथा च लोके वक्तार 'आवर्जितोऽयं मया,

सम्मुखीकृत' इत्यर्थः । (६०५-२४)

अथ जंबूद्वीपप्रज्ञसिलोकोक्तयः

चन्द्रार्कवर्णकमुग्धेन्द्रानुयायिनः शृगाल-

स्येव । (२-२३)

लोहशालाविकीर्णानां लोहसारकणानां

चुम्बकाश्मप्रयोगेणैव । (२-२४)

कण्टकशालामर्दनः । (३-४)

लौकिकी वागपि अमुकेन ग्रहेण नक्षत्रेण

वा इत्थमित्थं गच्छता विनाशितः काल

इति । (६-१०)

मुण्डितशिरसो दिनशुद्धिपर्यालोचनम् ।

(१२-११)

न ह्यन्यकरणेऽन्यस्य निवृत्तियुक्तिमती ।

(१२-१६)

गजगात्रभिन्नभिन्नदेशसंस्पर्शने बहुविध-

विवादमुखरजात्यन्धवृन्दवत् । (१२-२१)

नाद्याप्येतस्य समयो वर्त्तते । (१३-२१)

लोकेऽपि वक्तारो भवन्ति 'ग्रहियं' जन्य-

यात्रा महर्द्धिकजनैराकीर्णो'ति (१०२-१४)

चरणमालिकासंस्थानविशेषकृतं पादा-

भरणं लोके पागडां इति प्रसिद्धम् ।

करोतस्य हि जाठराग्निः पाषाणलवानपि

जरयतीति लौकिकश्रुतिः । (११७-१४)

सर्वं भाजनस्थं जलं पीतम् । (२२५-२६)

लौकिकैरुक्तं ब्रह्मणासृष्टमिदमण्डकं तत

इयं जगतः प्रसूतिरित्येवं सर्वत्र प्रवादो-

ऽभूत्ततोऽपि च ब्रह्माण्डपुराणं नाम-

शास्त्रमभूदिति प्रसङ्गाद्बोध्यमिति ।

(२४७-३)

तोरणेषु हि शोभार्थं तारिका निबध्यन्त

इति प्रतीतं लोकेऽपि । (२९२-१८)

सिंहावलोकनन्यायः । (३८३-१)

तर्जन्या संसृष्टा ज्येष्ठाङ्गुलिर्ज्येष्ठेवेति ।

(४२५-१०)

प्रकाशतमसोः सहाचस्थायित्वविरोधः ।

(४५७-११)

न हि मतीं ज्ञानमतीति नयमपलपामः ।
(५५९-१७)

अथ निगीयचूर्णिलोकोक्तयः

प्रथमबोधः—

तयस्स मूलं पिती । (२७-१-९)
तुमं किं ज्ञाणासि कृयमंदुको । (३४-२-१)
शुभ्रप्रहणाप्य संहिष्यतरं चित्तं ।
(१०४-२-१२)
मायुता या यणयायो । (१०८-२-७)
रायरमिमायाय तयोहणा यणयासिणो ।
(१७५-२-१०)
क्षोपप्रहरणा अनयः (१७६-१-१२)
रीहो माहट्ठो (१७७-१-९)
अक्षिणमोचणिगया समणा (१७८-१-१३)
नुबद्धिदुत्तगायिता । (२०२-१-८)
आनुसुपंतमामय्यति । (२०२-२-१)
अहा रागा नहा पया (२४५-१-५)

जो निगाहसमत्यो न भवति तस्स किं
कहिपण (२६६-१-९)
जो वदति सो तणं चरति (२६७-१-२)
साधुं दग्धा ध्रुवा सिद्धिः (२७३-१-९)
जइ तुम्मे सब्ब लोणं पच्चावेह किं करेमो
(२७५-२-३)
नउपट्ठिपण वा किं तस्स णाणेण ।
(२८९-२-१)
कूयमंदुके दग्गिखणावहो पहाणो ।
(२९५-१-१)
अणुवसंताणकउसजमो कओ वा सज्झओ
(२९६-१-१०)
रोपणो य शुल्हसीसपाटिच्छयाणं दुरहि-
गमो (२९९-१-५)
किं मज्झ घरं सुसाणकुडी (३२४-१-१२)
पणो वंदो को जमदूआ चउरो णीहारी ।
(३२४-२-६)
वेज्जसत्यो य जइवि भावा ते इच्छा

भणिता । (३२५-२-१३)
समलस्स य कओ धम्मो । (३४३-२-१)
जिणसासणं पवणणेहिं मरणस्स न
मेयव्वं । (३४७-१-४)
पस भट्टपट्ठिणो हतो मया ।
(३४९-२-४)
सरणागया णो पहरिज्जंति । (३५०-२-५)
द्वितीयखंडे
णिस्सणिधिंसंचया समणत्ति । (५१-१-१३)
अगीयत्यो चउरंग णासेइ । (५४-१-८)
अहो दुविदुधम्मा परतत्तिवाहिणो ।
(५९-१-५)
परं पमायकाले दधिक्कुरं सुणगावि सारइ
णेच्छिंहिति । (८४-१-१२)
कामी एस अजिहंविओत्ति (८८-२-१२)
उविम्वित्तो वाही दुच्छेज्जो । (९०-१-१)
दुल्लभो पुत्तजम्मो । (९३-२-११)

जंबू०
निगीययोः
लोकोक्तयः

॥ ६९ ॥

श्री-
ब्राह्मीय-
लोकोक्ता
॥ ६९ ॥

अपणो जहिच्छा पुण्णेहिं वलति ।
(१४-१-१३)
रुद्धो कालं ण पडिक्खति त्ति (१७-१-१०)
आत्मनः क्रियाचरितेन गुरो क्रियाचरितं
ज्ञापयति । (१७-२-७)
जो मणोगतं भावं जाणानि तस्स लोगो
आउट्ठति । (१९-१-११)
विणपण य बहुफलं दाणं । (१०३-१-५)
बारवइवणिग्या थावच्चासुताहरणं कहियं ।
(१०४-२-९)
सज्जुगोसु य घटं दातव्वं । (१०५-१-९)
समत्थस्स किं दिज्जति । (११६-२-१०)
णाने भावे मूढो भवति । (१३५-२-६)
मूढस्स य दंसणचरण ण भवंति ।
(१३५-२-६)
आदीप पडिसेहियाप सव्वं पडिसेहिय ।
(१३५-२-१३)
रज्ज विलुत्तसारं । (१३६-२-१२)

लोउत्तरे जे धम्मा ते अणुधम्मा ।
(१४४-२-९)
दुट्ठसंसग्गीतो बहूदोसा अट्ठसंसग्गीतो
य गुणा । (१६०-२-१२)
बहू महिलियाणं कृतकभावा भवंति पुत्त-
पतिपिप्पि । (१७०-२-२)
सभावेण च इत्थी अल्पसत्त्वा भवंति ।
(१७१-२-१)
तृतीयखंडे —
रिसओ कोवपहरणा । (६-१-६)
पते धम्मकंचुगपविट्ठा छगलेस्सा लोगं
मुसंति । (१४-१-३)
रायकरभरेहिं भग्गाणं समणकारो वोढ-
ज्जो त्ति । (१४-१-४)
अहो णिरणुकंपा मगंतस्स वि ण दंति ।
(१९-२-६)
साधुपदोसे णियमा संसारो । (२४-१-६)
इत्थीओ सत्थेण णेयब्बाओ । (३२-१-४)

पातो सच्चाफरिसिस्ति । (४७-२-६)
सीहावलोयेणेण भणति । (५४-२-२)
ससल्लो न सिज्झति । (९१-१-९)
उद्धरियसल्लो य सिज्झइ । (९१-१-९)
णिब्भओ घाहं वंघति । (१३३-१-१०)
णिरासो अंगे मुयति मरति य ।
(१३३-१-१०)

अथ बृहत्कल्पलोकोक्तयः

प्रथमखंडेः—

दारुभरो य विलुत्तो नगरद्वारे अचारितो ।
(१६५-१-२)
लोउत्तरया धम्मा । (१६६-१-२)
अणुगुरुणो धम्मा । (१६६-१-८)
नत्थि अनिदाणओ होइ उब्भवो तेण
परिहर निदाणं । (१७४-१-२)
यतश्च दोषाः समुत्पद्यन्ते तत् प्रेक्षावतां
नोपादातुमुचितम् । (१७५-२-१४)

उपभोगकल्या. शालय. । (२०१-२-९)
मृत्र पुनर्यकरणफलम् । (२०१-२-९)
न मृत्तु मृद्वियेकमुद्राधाराद्यौतचेतस
मन्त कदाचनपि स्वगुणविकृत्यते प्रवृत्ति-
मातन्त्येनैविय्याभिमानाख्यप्रयत्नतमस्ति-
रम्भुनमंत्रानलोचनप्रसराणामितरजन्त-
नामैव नत्र प्रवृत्तिसम्भवात् ।
(२०४-२-११)
मुक्तेषु महाभागा विज्ञापुरस्ता न
भाष्यति ॥ १६५३ ॥ (२०५-१-९)
तन्निगृह्यते य निउने विज्ञापुरस्ता वि-
भाष्यति । (२०५-१-१३)
इय रिप्यति गुणदा मुक्तेषु हसिज्जमा-
णापि ॥ १२५८ ॥ (२०५-२-२)
प्रणिपातार्णवसिन्धुप्रसोपा हि भवन्ति
प्रदातमान. । (२०९-२-३)
परिणामस्तुन्त्र नत्रा गानरुद्रमग्युपादे-
यम् (२०९-२-१२)

न च बहुगुणपरित्यागेन स्वल्पगुणोपादानं
विदुषां कर्तुमुचितम् । (२११-१-६)
कुसला सुपुष्टद्वियारंभा । (२११-१-१२)
तं तु न विज्मर सञ्जं जं धिइमंतो न
साहेइ । (२१९-२-११)
बालाय लोकाः पराभवनीयतया दर्शनात्
(२३२-२-१२)
नानिवलयन्तो न चातिदुर्बलाः साधवः ।
(२४०-१-५)
पकरात्रमपि हि यस्य गेहे स्थीयते तमना-
पृच्छय गच्छतां भवत्यौचित्यपरिहाणिः ।
(२४०-२-१४)
जोगमि वट्टमाणे अमुगं वेलं गमिस्सामो
(२४२-१-५)
लोके हि यो यस्याश्रयदानादिना उप-
कारी स ततः स्निग्धदृष्टयवलोकनमधु-
रसम्भाषणादिकां महतीं प्रतिपत्तिमर्हति ।
(२४५-१-१३)

सर्व्वेवि द्रु ते जिणाणप । (२५०-२-६)
सावेम्बो जेण गच्छो उ । (२५०-२-६)
यतीनां न कल्पते गृहिणः आपनादि कर्तुं
भवतश्च मुधा कुर्यतो बहुफलं ।
(२९७-२-५)
अहिरण्यकाः भ्रमणा (३००-२-६)
न वर्त्तते शिष्टानां यतिभ्यो हिरण्यादि
दातुं (३००-२-७)
जो चरई सो तणं वहइ । (३०९-२-८)
निष्पायगनिष्फन्ना दोम्भिवि होंति महि-
द्दीया । (३१६-२-४)
सीसोच्चिय सिक्खंतो आयरिओ होइ न-
न्नत्तो । (३१६-२-९)
गच्छो उ भवे महद्दीओ । (३१६-२-५)
रयणायरो उ गच्छो (३१७-१-१०)
द्वितीयखंडेः—
रीढा संपत्तीविदु न खमा संदेहियमि
अत्थमि (५-१-७)

श्री-
आगमीय-
लोकोक्तौ

॥ ७२ ॥

नायकपुण अत्ये जा वि विवचि स
निदोसा । (५-१-७)
चूयफलदोसदरिसी चूयच्छायं पि वजेइ ।
(५-२-१०)
पासगपवि विवकखे चरइ सपक्खं
अवेक्खंतो । (६-१-७)
भोजिका मिवादिषु शरीरमात्रभिन्नेषु न
किमपि गोपनीयम् । (७-१-७)
निगगंधं नचि वायइ । (११-२-१४)
छापउं व पभायं न वि सका (११-२-१४)
वालाश्च वृद्धाश्च अजंगमाश्चेति, लोकेऽपि
तावदेतेऽनुकम्पनीयाः । (२२-२-५)
दुग्धासे खीरवती गावी पुस्सइ कुडुंबभर-
णट्ठा मोचुं फलदं व रुक्खं को मंद-
फलफले पोसे । (२३-१-३)
बहुसंगहिया अज्जा होइ थिरा इंदलट्ठीव ।
(३७-२-५)

सेणा वहू य सोभइ बलवइ गुत्ता तह-
जावि । (३७-२-९)
ऋषयो मन्युप्रहरणाः (४६-१-२)
खट्वामह्यो (वृद्धार्थे) पूर्वलिआखाओ
(वृद्धार्थे) । ५९-१-८
साधुमप्रावृतं दृष्ट्वा गृहस्था आदर्शो ह्यष्ट
इत्यमंगलं मन्यन्ते (६०-१-१३)
वंदामि उष्णलज्जं अकालपरिसडिय-
पेहुणकलावं । धम्मं किहणु न काहिइ
कण्णा जस्सेत्तिया विद्धा ॥ (६१-१-३)
गोसे छिय अद्दाए पेच्छंताणं सुहं कत्तो
(६१-१-१०)
अश्रद्धतः कलह उपजायते (६६-२-१२)
अवच्छलत्ते य दसणे हाणी (७३-२-६)
अकसाय खु चरित्त
कसायसहिओ न संजओ होइ } (७३-२-८)
सीयघरसमो उ आयरिओ । (७६-२-६)

अरुसायं निव्वाणं । (७६-२-१०)
दत्त्वा दानमनीश्वर । (८६-२-१५)
कडगा य बहु महिलियाणं । (८८-१-९)
ण हु असरीरो भवइ धम्मो (१०३-१-१३)
पाणियसदेण उवाहणाउ णाविब्भलो
मुयइ । (१३९-१-८)
पंच य सकखीउ धमस्स । (१४४-१-१२)
अलं विरोहेण अपंडिपहिं । (१४९-१-१५)
किं सत्तजुसस्स करेइ वुद्धी-वसुंधरेयं
जह वीरभोज्जा । (१५०-१-१७)
कज्जे सच्चेण होयव्वं । (१६२-१-३)
एते धर्मेकंचुकाः प्रविष्टा लोकं मुष्णन्ति
एवमप्रीतिके चतुर्गुरवः । (१६५-१-७)
सउणीवि रक्खए णेडुं । (१६५-१-५)
अम्हे ठितेल्लकच्चिय अहपवत्तं वहह
तुब्भे । (१६६-१-३)
जो जग्गति सो सया धणो ।

वृहत्क-
ल्पस्य
लोकोक्तयः

॥ ७२ ॥

नालम्बेण समं सुकम्बं न विजा मह
(१६७-२-४)
तिद्या न बैरगं ममसेणं नारसेण दया-
न्या । (१६७-२-१२)
नाणुजोया साह । (१७६-१-४)
को कानि हंसेण क्रिजेज्ज कागं ।
(१७७-२-८)
न गुत्तमन्थं अतिरिच जाति (१७७-१-१)
अगो जहा गच्छति पञ्जयेसु मुत्तंसपि
मन्थानुचरं पमाणं । (१७७-१-५)
जेसन्तग्धिं य किं विसमदोसं ।
(१७८-१-१५)
न य बैघर दिट्ठि दिट्ठी । (१७८-२-१५)
कायवो पुम्मकागे समाहिसंधाण-
कट्ठाप । (१७८-१-६)
कट्ठमरिमो बेय दोर परिणामो ।
(१७९-१-१५)

लक्ष्मणमिच्छन्ति गिरी । (७३७-२-९)
समणस्सवि पंचगं भंडं । (२६७-१-७)
अकारणा नत्थिह कजे मिज्जी ।
तृतीयखंडे—
पूहन्ति पूर्यं इत्थियाओ पापण नाओ
लहुसत्ता । (६-१-७)
अपेण वहुं इच्छइ । (१९-१)
विमुद्धमालंबणो समणो । (१९-१)
दम्मंति दारुणाविट्ठु दंडेण जहावरहेण ।
(२२-१-९)
ग्रीहो हु रायहत्थो । (३३-२-१)
दत्तया दानमनीश्वरः । (३५-१-२)
सुणमाणावि न सुणीमो मत्तमायज्जाण-
निषमाउत्ता । (५९-२-७)
मायज्जं सोऊण वि नहु लब्भा इक्खिउं
उदणो । (५९-२-७)
अन्नो न दोइ ओगो । (१०५-२-२)

विविक्तविश्रमो हि काम ।
णिस्संचया उ समणा । (११५-२-३)
भरिओ लोगो अवायाणं । (११६-२-१३)
कज्जं मज्जं तु साहर मनिमं ।
(११७-१-४)
विस्सकुंभा ते महुपिहाणा । (१२३-१-१३)
नेव य संका विसे किरिया । (१२३-२-३)
हुक्खं गु विमुत्तिउं गुरुणो (१२३-१-१३)
चरिस्तवणा प्रतिसेवमानेन चारिअं तटे
म्यापितम् । (१३०-२-२)
लज्जामयस्य पुरुयस्वियोरलङ्कारः ।
(१६७-२-१५)
मुंजामु ताव भोग ग्रीहो कालो नक्खुणाणं ।
(१७२-१-१)
स्त्रीणां च लज्जा विश्रूयणा । (१७६-२-११)
धृमेन वर्धते मेघा । (२०९-२)
जिता वस्त्रवता मग्ना । (२०९-२)

घृष्यतां कलिना कलिः । (२१८-२-२)
मरणपर्यवसानो जीवलोकः । (२३१-१-८)
तपोधना अहिरण्यसुवर्णाः (२४४-२-१५)
अनियाणयं निव्वणं } (२४८-२-१०)
अनियाणया सेया }

अथ व्यवहारलोकोक्तयः

तृतीयोद्देशकैः—

मोक्षायैव तत्त्ववेदिनां प्रवृत्तेः (२७९-२-८)

(आगमीयसूक्तावलि १ सुभाषित २ संग्रहश्लोक ३ लोकोक्तयः ४)

ॐ

ॐ

ॐ

आकितिमतो हि नियमा सेसा हि हवन्ति
लक्ष्मीओ । (२८१-१-५)
जायं पितिवसा नारी दत्ता नारी पति-
वसा । विहवा पुत्तवसा नारी, नत्थि
नारी सयंवसा ॥ (३०४-१-४)
जायंषिय रक्खंती मातपिया सासु-
देवरा दिण्णं । पितिभायपुत्त विहवं गुरु
गणिणी य एव अज्जं पि ॥ (३०४-१-७)
एगणििया अपुरिसा सक्काड घर परं तु

नो पविसे । (३०४-१-१०)
लोके बहुभिरकृत्ये सेचितेऽर्थं न्यायः शत-
मवध्य सहस्रमदण्ड्यं । (३११-१-२०)
भवसयसहस्सलद्धं जिणवयणं भावओ
जहंतस्स । जस्स न जायं दुक्ख न
तस्स दुक्खं परे दुहिते ॥ (३१४-१-११)
वृषसागारिक नीरसमपरो वृषभश्चर्व-
यति । (३१६-२-१२)

इत्यागमीयलोकोक्तयः

